
BYRALLOR

AF

A. J. Nygren.

BYRRALLOR

HUMORISTISKA HISTORIER

PÅ

ÖSTERBOTTNISKT BYGDEMÅL

AF

A. J. NYGREN

Borgå, 1889.

WERNER SÖDERSTRÖM.

BYÅRÅR

MEMORIEBOK

ÅR 1889

1889

BORGA, 1889.

Werner Söderströms tryckeri.

Innehåll:

In halv mark kaff å såkär	sid. 9
Tå Gambästu Juss fåor ti Amirika	„ 16
Tå ja vaart sjuukroko o fõtjyylning	„ 25
Po ryysbackan	„ 31
Tå vi va ti maarknas	„ 42
Tå an ska ti tjörks	„ 48

FÖRORD:

Då man vet, hvilken rikhaltig literatur på bygdemål vårt västra grannland består sig, måste man otvifvelaktigt förvåna sig öfver, att man i vårt land hittills nästan förbisett denna genre inom publicistiken.

Det enda som i den vägen sett dagen har hufvudsakligast varit ett och annat i tidningar eller folkkalendrar synligt profstycke från särskilda orter — i många fall så illa skrifvet, att det icke alls innehållit den dialekt man velat framställa. Orsaken till detta senare har naturligtvis varit brist på kännedom om det bygdemål man företagit sig att behandla. För att näml. felfritt kunna skriva på en folkdialekt, fordras nära nog att denna är ens modersmål.

På grund häraf vågar jag hoppas att detta tillägg till vår fattiga bygdemålsliteratur, skrifvet med noggrann kännedom om förhållandena i de österbottniska bygder, hvarifrån det hänför sig, skall röna ett välvälligt emottagande. Berättelserna äro affattade på Kveflaks målet, en dialekt som föga skiljer sig från dem, som talas i t. ex. Mustasaari, Maksmo m. fl. orter.

Hvad ortografin beträffar har jag ansett det vara tidsenligast att såvidt möjligt följa den regel, som gäller i stenografin, nämligen: skrif som du hör! De tjocka l-ljuden, som förekomma i dialekten, äro be-tecknade medels kursiverade bokstäfver.

Jag har mångenstädes hört allmogepersoner hysa den åsikten, att om man skrifver på deras eget mål, vill man därigenom nedsätta och göra narr af dem. De, som tala den dialekt, hvarpå dessa historier äro skrifna, hoppas jag dock skola kunna inse, att afsikten härmed icke är annan, än att söka framställa några bilder ur folklivet, sådant det är. Gör man narr af bondfolk, genom att skrifva deras språk, kunde man ju också säga detsamma om literatur på hvilket som helst annat språk.

Förf.

In halv mark kaff å säkar.

Tå ä i så dä mulit å kulit åm dagan, vaar an så sömno å kloor all ti hald påå mä spinnas, nystas å härvas å kåådas, så an böri bara siti å jeisp å gaap,

(Tråmbas måor rijäärar mä ungan siin å haldär taalan för in släkting fron annin byyendan).

så tjeekbeinin¹ vil braak sändär fö vartti taag. Åm int an tä fåår sät åpp pannon å drick in kaffidrårpo, sku an aldri årk hald uut, teel han såm haar tåki gastar ti ungar såm jaag, såm an stendit mått spring baaket mä slyyjon² varin daa.

¹ Kåkbenen. ² Riset.

Ja mätta jyst för in stånd sedan ha luggapääron¹ våron ti ga ti handlarin åsta tjööp in halvmark kaff å såkär. Men di vil int vaal fäädi naon gang tå di ska nain veeg teijä ungan, utan di ska mans å laa si² fleira tiimar, så ja mätta vent så leng innan ja fee böri maal po pannon, så on sku a bihööva in riisbastu tå on kääm syltand³ tibaak. Å tå ja tåo åpp kaffistruutin å fee sii såkri, såå ja di a jivi o nedrast endan po täppin, elo ti all semst di a hitta. Ja tråod no helst hä di sku a veegd vääl tå di a jivi så dåälit såkär, mä ja freista veeg åpp ä po trääbessmannin in fem, seks gangor å ä va jyst så präsiiss po halvmartjin,⁴ så ja tråor åm papääri a vari bårt, sku ä a vari in pa böönor fö liiti. Endå ja vaart så flygandis arg, så sku ja int a vari så kaffitösto ja va, sku ja prånt a stjicka on jä kattuglon tii mä ä tibaak. Ja tråor ä va int o tan betä sårtin heldär, fast ja enkåm saa teel hä on sku int fo kåm mä na svartböönor. Di båoda no sät så ståort väädi po fältji å, så di sku ji na liiti po tjööpi, tå di int heldär veegä vääl; mä on kääm dangland bara mä in pa skårpor, såm di a jivi. Tyckä do hä ji na? Ja sku så nöödot a bihööva ti i karttuunsförkäl;⁵ di sku no a havi ti veti⁶ ti ji hä po handilin, helst.

Baan, no ska ni int va så altför hungro po andä mjölksåpan;⁷ freistin lät truutin staa i still po är no, tårttil ja fåår åpplaga päaron gryton. Annos

¹ Ett slags skällsord. ² Kläda sig med mycket bråk. ³ Syltand, dangland och knyldrånd äro ord som ej kunna öfversättas, men torde ändå vara begripliga. ⁴ Halfskålpundspricken. ⁵ Förkläde. ⁶ Vett. ⁷ Såpan betyder här skvätt, ensamt betyder ordet sötmjolk.

mått ja bryyt in pa kvistar fron kvastin å kleed åv är byksona. — Endå an vil raakt vaar åppjivin¹ mä teijä; åm di sku helst vet stjöms tå na fålk ji inn.

(Karkäl måor, sãm båor in beta fron Tråmbas måor, staar i fönstri å skådar å talar mä huusfåltji sett).

Endå veit ni no sãå ja jyst hä Tråmbas flickon kååm mä in struut fron handilsmannin; ä va säåkårt in halv mark kaff å såkär, för ä böra strakst röik uur kåsteinin där. Di ha fol såld nain smöbeta no, tenkä ja.

Endå ja båoda raakt ta sticksöömin i handin å snäär ååv in tiid å låass² frååg åm di a siitt na främand sviin a gaai i pääronlandi väärt, så sku ja fo mi in kaffikåpp.

Nåo sku ja a kunna stell åpp in panno jär heim å, åm ja a havi na böönor, mä ja haar int na såkär heldär.

Ä ji fol best ja gaar tå straxt, fö vem veit hu snåål po kaffi di ji täär no.

On a sprunji så mang gangor när åås Tråmbas måor, så ä sku int va meir än räätt hä on sku ji mee nain kåpp ti baak.

Fålk, skåådin ett baanin så di int fåår jäär na spetaakäl så leng ja gaar. To Maja kan ga åsta skååd ett nain råskvädaståbb³ så leng, öman⁴ ti aar böri skraap naon trinnpääro. Vi ska ha skrapanpäärona no. Ä i rätt no middaain, å kåmbär faa våran heim alldeilis uugrivin⁵ å vi haar int na ti jiv an, bör an spääl så an tagä nedär heila kåtan.⁶

¹ Uttröttad. ² Låtsa. ³ Råskvääd är alt bränbart affall af gärdesgårdar, hus samt hvad som hittas i skogsbackar m. m. ⁴ Under tiden. ⁵ Ett drastiskt uttryek för hunger. ⁶ Stugan.

(Tråmbas måor staar i fönstri å skådar).

Nå haa ni no siitt po tan sudik;¹ i jä kåmbär Karkäl måor knyldränd mä sticksöömin i handin. On a fåai väädär ååv,² hä ja stjicka ett in nagä böö-
nor å no kåmbär on å vil snugg åt si na kaff. Ja
ha aldri siitt ondä mänstjon a stält åpp kaffipannon
naon gang tå ja a vari in tiid, å täfö så iiss int ja
jiv on na heldär, uutan ja ska ta å stick pannon i
bakuunin så leng on i jäär. Flick, staa int å kaan
å skååd po fältji så dä, uutan ta bårt andä tåom
kaffikåppin fron båoli.

Siti i still to Liis så leng, så fåå do ta di in
varm pääro, tå ja a kåoka. Bara on jä måor, sãm
kåmbär inn, gaar uut ti baak, ska vi tööm pannon.

(Karkäl måor kåmbär inn): — Vellsini är! Ja
måtta jyst snäär ååv inn hiid, fö ja höört di a gröövla
åm, hä na främänd griisar ha båka ååv måot pääron-
landin våår, hiijä baak åm. Int ha ni vaari vaar
na tåko?

¹ En af de mångtaliga benämningarna på den onde.

² Fått veta af.

— Nää! ändå hä ha vi int siitt. — — Do ska int ha så bräättäm no, tå do kääm inn å haar sticksöömin mäddi. Söök di fram å siti; ja ska tårk o bentjin.

— Jaa nõo fåå ja siti. Ja sku no mä räätt mått ga heim ti baak å laa ti na kääkas, ja å.

— Nää, nõo haa to tei sãm kaa laa ti kääkasi, tee föruutan; do ska rätt no böri veni¹ di ååv mä ti väst pääsasi,² tå do böri vaal gambäl, å tänk naon smulo po eeviheitin i stelli.

— Jaa nõo ji hä jo fö mee sãm all aar; in kameel kan int ga jynom i nåålsööga. Grasäära ja mytji mä tåkidä väädselit, kan ja int slipp inn i artjin, fö veejin tiid i liika trang sãm ööga ii in sömnåål. Hå hää, ja jaa!

— Hä i sant, hä. Å bör int to veni di ååv mä mytji, sãm do haar för hendär åm dagan, å i ställi mä alvar böri tenk påå hä do jär i liivi jir in kameel, sãm haar ti kryyp jynom i nåålsööga innan do slippär i eeviheitin, så må härrin föskåon di.

— Men ä staar po i anna stell hä an ska int skååd åm tan annin haar i råsk i ööga, åm an haar in heil bjälk i sit eijit. Do kann no vääål fo tett syndamååt naon gang fullt to å.

— Jää, ä ji så. Ä i jo åppskriiva alt va varå ein ska svaar föri. Nõo ha an jo räkna miin häästrååd å, han sãm häskar i väädri.

— Ä i tan ond sãm häskar i väädri, staar ä i skriftin.

— Jaa, ja meina no int jyst tan mannin, ja. Ä fins fol ein sãm haar makt yvi han å, sãm vi ska hald ås teel varå ein. Jåo, jåo, ä ji så — — —

¹ Vänja. ² Bråket.

(No kan int Tråmbas måor hald si na lengär, uutan gaar ti uunin): — Ja mått jyst värm åpp in kaffitåaro åt di, tå do kååm in snäärand in gang, Karkål måor.

— Nei, nei, int träng do böri bisväå di mä na tåko, ja ska strakst åsta ga ti baak.

— Nå siti i still no bara; ho leng draagä no hä uut?

— Jää, veit do, do i åonöödo no. Ja a jyst siti å prämbla¹ ii mi fleira kåppar därheim.

— Nå ä i jo tåkin sårt såm an kan drick ho mytji såm helst ååv; nåo rinder hä nedär in kåpp teel ii di. Sess tiid ti båöli no, ska ja slåå ii. Å let int bääd di na mang gangor.

— Nei va i all väädin int ska do tråo ja kååm inn fö na kaff, int.

— Jää, sees tiid no!

— Nei, veit do, drick kaffi dett sjölv; va i väädin int bihöövär hä ja na kaff, fast ja no snäärt mi inn.

— Nå gaa no, elo så mått ja ta ii di, å draa di ti båöli.

— Endå on i endlöös on jä mänstjon. Nåo veit do do bihöövär så vääl kaffi dett sjölv, så — — —.

— Åm do int gaa drick andä kåppin no strakst, så svalas² an jo bårt. Sess tii no! Ja slåo vääl sån-där fö liiti såkar, men ä räcker no fol teel kanstji. Gråddon vil jään tjåkn, tå ä ji så varmt åm dagan, men åm do röör ii duktit, så gaar on no fol fö si. Å kan no fol vääl va naon gröim³ smulo i båttnin, men ä kan int jölpas, fö ja haar int naon kvään⁴ ti maal kaffi påå; ja pa⁵ bara nyti in halssståop-

¹ Oöfversättligt. ² Kallnar. ³ Sump. ⁴ Kvarn. ⁵ Plågar.

påtto.¹ Ho jir ä mä smaatjin? Ja haar int reida pää, ho mytji to bruuka salt tett kaff, så do kan no fol tyck ä ji fö liiti salta. Men visst laa ja tiid in niiji, tiiji kåon.²

(Karkäl måor drickär): — Veit do nåo ji hä rikti braa; do kåokar braa kaff; ä i sellan ja a druttji så dä gått kaff nagästans.³ Do haar bistjeeli baan sii ja, å så reintvetta.

— Nää di i så full må iilakheit, så an vil int vaal bärgand mäddöm. Baan, sta in int å kaan å skåad po fältji, tå on drickä kaffi. Jemt å samt i ni snåål po i dä såkri. — — —

(Karkäl måor gaar fron båöli). — Ståor tack ska do haa no fö kaffi; fö såkri iiss ja int tack di, pa döm sej. Kåm til ås no nain daa, tå ä passas fö di, å ta na jåras mäddi, så ja kan ji di in kaffikåpp i ställi. Ä ji så langssedan do a vari inn til ås na no, så. Men nåo mått ja ga heim ti baak no. Ä siir vääł uut sãm ja sku a komi enkåm åsta snugg, tå ja tagär po döör strakt sãm ja kåmbär fron båöli, men ja mått nöövåndot ga åsta skåad åm di fåår ä ti vaa ti na mä kåokasi, fö faa våran ska no fol rätt no kåm heim uur gräftlandi. Nei, farin vääł mä är no, å tuusen tack fö mee. (Tå gaar on bårt). — — —

(Tråmbas måor). — Nej no ha on slapra⁴ pää så leng ondä tjårngskraplon, så no jir ä tiid pää ti jit midda. Sess tiid to å Liis å ta naon pääro, å jit så do årk ga fron båöli mä ti sama.

¹ Halfstopsflaska. ² Korn. ³ Någonstädes. ⁴ Sladdrat.

Tå Gambästu-Juss fåor ti Amirika.

(Kaalas Kais talar åm ä).

Ja haa kåppatjärnjn i siist, å on spela påå mä in åovass kåppyks mi i nackan såm tå ein tenkä gräft åpp åt si i pääronland i in steino skåogsbacka. Ja

slapp huvovårtjn entå, å fee na liiti betär utföörand¹ mä sama. Må ja a arbeita å spunni blåånan no teijå sist dagan å siti å luuta mi måot onjä gambå skått-tjårron ja haar ti spinn påå, så ja a fååi rygghaldi² så förhååda, så åndå tan leid³ ii hä, ja vandar ja va in enjil i stålli för in gambå tjårng mä rygghaldi.

¹ Talförmåga. ² Reumatism i ryggen. ³ Samma som „tan sudik.“

Förän ni kääm in såät ja jyst å fundäära yvi, fövaa¹ så dä mytji fälk danglar i veeg ti Amirika no fö tiidin.

Fö na åår tibaak tå di fåor tiid fee di no heim nain daaldär, men no faar di bara tiid fö ti let bigraav si i levand liivi i teidä gruuvona, sãm lää va så jyp, så di haa mytji neeman ti ondryymi, tå di i dä nedär, än ti kãm åpp tibaak. Elo å så letä di ångvaagnan sliit åå si armar å bein, elo indiaanan raak alt häär si o huvo å stjinni mä, fö ti kãm heim sedan sãm vräklingar² å fåodä syytning. Å sku int va na ti taal åm, men tå di faar så förhäada sleett³ uur varenda gåål, så ä lömnar kvaar bara tåkodä gambä tjärngar mä rygghaldi, sãm tå ska mått ta breigräfton å arbeit så tungon hengä döm uur halsin. Å kan visst lömn nain gambä gubb å jär å täär, men tåki ji så darrhänt å skaklo, så di sku bihööv badas åpp å leggas po seng, tå di kåmbär å böri trill föri tå anna fälk ska arbeit. Å tå tåkodä flicklöipissticker,⁴ sãm int dägä ti ta fråån si, kåmbär tiidä ti Nyårk, så lää mormoonan kãm å kåri döm å sleppär int uur döm, förrän di haa döm i Juuta.

Sku di fo meeg ihåop mä mormoonan, nåo sku ja dans nijimanengel mæddöm, ja. Mä ja kan no fol aldri rääk döm ja, sääkært.

Tå ja höört in daa hä anjä våran pjasar böra taal åm in amirikareiso å hur an sku lömn meeg ömsand po heimani, så tåo ja in pääronstöitil,⁵ fö ja

¹ Hvarför. ² Krymplingar. ³ De fara alla. ⁴ Löipissticker = en sticka åt ett löpe. Här har ordet samma bemärkelse som „luggapääro“. ⁵ Potatismortel.

feeg int taag i na anna, å lama an ett ryggtavlon, så an a klaga yvi stynjan alt sedan.

Fö si ä va po ti viisi så faa våran fee i breiv o Gambästu-Juss fron Amirika mä bådi hä an sku kåm tiid. Men ja saa åm vi sku faar, sku vi faar heila huusi.

Tå svara faa våran hä an vila int ha mee määd, fö ja va an i plåagoriis, såm ä staar i salmbåotjin.

Men tā viisa ja an hä så leng ja haldär i styp-pinnan¹ vaar int reison na byksor ååv för an.

Ja mins så vääł än i tenna daag hur ä jee teel tā Gambästu-Juss fåor bårt, fö si ja va mää ondä gangon ti staan.

Ångbåatin sku gaa po sändaain, men vi fåor in ti staan po löödaain, så Juss sku hind teel. Baat-Stiin, flickon såm Juss friia visst² teel jär heim, va mää å, så vi va trii styttjin.

Innan ja fee faar mätta ja åsta kryyn³ åm gubbin na liiti, för an sku int mä gåod a vila lömn heim å skååd ett baanin, utan sku a vila ja sku a taiji döm määd.

¹ Rodret. ² Ordet fria har i detta bygdemål icke samma betydelse som i högsvenskan. Då en yngling sofver när ena ungmö, säges visserligen att han friar, men han behöfver för den skull ej uppgöra äktenskapsplaner med henne; sedan han gjort sådana, heter det att han friar visst. ³ Tukta.

Int iiss ja draa baakett mi na snåro ungar ti staan, ska do tråo.

Å så fååld ja mäa ti staan å sku ta hajöö o Juss vä bryddjon tå an sku stiig po ångbååtin.

Tå vi kååm in ti staan tykt an vi sku kunn fölg mä an in po in öölbåod, så vi sku fo skåål mä an in gang förrån an sku faar. Å så fååld vi mä an tiid, å tå vi kååm in, så ståo in fin mamsell baak distjin å kårka åpp påttona. Juss viska åt ås mä ti sama hä vi sku jäär sãm han segår, för an sku freist låås va sãm betåsmeta.¹

Å så jeeg an fram ti distjin tå mamsellin ståo å frååga huleiss ä ståo teel mä on å sku ta on i hand. Mä on tykt no fol hä handin hans va fö ståor å kålo² så on rykt undan siin å saa åm an sku vil va inn sku an hald si po matton.

Nå fåå ja int lååv ti prisantåå mi, tykt an. Å nåo sku ja kunn halls po matton å, åm ni sku ha naon matto jär.

Hon saa an sku int staa tåår å praat skosmörjo, elo hur ä va on stålt til ä, uutan sej va an haa ti åårand.

Tå kalla an fram trii öölpåttor å tåo åpp dörin ti indran ryymi — fö di haa i indran ryym fö betå fålk å i dä yytran va fö sembår — å så båcka an å saa hä Baat-Stiin å ja sku stiig in.

Mamsellin baak distjin såå ja ryntja po nåsan å griina ill åt ås tå vi int va na betå fålk fast vi jeeg i indran ryymi. Men Eerk saa int sku hon trång griin, fö nåo va han liika pass härr sãm mang aar, för an sku faar ti Amirika.

¹ Ha en anstrykning af herre. ² Sotig.

Tå jee vi inn allihåop å sku böri drick ööli. Men Baat-Stiin å ja tykt ä smaka så ill, så vi sku a vila lömn halv glaasi tå an slåo ii åt ås aaron gangon. Vi måtta syypp åpp ä entå, men sedan feeg an böri drick ömsand. Tå an a druttji uur teidå trii påttona, vila vi an sku kåm tedan, mä an sku ha meir, han.

Ti best ä va böra an siti å sjung, för ööli tåo påå an. Tå kååm han sãm eegd båodin in i ryymi å saa vi sku mått ga i yytran ryymi å meint hä nåo haa di vattni tår i gåålin åm di vila ha tvåtta gålvi, så int sku hä Juss bihööv siti å spått så ä sku vaal våått yvi all haddar.¹

— Saa do na, ja tykt tungon pela² påå di, saa Juss å vaart arg, för an va int na blyyg sedan an a druttji så dä mytji, å så ji no Juss å full kaar jemt o belti.

Tå vaart härrin arg, tå Juss kalla an ti töög, å saa hä mang ha int druttji bråoskåål mä han, å tykt för aaron gangon an sku mått ga uut.

Tå steig Juss åpp å stampa fåotin å biräätta hä tå Vööro præostin ha jessbådi slåoddist Vööbåovan mä tjttilträänin³ så di hitta levandis fålköögona daain baaket po påstlansveejin, men åm herrin sku förarg an, sku an lägg langfingri po an å slåå bå armar å bein ååv an.

Sku härrin tå a vari nain kaar å dåga ti na, så ha an taiji Juss i råcksnepan,⁴ mä an saa int nain ting, utan jeeg ut po bråovin å bliistra.⁵ Å strakst

¹ Oöfversättligt. ² Rörde sig. ³ Käppar, hvarmed pojkar bruka „slå triss“. ⁴ Snepa = snibb, uppslag. ⁵ Hvisslade.

baaket kääm in poliis in å tåo Eerk undi armin å böra sleep an baakett si.

Vi kunna int na anna jäär vi än sej åt Juss hä an sku int a fluji höögär än vingan baar an.

An tåo vääl måot å hakla fast si i altting tå poliisan sku föör an i kurren, men ä jölpt int, fö di vaart snaart tvåå, å tå mätta an fölg määd.

Baat-Stiin å ja jee baaket å skåda påå. Vi tenkt vääl ta ii vi å å sliit lööst an å föör bårt an tiid vi tenkt, så sku poliisan a fååi sii hur ä ji ti kåm i hendrin po kvinnfåltji, men vi meint no såm såå, hä gåod kaar sku kunn reid si sjölv.

Jo neeman an kääm kurren jo värr vaart an ti ta måot, å tå di ti sluit feeg in an, böra an riktit spåål såm in jeiting ii i träälåås. Ja höört an saa daain baaket hä an feeg mä kasakpiiskon fö ti sama.

Baat-Stiin å ja vi kunna int jää na viidari i saattjin, utan vi jee ti kvartääri vi, å va täär yvi nattin.

Po måronin tå Juss slapp uur kurren, såå an jyssom na liiti måofåld å miskundeli uut, men ä vara int leng, förån an va fäädi ti böri spåtaakål tibaak; an saa an vila hald åpp måodi helst så leng an va i laa mä byysbåovan, för ä sku int va väärt ti va dovin, tå an määra si po in tåkondä lang reiso.

Baat-Stiin saa vää^l åt an hä on vila neestan stjöms ti fölg mä an nedär ti ångbååtin, tå an a liga i kurrön yvi nattin. Men Juss han jeeg bara å förändra si yvi tå int an a siitt härran kåm si i butkon naon gang fast an a skåda påå tå ti a stampa å tånäära¹ braa håårt å ståndåm.

Tå vi kååm utanfö raakstygon, håksa Juss påå hä an sku ha åå si kliff^t hååri å saa hä vi sku fölg in mä an så leng an sku let jää^r ä. Tå vi kååm in frååga an åm di bruuka ta na bitaa^lt fö di klippär elo åm di klippär bara fö di ska fo ta vaa² po hååri. Tå saa di hä ä kåsta femti penn. Endå tå Juss fee höör hä, vaart an riktit hai,³ å saa hä aldri i väädin ha an bitaa^la in penn fö håårklippasi därheim. Tå an frååga åm di int vila pluut ti tiji penn, svara di hä di aldri gaar fron ti priisi di a sakt. Men Juss saa hä förrän han sku bitaa^l så mytji, förr sku an let hååri väks så ä sku vaa^l såm in hamphesslo. Å tå jee vi uut ti baak.

Tå vi kååm nedä ti bryddjon va in föfaaseli massa herrar å fruunar å mamseldär å aadär slåskor⁴ å baan ihåopskåcka, fö såmbäl sku faa bårt po sama bää^t såm Juss.

Vi biida in lang stånd, men tå böra di ring å fleira styttjin o teidä härrskapin såm ståo po bryddjon böra puss varaar, mitt ilaa mä alt fälk. Nån ha vi no siitt naining, men idä tykt vi va ti all väst. Baat-Stiin saa hä int ha on tråodd hä di sku va så full mä ti döödas bein. Juss han ståo å skåda påå

---

¹ Väsna^ts. ² Taga vara. ³ Förskräkt. ⁴ Detta ord användes då man med ett ord på ett något föraktligt sätt vill beteckna alla fina fruntimmer.

å skratta, men tå håksa an ååter hä an sku lååss va härr, fast ä jeeg så gälit för an tå an sku va härr förr gangon, å an sprang ti Baat-Stiin å saa an sku jäär såm ti aar han å å jiv on in puss, men tå hiiksta¹ on teel å sprang undan. Juss sett baaket han strakst å tåo fast on å sku puss on, men alt fälk böra skåå påå döm å härran böra skratt så mytji di årka å tå måtta an slepp on.

Mä ti sama ringd di sist gangon å Juss vaart allvasam å saa hajöö å sprang po bååtin. Men tå bååtin böra gaa å härran böra veift mä nessdukan, håksa² Juss an sku va härrfatt³ in gang teel å tåo åå si karttuunsklee, såm an haa linda kring hälsin, å böra veift åt ås mä hä, präsiiss såm an såå härran jåol, å hold påå så tårt int an syndist na meir.

Jaa, så jeeg ä teel po ton reison.

I våårast fee Baat-Stiin i breiv, tår an vila on sku kåm tiid ti Amirika. Men Baat-Stiin, såm i rädd ti faar po sjöön, skreiv ti svaar hä on vila int kååm, uutan sku vent tårt⁴ an sku kåm tedan.⁵ Men tå stjicka an biljettin å skreiv hä åm int on sku vil kåm tiid tå strakst, sku an jift si mä in indiaanflicko. Å tå on feeg höör hä, så måtta on pjeks i veeg baakett an.

Tå Baat-Stiin va po veeg tiid send Juss i breiv mä helsning åt faa våran hä åm an sku vil kåm tiid tå, sku an fo va po jessbådi hans å spetaakla å saa an sku viig si mä Baat-Stiin po ti viisi, så an sku bara ga ti dåomarin å sei teel hu leiss di haa stält ä millan si. Å tå gubbin fee höör helsninjin vaart

¹ Skrek. ² Komma ihåg. ³ Herraktig. ⁴ Till dess.

⁵ Därifrån.

an så äppspela å sku prånt a vila faar. Men ja va å båota an strakst, ja, po ti viisi ja nyys tala åm.

Ja a böra fo andteppon no naon smulo; ja tenkär ä kåmbär ov hä ja jemt å samt ska mått tånäär mä anjä gubbårtjilin¹ menn, såm altti ska va så bångstyro åå si.

¹ Gubbkanaljen.

Tå ja vaart sjuukroko o fõtjyylning.

Ä klöijas mi po hakon. Ja traor ä bådar fö na råskväädar. Men ä må no int vaal na råskväädar entå, fö ja bruuka altti va sjuukroko tåki dagar, å ja jir int friisk no heldär.

Ä va så förhääda kaalt i förr vikon, så ä va fö mytji hä. Nao mätta ja fõtjyyl mi tå, fö ja vaart så sjuuk, så ja låå i fleira dagar.

In löödaa, tå ä glåtra å sniidd¹ po fömiddaain, men vaart sprängkaalt po ettmiddaain, freista piigon våron flytt uut i seessbåodin, fö vi haar int nai låft. Men tå on kååm inn åm måronin, skaka on sām in härvo å tendrin skaldra i munnin po on, å on saa on a haft viljand kaalt, för ä a driiva in snöö jynom veddjn, så on haa in ståor snydriivo undi senjin, tå on steig åpp. Å tjengona hennas a frusi ihåop, så on mätta kām in bafåota. Vi såå vääł fäälan o na stråmpfööter å, sām a kumi fron seesbåodin po måronin, så vi fundäära vääł hä na stöövlar ska a frusi ihåop fö nain å. Men sedan tröösta on int ligg i båodin po heila vikon, fast ä vääł kåsta paa, sām an jo kann föstaa. Men tå in piigo int tååł ligg uut, tå kann jo varåein bigriip hu kaalt ä ji.

¹ Snögade.

Jaa, sãm ja saa, vaart ja så åorijäälit¹ sjuuk, så ja mätta böri ligg, tå ja va å förtjyylt mi. Men tå fee ja höör hä å findist in gubb hiijä närrett in beta, sãm sku va så mekto, så an kunna ga jynãm tjörkdöönan utan nykäl, å tå mätta ja ha faa våran ti spenn i bläsin å tjöör ett an. Di läär kall an ti Kånt-Ant, andä. — Å tå an kääm biskreiv ja för an huleiss ja a fõtjyylt mi. å tå stjicka vi ett na svaaväl ti handlarin å flickon våron sprang til in tjeldo, sãm rindä närrett, ett in halsståoppåtto full mä vatn. Å tå an fee teidä saakrin, tend an eldin po svaavli å böra spått å snuss å frääs å griin å plåtär² å sträck si, så ja vila vaal heil rädd, för ä sãå uut sãm an sku a vila kall inn tan ond. Å sedan börja an föör svaavli åmmanåkring mi, å haa mi ti låft å draa ii mi ååv ä, så ja tenkt ja sku fövannlas ti bara svaaväl. Å så tåo an vattni uur påtton å lääst yvi ä in smulo, å skålda mi mä ä ti sist, så ja mätta tjipp ett andan, å tå saa an an a laga åm mi fö stråkt.

Å tå gaav faa våran åt gubbin bårgandis mang mark, men vi feeg int sej „tack ska ni haa“ åt an, fö sku vi a sakt hä, saa an, så sku åmlagasi hans int a jölpt. Å så va ä na aar byffassar å gummor sãm a fååi ryggvårtjin elo ont i huvo elo feil po jäänan, elo na baan sãm haa riisi i brysti elo a fååi nedår tungspenan å tøm vaart åmlaga tøm å mä vatn å svaaväl, präsiiss sãm an laga åm meeg. Å tå mätta faa våran stjuuss heim an jiinast.

Åm kveldin tå piigon våron, sãm i norranifråån, kääm heim, för on a vari bårt åm daain, frååga ja ååv on, åm on tjend andä gubbin. Å tå biräätta on

¹ Rysligt. ² Prata hokus pokus.

åm an in lang trajiljo.¹ Ja mins int alt va piigon saa, fö munnin gaar så teett po on, så tå on kåmbå si riktit i faartin ti taal åm nainting, frumbar ä bara i heila stygon, sãm ii in jeitingböllo, å tei sãm int i vaan ti höör on, mått bara staa å förändä si. Ja fee kaalbrand ja å i siist i venstär hääl'in, å i dä tråor ja tjend ett bå minni å taligååvon, så ja a nåo fååi lää mi, hä ä ji ti väst sãm fins, tå an fåå na feil o fötjyylning.

Ja mins entå hä piigon saa, hä di int liitar po andä gubbin så altfö mytji i heimtraktin hans.

Han läär fron börjani, förren an börja fäälas å båot fålk å kriituur, ha gaai åkring å samla kåntan,² å tå böra di spetaakål å sej åm an leggär in kånt po Ant, var ä ti kåntant, å po ti viisi feeg an böri heit Kånt-Ant.

Men ein daa tå an jeeg å samla kåntan siin, hitta an po in heil häop mä ståora hästskallar, å tå feeg an så ståor bölo, så an stråkt in sino.³ Å tå måtta an ga til in åmlagar, å tan åmlagarin entäära mä Kånt-Antas sinon, å v Reid å sleit an, å haa an ti jit bå eld å svaaväl, så tå an kååm ti baak, va sinon neestan sãm on sku va.

Andä åmlagarin läär a lääst i svartbåotjin å viisa Ant, hur an sku laag åm fö stråkt å tykt hä Ant sku kunn sluut arbeit mä tåko, sãm an sku slit in skosäck⁴ määd.

Å ett ton gangon läära Kånt-Ant böri slåå si po åmlagasi naon smulo. Men föst tåo an si ti böri båot hestan sãm in tattar. Men an båota mest po ti

¹ Historia. ² Ben. ³ Sena, muskel. ⁴ Detta uttryck användes då någon sliter ondt vid arbete.

viisi, så an spend ståora tjiilasteinan baaket sjuuk mårakræntjor,¹ å haa döm ti draa po baajåolin² å saa di sku vaa7 betär tå. Men i dä såå no fältji barka aldeilis o veejin, så di böra int anliit an na meir, tå di såå hur ä jeeg mä märona.

Men tå läära an böri sälg pärtkårgan tiliika-määd. Å ein daa tå an jeeg i skåojin mä yksin po akslan å skåda vann an sku fo si na passli pärtvesk7åbbar, så möött an fenin ti bäst ä va po in liitin årrveeg. Men tå läära Kånt-Ant vaa7 så rädd, så an kunna int sät ti spring, utan lemna staa po stelli,

fö7 fenin va så föfaaselit stygg³ ti skååd påå, så ä va fö mytji hä. An läära ha brannstakan i handin å hæonin po kneenin å in hestfåot å in fälkfåot ti undranreid.

Å tå läära fenin vil föör bårt an strakst i le-vand liivi; men hä vila int Kånt-Ant, utan saa hä tan ond sku fo skriiv åpp an å kåm ett an, tå in nagär åår a vari, åm an sku viis an ti laag åm all sjuukdåomar.

¹ Gamla ston. ² Bar mark. ³ Detta ord har icke håller samma bemærkelse som i högsvenskan att det nämligen skulle vara detsamma som elak, utan betyder ful.

Å tå mätta fenin ga inn po akåådi å fösvann mä ti sama sãm in svart röik.

Å fron ton gangon vaart Kånt-Ant så mekto, så tå an blååsär po tjörkdöönan mitt åm nattin, så springä di åpp.

Men nåo tyckä ja, hä ein sãm a låva si åt fänin, å veit hur ä ska gaa mä sjäälin hans, sku kunn heng åpp si i aalröitjin va daa sãm helst. För han tyckä ja ä sku va präsiiss sãm ä staar i gussåol, hä an heldran sku kunn heug in kväänstein si kring hal-sin å senk si i haavsens jyyp.

Å nåo fömärkt ja andä gubbin såå föfaaselit undili uut; an kana å skåda åpp ett kåsteinin¹ nuu å dåå, sãm nain ond anda sku a siti där.

In heil håop mä aadär historjor, ha ja å höört åm andä karin. Ein gang läär an a vari po in dans å vaari huddji sjetton kniivhåål all stans po kråppin. Å tå läär an a gaai heim. Å mä ti sama an a gaai ett lansveejin ha an tykt hä nainting ha jysom haldi ti baak, å tå an a böra skååd, va ä tarman hans sãm a kumi uut å slarvast ett jäolin baakett an tå an jeeg. Daain baaket ha di skåda ett veejin tär an a gaai, men ä ha int syndist in blåoddråppo. Såleiss läära an bjee si ååt ton gangon.

Men int kann ja föstaa va syndin ä biråodd påå, men int feeg han mi na betär. Ja fundäära vää hä flickon våron int sku a bitaala tjellvattni, tå on sprang ett ä. Fö gubbin saa on sku mått fell in tvåå trii knåppnåålar i tjelldon tå on a taiji vattni, å hä sku va sãm bitaååning.

Men ja freista bryyt in nagär kvistar i aftost,²

¹ Skorstenen. ² I går aftse.

tå on kåam inn mä fåårriisi å bada åpp on bärغانdis smulon, fö ja tenkt ja sku fo on ti bitjenn hä on a lömna mä knåppnåålan sjölv, mä si hä va ståpp, hä.

Nei no jir ä no fol best ja sluutar taal åm i dä, fö nåo sii ja no hä ti pengan faa våran gaav åt andä nårrbygg gubbin va sãm an sku a kasta döm i sjöön. Sku ja a stjicka ett na liiti prisiveerand å jærtstyrkand ti apteetji, sku ä a vari mytji betär.

— Flick, siti int å va åonaaglo¹ po i dä grååpapääri no! Nei ha ni no siitt po makan ti fingäklååda; no ha on siti å kliffit såndär in heil papåsbeta, sãm ja tänkt nyti tå ja ska spåol i dä ullgaani. Lågg no bårt saksin jiinast å heng åpp on po veddjinn, tär on ska va, å ta påå di kåfton å blååklee å stryyk luddjin uur öögona å spring åsta låån i åådåjään, så ja slippär anjä iilak blåödin. Fö si ja a haft huvovårtjin no nain daa tiliikamååd; ja tenkär ä a kumi o fötjyylning hä å. Ja a visst freista smörgmi mä klöufeitt² undi brysti varin kveld, men int jölpär hä måot huvovårtjin; nåo mått ja freist lät slåå åpp in åådro. Röör kåntan diin no tå do gaar å draa int döm baakett di sãm — ja veit int vaa.

¹ Åonaaglo och fingäklååda betyder ungefär detsamma.

² Klöffett.

Po ryysbackan.

- Go daa!
- God dag!
- Jir ä han sãm råådar yvi teijä såldatpåikan?
- Nej, bevars.
- Int kann an no fol va lanssöninjin? Ja a höört ä a kumi in nyy tåkin, sãm ska ha in grann värjo vä siidon tå an gaar kring staan.

- Nej inte ä jag landshöfdingen häller; jag tillhör nog denhär kasärn.
- Nå va ji an fö slaa då?
- Jag ä fältväbel.
- Fältdäävil? Ha, ha, ha! An kann raakt staa å jäär spätaakäl o si sjölv, anjä. Int kann ä no fol fins nai embeit sãm an fåår i så stykt namn föri?

— Jo, jag har ett sådant ämbete, jag.

— Nää ä jir int väärt heldär an tenkär plugg na löögdar ii mi, fö ja träor int an na meir än ja veel entå. Di tenkär i staan hä böndrin ska let narr si hu sãm helst, men int gaar hä mä all, int. Men kan an sej mi åm an tjendär Jakop vاران?

— Hva heter han?

— An heitär Jakop, höör an jo?

— Men här fins det ju många som haa det namnet.

— Jaa men ja vil bara väät o vاران Jakop, ja. An haar Stengård ti tillnamn.

— Jaså Jakob Stengård, således. Men i hvilket kompani fins han?

— Jaa ä i jyst hä ja vil väät, vann an fins, ja å. Täfö frååga ja. Men ja siir an haar int reida påå ä, så ja mått fol vänd mi ti nain annin. — —

— Hvert ska ni göra af med träflaskan och smörbyttan?

— Jåo ja ska hav ä åt Jakop vاران. Tå an va heim i siist klåga an ä ji så dåålit mä maatin jä po ryysbackan, för an tyckär int åm såppon, å ondå såppon saa an di ska mått jeet fö var eeviga daa. Så an saa ä sku va braa åm ja sku föör åt an nain smöbeta naon gang. Men ja tenkär an kann no ha dåålit mä mjöltjin tär an ji å, fast an ji tåkin såpa-sipp,¹ så ja måtta ränn in pa sötmjölksbunkar ii onjä flaskon, fast ä vääl kann ha vaali ti jungeldin,² innan ja a kumi mi hiid. Men visst kåmindåera no fol han

---

¹ Ordagrant öfversatt blir ordet: sötmjölkskalf. ² Ett skämtaktigt uttryck, som användes för att beteckna mjölken i det tillstånd, då den just begynt öfvergå till sur.

tömdä aar påikan, ett såm an gaar mä i tåkodä baart-huggand svääd — elo bainäät,¹ va ä heitär — vä siidon, jissa ja. An i jo så lang å ståor andä saabilin å, så an vil vaal heil rädd, han såm int jyst a hant-täära tåkodä, såm jaag.

— Men jyst såna här ska en krigsman slå ihjäl folk med.

— Fyy då! Men int må ni no slåass mäddom jää po backan. Int ska hä na mänstjor va så åorijääli;² an mått jo lyyss ett naon smulo va såm staar i skriftin å, å täär staar ä: den som tager till svärd skall förgås med svärd. Men Jakop våran ha aldri tala åm na tåkodä, så ni gaa no fol mäddom så ä ska sii vääl uut, ni såm kåmindäärar, kann ja föstaa. Jaa endå han såm sku kunn föstaa va di alt haar ti innibjee³ mä alt hamsas å trampås å trådas å stjuutas å löipas å rijääras di haa si föri po anjä backan, han sku int va sjuu miil jynåm huvo. Men va bigriipä si tåko såm jaag po ståort anna än ti mååk uur föusi å målk kåonan å bjeer uut döisääin⁴ åm dagan å tärmi vääl. Men ett va ja tyekär, så jir ä såm ä sku va ti brååk å sliit sändär fältji mytji ov i jä såldatliivi. Strakst såm Jakop våran slippär jedan fron backan haa vi ein teel, såm ska mått i ekksiisin å endå ja a mang gangor fundäära, hur i väädin an sku slipp undan, för an haa no mytji speedian⁵ kråpp än Jakop å ä lää no ska fåodras åorijäälit stark armar ti hanttäär i dä jivääri. An a vääl önska an sku hugg åå si nain tåå elo nai fingär tå an klyyvär sändär

¹ Bajonett. ² Oregerlig. ³ Hvad de alt ha för ändamål. ⁴ En så, hvori man urlakar kreatursfoder. ⁵ Klenare, spädare.

riiväskläbban, så an sku slipp heila ryysbackan, men an vil int trööst jäär ä mä vilja entå.

— Nå men int ä de ju någo mödosamt lif att vara soldat, tvärtom förefaller de mej att vara ganska makligt och bekymmerslöst. Hällre än jag sku hugga af ett finger eller en tå på mej, sku jag tjäna soldat i sex år.

— Nå men han såm ska vaal såldat å ska va fäädi ti ji si i kriiji, tär an kann mist all lemar å liivi å altihåop, båoda no int va rädd för i fingär. An kann så fåort mist i tåki entå, ja veit hä mang ha ä gaai så föri tå di a lagt i halmkväanan¹ elo stjöitt teijä ny meijanmasjiinan² di a kumi määdi varin byy. Men mytji värr sku ä va åm påikstackaran sku sträck såndär si mä all ti jiväär å stengär di haar jä po backan. Ja a nåo freista va uuti fö stråkt ja, så nåo veit ja hur ä ji.

Endå ja mins tå ja va sist in ti staan, så fee ja sii tå di ekksäära. Men tå ja a skåda in stånd va ä så tåaran vila sprick mi uur öögona å ja årka int skåad ti sluut, fö ja tykt di bada å spela mäddom så ä va nåådin bårt.

Å tå Jakob var heim i siist saa an, hä di ståndam bruuka hald kriiji sinsimillan bara po spetaakäl å tå lää di mått draa si å kaal³ si såm maskan ett jäolin.

An bruuka mytji taal åm huleiss ä ji biskaffa jäär, tå an pa va heim, Jakob, enda fron an va ti låtin å tärtti nöög, å tå ti aar påikan såm int a freista va jää na, höör alt va an ska jynåm gaa å uutstaa mått di förändä si, såm an jo kann föstaa.

¹ Hemgjorda hackelsemaskiner. ² Separatorerna. ³ Släpa.

Tå di a fösamla si ti låtin mått di jo föst kleed si spliit netjin å undigaa syyn å sta täär å viis si för härran, innan di ska dååg. Å tei sãm haar all kåntar å rivibein¹ heil å po räätt stell lää sedan fo ga åsta ta si vassen papäslapp mä numron uur i ståort glaas.

Di kann va muntär å glaad heila tiidin, sãm ja ta ja va ti låtin — jaa ja va int ti låtin sjölv, utan ja fãald Jakob vاران, sãm an jo kann föstaa — men ta di gaar ti glaaskåppin åsta ta numron jir ä präsiiss sãm an sku leidd döm i sjöön. Jaa i sjöön, segä ja, fö si gamlan fãlk po landi ji all mest rädd vattni. An sku int fo in fullväksin uut åsta sääm fast an sku jiv an i heilt heiman. I staan lää ä va aaleiss mä fãltji.

— I stan simmar man så länge man lever.

— Nå jistos! Jåo di i råoli, föfaaselit råoli, i staan. — Men ja håksa, ja tala åm lått draagasi. Ja si ta påikan ha fãäi tömdä numrona siin, steldä di åpp döm i mysson å gaar uut i staan åsta drick ööli å va illjäälo.² Fö si di fãår häil³ å skrääk bärgan-dis smulon, ta di haar teidä lappan, å poliisan kann visst ga kring döm å sku jään vil ta döm, men di kaan int jäär ä ta påikan ska låass va na sãrtäs kroonans karar ta rei, ha ja höört seijas; — å han sãm no ji jäär stendit kann no ha betär reida po tãkodä ån jaag.

Men nåo jissa ja ä ska va na brãåkas ta di kåmbär tiid föst tömdä. Tå lää di ska mått lää si in heil håop mä ryysk, sãm krassavålna å napletjoff å guu veit alt va ä ji, innan di böri dåå ti na. —

¹ Refben. ² Bedrifva elakheter. ³ Sjungu, tjuta.

Jaa veit ni tå an tenkär yvi saatjin, så nåo föö ni ti undiliast liivi po jåolin po anjä ryysbackan.

Tå di mööter han sãm i tan övrast elo tan höögst jär, saa Jakop våran, lää di mått jemst stedi¹ tvart ååv, sãm di sku va fastspiika vä jåolin, å set handin ti mysson å staa i still så leng an gaar åm, fast di sku sii in tåorvigg sku hald påå å slåå nedår ii döm. Nåo veit ja han haa no fol reida po hä å?

Men ä i ti väst entå, tå di ständit ska mått va ii andä arästin. Men tei sãm a trappa åpp si naon smulo int träng no fol ti va i arästin, elo ha han freista va tää na?

— De ä på de viset, att alla som förbryta sej måste i arresten.

— Ja si ä ji ein täär sãm a vari dräng i våran byy fö na åår ti baak, å andä a tjena åpp si så an lää fol kåmindäär ti aar å Jakop våran määd. Å i dä sku int Jakop våran tåål, hä in tåkindä sãm förr a vari bara in drängvadd,² ska ga å sprätt å ha ti aar ti lyyd si, å Jakop våran sku ha gåod lust ti jiv an nain sitåpp naon gang, men jäär an hä så fåår an arästin. Ja saa fol åt an hä an sku laag dränjin i arästin naon gang ti baak, men an saa ä gaar int fö si, tå an a tjena åpp si. Men int kann ja väät va di haar ti innibjee mä hä di ska laa tåkodä ti kåmindäär; betår sku Jakop våran a passa til ä. Nåo mins ja til ä, tå andä dränjin tjena i byyin våran, men ja sku no fol knappast tjenn an na meir.

An bruuka taa/ åm Jakop, håksa ja, hä ä ji så strangt, så åm kveldan tå blååsaran blååsär hä di ska kåm heim åsta ligg, så mått di va tää strakst, fast

¹ Stanna. ² Drängbyting.

ho langt bårt di sku va. Å kåmbä di int strakst mått di i arästin å ligg täär å träånas bårt nai duun. Å tå mått di sedan ga ti sängs allihåop po ein gang. Ska di no mått böri snark å sååv å po ein gang? Ja åndra jyst hä. Men tei sãm i sluu lää di sedan ta åpp kneppfönstri å ga uut ti baak tan veejin, så int nain siir ä.

Jåo, tåko dä bruuka Jakop taal åm.

Men nåo lää no hä såldatpåikan fo ha råožit naon gang å millanååt. Ein sãm haar såldatkleenin lää no fo ga vart an veel, så fins ä flickor sãm vil fölg mä an, å i dä muntra jo åpp döm, sãm an jo kann föstaa.

Å tå di kåmbär heim fron staan naon gang, så nåo syns ä hä grååråckan värkar po lansflickona å.

Di ska strakst ha in dans tillstält, å tei sãm haar ååtsittand tröijona steldär åpp döm strakst, å förrån di gaa ti dansin leesä di åpp tjistona siin å tagä si nain dråpasyyp, så di ska låft gåod å lyys rööd å grann po tjinnbeinin.

Å tå teidä vaanli flickona laga si så grann, så laga si mejjäriiflickona enno grannan, fö si di ska jo va finan ti än all aar, sãm an jo kann föstaa, å tå ska ä va mansjettar kring hendrin elo flåor å kragar kring halsin å tåkodä.

Tå ja a vari å skåda påå naon gang po tåkodä åppsitor, ha ja måtta riktiti siti å skratt fö mi sjölv, tå ja a siitt, ho piin arg di kann va tøm sãm haar bara vaanlit skrädda ruutabluussar å karabandatjåohlan.¹ Åm di sku teks sku di präsiiss riiv öögona uur tei sãm haar ååtsittand tröijona. Fö nåo veit an jo hä såldatpåikan vil hald si ti teidä finan flückona, tå di i vaan mä så mytj sårtäs fin flückor i staan.

Å int kann an jo förändä si yvi hä lansflückona tyckär åm såldaatan å, fö tå nain tåkin kåmbär heim, så åm an hittar in bysso nagästans bör an fåkt å spåäl å ekssåär mä on, sãm di pa jäär jä po backan, så alt fålk må tråo an ska kunn fösvaar in heil byy åm turkan sku kåm å tenk ta inn landi.

Tå Jakop våran va heim sist, frååga faa våran väälv ååv an, åm an sku bihööv in slant ti na tobakspengar, men an saa int sku han bihööv, fö di fåår in nagä penn i vikon jä po backan. Endå i dä tykt ja va ti enda gått di jää döm, fö si Jakop våran han i no in ståor röikar, å a vari å enda sedan an va kneesshöög — jaa, an kann sej hä strakst an sluta ta tuttin,² böra an dii piipon.

— Ja, man låter barnen tidigt begagna tobakspipan på landet. Men sådant ä högst farligt. Mången kan fördärfva sej.

— Jaa nåo ha ja jo höört seijas hä å ska va faalit, men si tåkodä påikar tagär int na tåko i öörona sedan di ein gang a börja. Men nåo haa ja reida påå hä tobak kann va skuldin ti mytji föskrättjilit gälit.

¹ Kjolar, som äro randiga nedtill. ² Horn, hvarmedels småbarn matas.

Ja mins i vintrast tala di åm hur ä jeeg ill mä in Vöobåo.¹

Si ä va po ti viisi så ein fron våran byy, såm i tjend fö ti ha åorijäälit ståor tubussar, in daa i vintrast tjöört yvi fjäälän å määra si ti staan, å in Vöobåo, såm haa i saltlass, tjöört baakett an. Tå andä karin fron våran byy kääm i na flöödvatn, håksa an hä an sku byyt åm tubussar, å så tåo an bårt andä gambäl uu munnin å skåda int ett betär, tå an sku sleng bårt an, så an foll i slädaspåri. Tå no Vöobåovin kääm baaket tjöörand mä saltlassi, å slädameidan hans sku ga yvi tubussin, vinka heila kånkarängen, så Vöobåovin bröit beini uu lääd å saltsäckan hans foll i flöödvatni å smälta åpp, så i våarast tå di böra fisk mä braaksnnätin å kåsjona,² tränga di int salt fässfiskan na, tå di kåoka döm, fö di va laagom salta rei i sjöön. Men int veit ja åm an i rikti sann andä händilsin, elo åm ä ji nainas löögdar, för ä ha int hööddist o Vöobåovin na sedan.

Men hä veit ja no hä andä karin fron våran byy bruuka bigagn så ståor tubussar, så ä ji aldeilis åpp åt väggan, fö tå an va i tjörtjon in gang å haa in tåkondä i munnin, böra an sjung salmona aldeilis po tåok, å röösta åpp si så ä hööddist int va o kläckarin. Men tå jeeg kläckarin til an å lugga an, å tå an fee sii, hä an haa in föfaaseli tubuss i munnin, jissa an hä an int sku a kunna sjung po ti viisi, åm tubussin sku a vari bårt, å saa åt an: ja båoda spring heim ett jäänstanjin så do sku fo kringvånd andä. Nån kann an föstaa hä tubussin måtta va ståor tå an sku a bihööva jäänstanjin ti vånd å kring an määd. — —

¹ Vöråbo. ² Mjårdar.

Jåo, jåo, ä gaar mangleiss teel jär i väädin.

Nei, no jir ä no fol bäst ja böri mår å draa mi tii ja ska. Ja a vääl staa i pjaltra jär bärgan-dis leng no. Men tå an no råakar ein i staan sãm an no kann taal mä, vil an no brask na liiti åm eitt å anna. Ä i så sellan an träffar po na härrskaap i staan sãm teks taal mä lansfältji. I dä haa ja jyssãm måot döm, annos fins ä jo mytji sãm i braa bistjeeli. Ä in aaron saak sku ja ä vil ha plänta¹ ii döm. Tå lansfältji kåmbä mä varona ti staan å mått föör heim mjölk å smöör å pääron å tåkodä åt härrskapin tä di båor, tyckä ja di sku kunn ji helst så mytji sãm in sudin kaffikåpp po tjööpi. Men ä ji mang sãm int haa ti veti ti jää hä, å an kann jo föstaa, hur in kaffikåpp sku värm åpp lansfältji tå ä ji vintrin å di a siti å frusi po sledan heila gus langa måronin, innan di a kumi inn ti tårji. — — Ji onjä tjörtjon di haa jä mitt po ryysbackan enkåm laga fö såldaatan?

— Nej, soldaterna gåå i den andra kyrkan.

— Nå fö vem i onjä tjörtjon laga då?

— Den ä för ryssar, som bo här i stan.

— Nå haa di onjä Luttäs lääron ti å?

— Nej, de haa en helt annan.

— Jaa, teijä papistläärona di a börja mä no allstans sku ja nå ha mytji ti sej åm å, men ja hindar int onjä gangon. Si di ha no börja spring så hipp happ papistan å no i våran byy, så na anna fälk vil int kunn fo ha na samvetsfrääd fö döm, å nå lää di no grasäär i varin knuut jär i staan å, ha ja höört. Ä ja va jyst po tårji å sku böri ji mi ti

¹ Präntat.

taal mä in styddjils, mä så höört ja strakst an va papist, å tå måtta ja övijiv¹ an jijnast. —

Nei hajöö mä an no; ja vaal fo int fo staa na lengä no, utan mått gaa. An ska no int ta ti miss-tyck, hä ja a garma påå sådä leng, för an i no fol vaan mä kvinnfålk, åm an haa naon tjärng annos. Å an ska no för all deil int taal åm fö nain va ja no a sakt.

— Nå adjö mä er, men innan ni går får jag säja er, att jag ä jyst den dräng, ni berättat om helt nyss.

— Va tan leid, ir ä to? Hor i väädin ha do liti stjädjdi veks så dä förhääda, så int na fålk kan tjenn di po na viis. Å så staa an å denskar² teel heila tiidin å bjeer si ååt, såm an int sku vet uut å inn påå si, såm härran pa jäär. Endå int ha ja siitt makan ho fåltji kann stell si. Men ett do gaar mä ondä värjon vä siidon mått do a trappa åpp braa höögt no, sedan do va i byyin vāran. Å tå låås do int teel vet nainting elo tjenn Jakob vāran, fast ja staa å fråagar eit an. Jaa, do i spikuläära to po alt sett, så mang kann int ga åpp di. Endå jestan- dis, va an kann rååk uuti föri!

---

¹ Öfverge. ² Tala högsvenska.

Tå vi va ti maarknas.*

(Måor i huusi sãm haldär kãådankalaas, ta!ar åm ä).

Ga ti fönstöpåstin, Liis, å ta aalnackon åt mi. Jaa, ä ji int fö rao skuld di segär, hä aalnackon juuvär, för hon kan då int sej va väädär ä ska vaal betär än i pa gambäl läbbsäckar.¹ Ja sku skååd ett, nåår vi ha maarknan i jåår, fö Jååp ha jo sakt hä vi sku faar tiid å sä!g bläsın å bruunin fö ti få in hingst i stelli; hi dä sku ju allti va in bisparing tå an haar så mytji ti fööd som vi.

Jasså an ska va tan tjuvofemt. Ja sku så föskrättjilit jään vill faar tiid in gang enno, innan ja vaal fö gambäl. Täär ha ja siitt mytji rao!it å mytji vakärt. Ja glöömär int föst gangon ja va tiid; då va ja bara aderton åår, — jaa, ja kunna no fol va så vä laag.

Liis, do kan ga uut ett na liiti tjööt å kårvar, så kãådaran fåå si na liiti millanmåål. Do kan ta in liiti iister mä sama för onjä Eerkas Kais i så fenis

---

* Denna historia har förut ingått i Vasa Tidning. Och fastän en svensk landsmålshistoria i vissa delar tjänat som förebild vid dess nedskrifvande, är berättelsen så själfständig och karaktäristisk för österbottniska allmogelifvet, att vi intagit den i denna samling.

¹ Strumpor utan fötter.

maager så on bihöövär nåo ha så mytji feitt on kan fåå. Å så kan do set kaffipannon påå å — ä fins riis i fåårtjettañ — så vi kan få ås in kåpp. Vi sitär jäär å dragär ii ås så helsingalans mytji damb, så ä kan nåo bihöövs in liitin styrketär, sãm ä heitär po betä viis. Å så kan do ta in teidä skårpona.

Nåo sku ja no kun taal om hä ja mins, men ä ji så langssedan, å sedan ja fröis tåanan fö na åår sedan, ji ä sãm minni sku a börja försemras.

Hä va så leng måor leevd, så ä va jo ståort rijiment därheim, å Jääp ha tå vari po maarknan fleira gangor, men ä va int na bistemt åås imillan, fö vårañ faar å Jääp ha int komi riktit saams om hu mang kåonar ja sku haa, tå ja sku flytt heimanfråån. Faar han vila jo spaar na liiti åt teidä aar flickona å, å Jääp vila jo hä ja sku föör memmi så mytji ja sku kunn fåå å na liiti teel, tå ja sku flytt tiid, fö sjölv haa an jo int mytji ti böri påå määd, fastän ä a gaai braa för ås sedan.

Åm kveldin innan maarknadsdaain — ja va jo bara aderton åår som ja saa i jånst — så segär måor åt mi: „nu ir ä best do stiigär åpp“, segär on, „så do kan ha tiid ti tvett å kamb di å laa di i ååning. A så kan do ta nyystubbin å försöök ti sii mild å glaad ut; vem veit hur ä kan gaa tå du ska fölg mä Jääp. Fö kanstji an tagä di no å vi fåår ha svarton, sãm i kalvstinn å snaart ska böri räät“.

Å nåo steig ja åpp bitti å laga mi så grann ja kunna. Å tå klåkkon va halv fyra kååm bå astu faar å Jääp å tå haa ja kaffi åt döm fäädit.

Å Jääp han sååt bara å skåda påå mi tå ja sprang uut å inn. „Hä va föfäälit, va do skådar påå mi, Jääp!“ saa ja, „Hm!“ saa han, „in katto fåår

skååd po in tjeisar, å tå kan fol int töög vaar arg om ja skådar po teeg! vi ha ju talast vedär na liiti om jiftas. Å ja sitär jäär å spikuläärar påå, hur ä sku kunn va ti fo si in grann kvinno!“ — „Jåo om pååsk! Du i då spikuläära to ti siti å jäär narr o fälk,“ svara ja. — „Jaa ta mi attan!“ saa an, som ni veit an bruuka sej, „ja jivär ett mä svarton“, saa an, „å tagä di hon föroutan, fö du veit hä ja alltti a haft na liiti kläckatjääleik till di,“ saa an, „å så flyttar du till mi ti mittjilsmess, för ä ji så kaalt ti ligg ömsand om vintrin,“ saa an. För ni veit an ha no alltti vari så ferm ti siti å piikk å spetaakäl. Å ja saa vartjin ja elo nej, men ja sku jo ha nain entå å vää vilå så jään ja sku ta Jååp, å int va hä nain sãm ja särstjilt tenkt påå. Å så tenkt ja: nå hä i no ti sama, ja kan jo ta Jååp.

Å så spend vi jo föri å ja sååt påå mä Jååp, ska ni vää. Å så fåor vi ti maarknas. Å måor våron ha int siitt förr så mytji vartjin juur elo mänstjor som tää va. Endå tårji va fullt mä fälk fron Maa-laks å Vööro å Sål v å stjärin å Kvevlaks å fron finnsocknan å fron all möili håld. Å Jååp böra jiinast ta si nain syyp å vaart na liti pläga så gått som strakst, å bara an vaar foll så ji an jo så råoli åå si så, som ni jo ha siitt.

Å så jeeg vi ti båoklådon å Jååp tjööpt jiinast in salmbåok åt meeg. Tjisto haa ja förout. För ä ji jo vaanlit an ska ha in tjisto å in salmbåok tå an ska jift si. Å så tjööft an in liitin påsa mä kånfekt. Å ä ståo så mytji skåi po rimsona som va kring. Ja a haft spara ein braa leng, tär ä ståo:

„Hvad är det skönaste af jordens smärta?

Det är att hafva uti lust och nöd ett hjärta!“

Å så sku vi gå å kring å skååd altting po maarknan å tjööp heim na liiti gutta åt baanin. Å så tjööft vi na steintuppar å na såkäballar.

Jååp vila ja sku fölg mä an åsta skååd po lyckans stjääna. Men måor våron feeg int förr sii ä förrän hon jiinast saa ä va jäävulens värk. Ja föstão no int mi på tåki dä, ja, fö ja ha no int mytji fååi läå mi, men int veit ja hur in mänstjo ska kunn ha så ståor makt yvi tan ond så on ska kunn hav an ii in påtto å kåmindäär an åpp å nedär på ti viisi. Ja tyckär hä i meir än ti fövill syynin po fålk, som tei som staar å jitär blåånan å svålgär spjuutin å spruutar eldin. Men Jååp tjööpt i blaad åt meeg å, å besynnelit jir ä, ä a slaiji in mytji o hä som ståo po papääri. Hä ståo hä ja sku fo fem baan, å hä ha ja jo fååi, uutom tei som a vari dööföödd. Å tär ståo å „äfven de osjåligen djuren hafva förtroende till dig“. Å hä ha to nåo siitt Liis, tå ja a gaai mä griismaatin ti sviinstiion åt småågriisan, som ja a måtta fööd åpp mä mjölk sedan suggon döödd, så jyyelar teidä gristackaran som ja sku va deras enda måor å hä försääkra ja int sku di vaal na glaadan åm di sku sii on dä gambä suggon. Besynnelit ir ä i alla fall vadan alt fålk ha fååi maktin senn.

Å så sku vi åsta siti po karusellin, men hä va då föst å sist gangon som ja ska bryy mi om tåkidå. Ja tååla int ä, utan ja böra spyy. Å Jååp griina åt mi, så ä va nääre ja sku a vaari arg påå an. Men tå an såå hä ä va allvari, så vaart an så ill teel å sprang ett na Hoppmans dråpar, så magan vaart bra tibaak.

Å så ståo vi å höört po Brånback Ant, som spela po fiåolin å sjang na viisor. Ein o teidä viisona an sjang va så dä:

„Du är så vacker för mina ögon
 Som tusen liljor uppå en kvist.
 Nu har jag hunnit till den tiden
 Då jag kan tala för dig min brist.

Ensammen till att vandra
 Gör vägen så lång,
 Men kommer lilla vännen
 Visst blifver den kort.“

Jaa ti aar vässona ha ja glöömd, men ja greit
 tå Jååp sjang on fö mi jär heim, för han kunna onä
 viison, han, å on haar in vakär tåona.

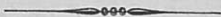
Å så jeeg vi ti apteetji åsta tjööp na prisivee-
 rand å jårtstyrkand å fru Snellmans kolikdråpar å
 mixtura simpäl å tåkidä som di a stjikka ett mä ås.

Å tå vi kååm ti torji tibaak, så ha ä vari slaks-
 måål täär, för ein fron våran by ha vari å skuri in
 annin, men tå kååm in lang poliis å tåo ein åå dem,
 som vaart åppstemd men an svåor si frii vä tinji.

Å så jeeg vi kring i båodan å handla liiti o va
 deil. Å så fee ja ti sluat leidon o heila maarknan å
 vila faar heim. Men ja va vääł rädd ti siti påå mä
 Jååp, tå an va smaka, för fåort jeeg ä ti faar tid å
 än värr träodd ja ä sku vaal ti baak. Föst tjöört an
 åm in pa styttjin å ti fåol jiinast i diitji. Men tå tåo
 ja an i armin å sa åt an: „Jååp“, saa ja, „ska do
 ha nain glädje o kvinnon diin, så ska du no fol int
 tjöör ihjääl on, förrän do a fååi on! Å åm do int
 lyydä mi na liiti no å tjöör ådentlit, så trööst ja jo
 int ta di elo fölg mäddi nain veeg“, saa ja, å an höört
 hä ja haa tååran i halsin. — „Ja höör hä do i na
 liiti föståndo“, saa an, „å ja ska jäär som do segär“,
 saa an, å så laa an armin kring mi — å ja träor

neestan, skam ti sej ä, hä ja tåo an om ha/sin. Ja, an ha jo allti vari bestjeeli måot mi, å ha an vari na liiti foll naon gang, så ha an int stjellt åt mi, elo tåki. Å sambä karar di slåås å sväär å bannas å tänäärar po alt möilit sett tå di i foll. Jaa, ä i sant hä. Håhååjajaa!

Nei, no kan do laa åpp eldin, Liis, så ska vi kååd na liiti innan vi jitär kvellsvaali. Å no ir ä best hä do gaar åsta ligg, to päik. Do ska åpp om måron bitti å förhööras i langbåotjin. Do ha no fol jiti to veit ja, som a sprunji mä brööstyttji i navan heila daain. Endå han som haar så dä mytji ungar int båoda an faar ti maarknas!

Tå an ska ti tjörks.

(Såndasmåron. Måor gnuggar sömnin uur öögona
å böri taal vedär faar).

— Nei no mått ja jyst kast feldin i fåotendan å sömnin i veggsprynjon, såm påikan pa sej tå di blåkar po låftisdöonan, å stiig åpp å laa ti na kaff, fö ja siir ä rådar¹ fö såolin rei, å vi mått jo laa ås ti tjörtjon i måron.

— Jaa la di åpp no. Ligg int å snark na lengär!

— Men anjä vedin do baar in i aftost ji jo så suur å deevin,² så ja mått no fol blåås liivi uu mi innan ä böri brinn. Å knappast läär ä no fol va naon neeväspilo³ jär. — — Nå saakran! No va ja å feeg in sticko i handin. Hu ska ja fo taan on? Ja mått tugg såndär on så on no int stickä si i nainas hand in gang teel.⁴

— Jaa do i no så klåmsin⁵ i fingrin to alltti.

— Ligg i still to å va tyst. Do sku freist laag åpp eldin sjölv in gang å int ha mee ti jäär ä stendit. — Siså, no brindär ä entå. — Ja mått no fol laa åpp na raakvatn åt di å, int kann do no fol viis di ö na fålk sådä; do haa jo hakon såm in råotbåsta.

¹ Rodnar. ² Fuktig. ³ Näfverbit. ⁴ Man tror mångenstädes att om man söndertuggar det föremål som stuckit en, förhindrar detta ett upprepande af obehaget. ⁵ Klumsig.

— Jaa laa äpp bara, å så skåda do ett na tvåå/a å raakkniivin åt mi. Ni ha no fol draiji åå mä an no åätär å lakt an po nai stell, tär int tan värr hittar an heldär.

— Söök ett an sjölv; va ska ja bihööv hald vaa po raakkniivin åt di. Nåo haa do an tä do a lakt an. Men do kann stiig äpp no å ga åsta draag uut hecka-tjærron uu liidri å skååd åm do a småort akso/an po on, elo åm do haar hä åojåort å. Do haa no fol nain skåo undan märrin å, sãm do stendit pa haa, tä an bihöövä tjöör nain veeg. Nain selatamp i no fol sãndär å. Na selaknappar ha do no fol int heldär; do ha no fol slarva bårt döm, jissa ja. Hu jir ä mä töömreiman? Do ha no fol tjöört åå döm.

— Int ska do tråo ja böri smörg tjærrona å skåo hestan å tåkodä po sãndaain.

— Nää, men do kann no helst ga skååd åm tjærron ir i liidri elo åm do a lååna bårt on, sãm aa gangor.

— Int bihöövä do staa å piikk na, nåo veit do ja veit uut å inn påå mi.

— Ja veit hä do veit vartjin uut å inn elo äpp å nedär sãmbä gangor. Haa do reida påå åm vi helst a havi naon hekatjærron? — Men no ska do stiig äpp för astu piigon¹ kåmbär hiid rei i måron. — —

— Go måron Liis, ha friiarin do a havi i natt tjöört äpp di så dä bitti?

— Ja ha int havi nain friiar i natt, ja.

— Va int rädd nåo ha vi siitt an. — Söök di fram å siti. Do mått föör undan di teidä kleenin så fåå do ryym. Men ga int nää döra senjin fö katton

¹ Pigan från andra stugan.

liggä täär å marrar å fräasär åm nain kåmbä näär on, för on a unga.

— Jasså ni a siitt friiarin, men nåo ha ni skåda åorät tå, ska ja sej är. Ja a vari åpp leng ja rei. Ja tenkt kåm in åsta skååd åm ni ska faar ti tjörtjon i daa, så sku ja a vila siti påå mä är, fö våran faar tjöört leiri heila daain i gåår mä våran hest, så an nensa int ta uut an i daa.

— Nåo va hä määron vi sku faar, men an liggä jo å rääkär, an jä, heila gus langa måronin å int vil an fo an ti stiig åpp naon gang. An pa jää så dä åm såndasmåanan, vil ligg ti middagan.

— Nå let an ligg tå, så faa vi bååd å lemnar an heim.

— Nää, an ska la si åpp no å spenn ii å laa si i ååning, nåo haa vi ryym trii po tjärron. Ja mått böri kleed påå mi ja å no. Ja ska veet po hååri å löis åpp piiskon, så kann do ta å laag beininjin¹ åt mi å kamb mi. Ja ska tvett mi sedan. Men ja mått värm åpp na vatn in gang teel tå, fö ja trösst int ta na o raakvatni hans å i dä pääronstjölganvatni² i neestan fö stjtit ti tvett si ii. Men vill do freist kamb mi no?

— Jaa om do tagär hiid kamban. Men hur i väädin ha hååri dett vaari så dä stackot³ no å ja mins hä do fö na åår tibaak haa så langt så ä räkt di ti kneevetjin.⁴

— Nå si ä va för in par åår sedan ein o i dä Ryckas böötji,⁵ sãm va å reiv å sleit mi i hååri, så ja a felt ä o huvo alt sedan, tårt ä a vaari så dä.

¹ Bena. ² Vatten, hvare man sköljt potatis. ³ Kort.

⁴ Knävecken. ⁵ Byket.

— Hur i väädin jeeg hä teel?

— Jáá si ja mins hä Ryckas Briit jeeg i gáálan á laadra¹ á baaktala mi á jeeg á föört rallona á saa hä ja jeeg heim ám middagan fleira tiimar förrän tjenaran fron päärontagasi,² bara fö ja va laat. Ä va nåo sant hä ja pa ga heim na liiti förr, men ä ha int vari lang stånd hä, á nåo veit do ja mátta ga skáád ám baanin sku fo laga ápp káokasi. Á ja vaart så arg yvi i dá, så tá on káám hiid in gang baaket, on cä krafson, så tänkt ja: ja ska stick on ä i násan.

Á tá vaart on så arg á böra tjeft máot.

Náár ha ja stjita³ nedär tenn trássgáál?⁴ saa on.

Jaa ha ja stjita nedär tenn dá? saa ja.

Hä ha do; do ji reint uut i spetaakäl, saa on.

Hä kann do va sjölv, ska ja sej fö teeg, märrin, märrin, märrin! saa ja.

Hald munnin denn, jylton, ugton! saa hon.

Á tá on po i dá viisi a haldi páá á galma máot mi in stånd, så ja feeg riktit leidon ááv on, sprang ja ápp á reiv pállaklee⁵ on o huvo á fata on i luddjin, á tá táo on meeg i háári á, så vi huld páá in lang stånd á dansa ákring á sleit varaar i huvo.

¹ Skvallrade. ² Potatisupptagningen. ³ Smutsat. ⁴ Tröskel. ⁵ En med konstigt inväfda prickar försedd duk.

Men sku int on ti sluut a laga si po döör, nåo sku ja a läärt on ja. Men syymon¹ va hä, on va å sleit å reiv hääri mett så ä sitär löösan altihåop no sedan å vil jään fall bårt na liiti i gangon.

Ä va no helst braa ja hinda teel så mytji ja å, så int kan on no ha na fö lang hääрпиisko hon heldär.

Nei no sii ja anjä pairäck² a hinda spenn ii. Bara ja a fääi teijä tjengreiman iitträadd sku ja a vari fäädi ja å. Men vi mått drick in kaffikåpp å tugg na liiti innan vi faar.

— Så leng ni jitär ska ja spring i låfti mett ett in nessduuk å in salmbåok, å så bihöövä ja ta in annin tjåohl än anjä tvartyvirandarin. Ska ja iis ta svart kläninjin elo dägär andä gröön?

— Jaa andä gröön ska do taa, för andä svart ska do int damb å jytji nedär tårt do ska ha jessbådi,³ för ä ska no fol vaal snaart hä no, ett an springär å liggä mäddi varin hälidasnatt. Do i flïcko to å, så int bihöövä do kleeed di svart. Do ska no fol ta i dä nyy siltjisklee po huvo; ja tagä bara i svartbåttnaklee ja. — An kåmbär inn no sii ja, faa våran.

Siså faar, ta påå di teidä spräklo halvylli byksona no å kleesråttjin, men do fåår in kaffikåpp föst, å så kann do tugg na liiti åm do veel.

— — — — —
— — — — —

Jasså, i vi fäädi tå? Ja haar nessduutjin å salmbåotjin å i dä knyyti — men endå vi ska int glööm bårt ti ta vassen fempen ti legg i lippon.⁴ Jaa, vi ska gaa tå, å i jä kåmbä jo Liis springand ti baak

¹ Summan. ² Ett oförargligare skällsnamn. ³ Bröllop.

⁴ Håfven.

rei. — Då a vari snell,¹ Liis, å tan ildrik² va do a styrrt uut di.

Vi ska sess påå tå. Liis, do fåår siti po baak-sitsin to, så setå vi ås dä fram. Siså! Men va jäär andå påikpjasarin kåm uut i stjåortårman. Ä i jo kaalt änn i måron å a vari riimot i natt; la di ååv inn ti baak å hä braa fåort, do staa jo å fryysår. Int trång to liip na, fö nåo veit do int fåå do kåm määd heldår. Jää no strakst sãm ja a sakt, annos veit do ja a spara riisi baak muurin. Ga inn å sej åt ti aar, hä ä ji na trååg po uunsbåntjin, tå ni kann

knask å jeet naon smulo tårt vi kåmbå fron tjörtjon; vi ska kåok gryngröitin ti middaain. Ryek po tööman no ska vi faar.

Endå on jä mårin våron i så förhäåda liik åånon, sãm staa uutriita i natuurlääron, di lääsar ii jår i ståoskåolan, så sku on a havi na liiti lengår ööron, sku an int kunn stjili döm. Int i hon rikti passli ti tjörkhest, mä va kann an jäär åt ä.

¹ Skyndsam; ordet har ej samma betydelse som i högsvenskan. ² Samma som tan sudik m. fl.

Ny litteratur!

Uppå Werner Söderströms förlag har utkommit:

Under rasten. Skildringar ur nyländska allmogelivet af *Oskar Behm*. Pris: 1 mk 75 p:ni.

— Af de i häftet ingående berättelserna äro „Träldom,“ „En auktion“ och „En julafton“ förträffligt tecknade. De föra läsaren midt in i allmogens lif och låta honom blicka in i hjertats lönnkamrar. Stilens enkelhet och skildringens jemnmått bidra att höja intrycket af att målningen är natur-sann. — —

[*Helsingfors Dagblad.*]

Noveller af *Juho Reijonen*. Öfversatta af *Rafaël Hertzberg*. Pris: 2 mk 50 p:ni.

„Det har varit en mycket angenäm bekantskap att lära känna *Juho Reijonen*.“

[*Stockholms Dagblad.*]

„Dessa noveller innehålla rätt intressanta skildringar ur det finska folkets lif.“

[*Aftonbladet.*]

Lefnadsteckningar. För ungdom och för folket. Af *Rafaël Hertzberg*. — Med illustrerad omslag. Pris: 1 mk 75 p:ni.

„Det är ett stycke kulturhistoria från långt aflägsna tider och länder, som förf. framställer i de femton lefnadsteckningar, hvilka denna första del omfattar.

För alla tänkande läsare och läsarinor, hvilka ej lyckats ernå större mått af kunskaper i forntidens historia, således „för ungdomen och för folket“, dem författaren ock i främsta rummet räknar bland bokens läsare, skola dessa lefnadsteckningar helt säkert vara mycket välkomna, men vi tro att de skola befinnas läsvärda äfven i vidare kretsar.“

(*Folkvännen*).

Om Qvinnouppfostran. Iakttagelser och reflektioner af *Lucina Hagman*. Öfversättning från finskan. Originallet prisbelönt af Finsk Qvinnoförening. Pris 1 mk 50 p:ni.

— — — och vi rekommendera den, såsom synnerligen läsvärd och intresseväckande, att beaktas såväl af föräldrar och uppfostrare som äfven af det växande släktet själf.“

(*Nya Pressen*).

Qvinnan på de praktiska arbetsområdena. Af *Vera Hjelt*. Utgifven på uppdrag af Finsk Qvinnoförening. Pris: 1 mark.

„Föreliggande broschyr öfverlemnas härmed till allmänhetens och särskilt till förvärfssökande qvinnors beaktande, såsom egnad att gifva många impulser åt qvinnan att beträda de praktiska arbetsområdena“ yttrar F. Q.

Juhani Ahos arbeten

i svensk öfversättning:

Folklif. Skildringar ur folklifvet i Savolaks. (*Då far köpte lampan. — Jernvägen. — En marknads-karl*). Fri öfversättning af KARL A. TAVASTSTJERNA.

Patron Hellman. — För exemplet skull. Tvenne noveller. Öfversatta af RAFAËL HERTZBERG. Pris: 2 mk 50 p:ni.

Det är i *hög grad fängslande* och *egendomliga* skildringar författaren bjuder på, och de äro, det kan man utan att ega kännedom om de modeller han haft lungt påstå, tydligen hvilande på ett noggrant studium. Det synes omöjligt att de ej skulle vara tagna på bar gerning direkt efter naturen dessa med på samma gång så mycken objektivitet och så varm kärlek utmejslade typer af vårt östra granlands „sträfva, inåtvända men ännu hjertligt naiva naturbarn“. — Berättelsen „en marknads-karl“ är i *hög grad gripande*, den biter sig ovilkorligen fast i ens minne och verkar långt kraftigare än den mest indignerade tendensnovell. [Svenska Dagbladet.]

P. Päivärintas arbeten

i svensk öfversättning:

Bilder ur lifvet I. Pris: 1 mk 60 p:ni. Innehåll: Förord. — En frostmorgon. — Min hustru. — Reskamraten. — Pentti och Inka. — Nybygget.

Bilder ur lifvet II. Pris: 2 mk. Innehåll: Tiggargumman — Torpar-Maiju. — Trollkarlen. — Rotegubben. — En marknadsresa.

Bilder ur lifvet III. Sakeus Pyöriäs berättelser om sig sjelf och de andra. Teckningar ur den Österbottniska allmogens lif. Pris: 4 mk 25 p:ni, inb. 4 mk 50 p:ni.

Bilder ur lifvet IV. Pris: 2 mk 50 p:ni. Innehåll: Jernvägsarbetaren. — Lilla Stina. — En förvexling. — Olkos Kaisa. — Min lefnad.

„Dessa noveller rent konstnärliga värde är stort, men de hafva sin största betydelse såsom folklektyr i detta ords fullaste mening. Denna deras egenskap kan, särskildt i våra dagar, icke nog uppskattas.“ —

BYRRALLOR.

KARABRASK A TJÄRNGSLAPRAS.

FOLKLIFSBILDER

PÅ

ÖSTERBOTTNISKT BYGDEMÅL

AF

A. J. NYGREN.

ANDRA SAMLINGEN MED IO SILHUETTER.

BORGÅ, 1890.

WERNER SÖDERSTRÖMS FÖRLAG.

BORGÅ, WERNER SÖDERSTRÖMS TRYCKERI, 1890.

BYRRALLOR

II

AF

A. J. Nygren.

INNEHÅLL:

	Sid.
Tå väädin hengd po in strämpstieko	9
Tå vi va ti jessbäs	18
Huleiss tjärnjin båota karin senn fö syypasi	30
Po teatrin i Nyystaan	36
Ståojuuvvarin	43
Mittjil våran ska ti staan (teaterstyeke)	51

Förord.

Det välvilliga mottagande min första berättelsesamling på bygdemål, „Byyrallor“, kom till del, har manat mig att fortsätta de skildringar ur folkets hvardagslif, som därmed begyntes.

I en del af de anmälningar tidningarne egnat „Byyrallor“ ha åtskilliga anmärkningar gjorts mot beteckningssättet (ortografin), exempelvis att användandet af dubbla vokaler vore onödigt, att flere bokstäfver än de, som beteckna de tjocka l-ljuden, borde kursiveras o. s. v.

Emellertid har jag icke ansett mig böra vidtaga några ändringar, emedan ett annat, mera „vetenskapligt“, beteckningssätt otvifvelaktigt skulle göra historierna svårlästa, åtminstone för läsare bland allmogen.

Då det ofta förekommer i landsmål att olika stafvelser i samma ord på skilda orter få en olika längd eller betoning, är det ovilkorligen nödvändigt att angifva när stafvelsen är

längre. För detta ändamål anser jag på särskilda skäl användandet af tvänne vokaler vara det enklaste och tydligaste sättet. En förmodan att detta på någon ort kunde förorsaka, att man icke läste t. ex. Byyrallor utan By-yrallor, torde vara en tämligen onödig farhåga.

Wasa i oktober 1890.

Författaren.

Tä väädin hengd po in strämpsticker.

(Faar å handlarin risonäärar).

— Nå va ska ni handil i daa faar?

— Ä vaal fol int så viilyftot hä, jissa ja; slantan sitä sãm di sku va fastbeka no fö tiidin, så an ska ha skarp naaglar han sãm ska fo lööstsrapa döm. Nej, ja tenkt åm ja sku fo mi fö tiiji penn smaałtobak.¹⁾

¹⁾ Rulltobak.

— Jaa, ja jissa ä sku va na tåko. Hu mytji ryyssblaad å smaaltobak ni ska no ha tugga åpp i väädin å hu mang bussar ni ska no a buri inni mysson¹⁾ sedan ni börja med ä! Sku no in vintäskrind föslåå?

— Vart sku in skrind kåam, tråo do? Sku do a samla ihåop bussan ja a gaai å buri rej i onjä spjeldamysson å raad döm til in raad, så räkt no fol radin in i Ryyssland. — Nej, no tenkä do ji mi fö knafft, rull taan in beta teel! I siistis in daa fee ja braa sårt; skååd ett no så do int jivä na anna slaag onjä gangon.

— Nå no haa ni, ja tråo ni träng int knöut²⁾ po i dä. Ja siir hä ni gaar å bjeer in bleckkanno i handin; ja åppsalväära³⁾ int hä föst. Ska ni ha si-rappin åt tjärnjn in elo ska ä va bara lampåljon?

— Jaa, ja tenkt ta na liiti åljo. Ä sku int vää/ va rååd påå ti bränn na åljo anjä vintätiidin, tå ä ji så liiti o pengan å fötjenstan, men pärttona haar an int ti hands stendit, å kvinnfåltji kann int va utan eld tå di ska i föusi,⁴⁾ å så vil an no let lamppon brinn nain stånd i stygon å; fast vää/ sku tåki va åonöödot fö mang, fö tå ä vaal så mörkt så an int siir spått så kann an ga ligg.

— Ä i bara ni sãm i gambål å snaart ska döj, veit ni faar, sãm tyckä po ti viisi; alt fålk böri no fö tiidin skaff si lamppor å bränn åljon fö varenda kveld.

— Jaa, fåltji vaar åoföståndoan po mang sett å viis jo lengä väädin staa; di bör int ha na håo å laag messi mä nainting.

---

¹⁾ Det är sed att förvara tuggbussar i mössan. ²⁾ Knota.
³⁾ Observerade. ⁴⁾ Fåhuset.

— Ni talar aldeilis hä sãm int passa si ti na no, faar. Ä i reint uut synd ti taal så dä. Nej, tjööpin ni bara in nyy lamppo teel, så ni fåår juust i stygon. Freistin skååd po teidä sãm hengär i taatji.

— Nää, int tråo ja ja bryy mi åm. Ondä vi haar i altfö braa; on haar i glaas enda åpp å int nain kåpp, sãm kvinnfåltji saa i siistis in daa — —

— Ja tråor ni böri taal så ä faldä po riim? —

— Di meint on haa int naon tåkondä kuupo, di kallar. Po riim, segä do? „Man skall prata med rim och reson“, mins ja in kaplaan i Vööro saa åt mi in gang. — — Nej, bjuud int uut åt mi na meir no, för int haa ja pengan ti alt onjä gangon. Va sãm ja nöödoast sku bihööv, sku va in nyy mysso. On a vaari klaar all¹⁾ onjä no sedan ä a böra vistas så mang härrar jär i byyin, å jo meir di kåmbär hiid, tess meir böri fåltji sliit myssona. Ja mins öman²⁾ int ä va na härrar int tränga han tjööp mysso på mang härrans åår.

— Va i väädin ha ni no rååka uut föri för härrar, sãm a sliti såndä mysson för är?

— Nej, di haa mi ti jäär ä sjölv, tå ja jemt å samt ska mått ryck å riiv i spjeldi,³⁾ tå on ska ååv å påå, aldeilis no sedan ä vaart så dä mytji o tei sãm a gaai i ondä siminarjon, å så ha no lantmetarar å prästar å evanjilistar å tåkodä fäälast så mytji, så. An sku raakt bihööv böri ga mä mysson i handin no, å int hav on po huvo na.

Ja höört prästin klaga i såndast, han å, yvi ondä fääfengon å hööfäälin å meint ä sku bark skåogsveejin til i dä iilakryymi fö tei sãm gaar å i fö viilyfto åå

¹⁾ Utsliten. ²⁾ Under tiden. ³⁾ Skärmen.

si i kleesdräktin, men ja tykt ett va an saa vila ä bjeer po kvinnfältji ti mest, fast nåo tyckä ja an a kunna viis veejin åt mytji karar å, sãm lååss va så fryysand i föötrin så di mått ga mä tvåå pa skåovar. Men ha an viisa bårt tei sãm gaar å slabbar mä teidä klånsjidånsjan di kallar, ha an måtta fölg määd sjölv å, för an nytja jo döm han å, tan leidinjin. Nå ä ji no entteliigen int na ti åndä påå hä in tjörkhärr vil ga mä fyra föötär — skåovar, vil ja sej — men teijä

(Tjärngan rada ååv tiid neestan fron varenda gåål.)

mang siminaristan sku jölpand braa reid si mä i pa rikti rååbarka barkaskåovar.¹⁾ —

— Ni i riktit illsinna po gambä dagan faar, höö ja. Vem tråo ni sku kunn va härr mä i pa barkaskåovar? Nej no ska ni ta å stjick nain o edär priko-piltar elo illfrantar²⁾ ti siminarjon å.

— Int ein eida. Åm di enn fzeir sku va, en di ji, fåå di lååv å ta gräfteon po akslan allihåop. Do sii no fol hu pjaso³⁾ di vaal tå di kåmbä taan dä

1) Hos allmogen brukliga hvardagsskodon. 2) Okyn-niga pojkar. 3) Löjlige.

fron Nyykarbi. Di haar all sårtäs jäänor fö si sãm äpptenkas kann. Di spetaakla jo enn i tenna daag yvi i dä pjaasriiji, sãm anjä Wessas Gaabilas härrin haa fö si in gang i skåolstygon, föst gangon an kääm fron ondä siminarjon. An fee jo narra in heil häop mä fälk ti kãm ästa lyyss po si. Ä anjä väran läärer i no assint na betär, fast hu di brääkar äm an ä segär an i så simpäl ä låågdreiji, så an helsar po alt fälk. Ja tyckär an kan int kall hä fö na låågdreijit, tä an ska mått ta ää si mysson för an.

— Hu jeeg ä riktit teel, hö ni, mä i dä pjaasriiji i skåolstygon, ni talar äm? Ja mins int til ä als ja.

— Nå si an stjicka jo uut båkaavlin,¹⁾ mins ja, äm hä an sku hald in samankämst i skåolstygon. Ä fältji tenkt no, tä an a gaai ä studäära så dä leng, hä an sku kunn uutlegg naon smulo o gussåol. Ja mins tjärngan rada ääv tiid mä nessduukan ä salmböökrin i handin neestan fron varenda gääł. Ä tä di a samla si stygon full va ä så di vila böri tärk tääran rej po förhand, innan an a hinda sej eitt enda åol.

„Ä i naa va andä vaart dukti, sãm ji så ung ä a sluuta draags mä onjä syndo väädin rej“, saa di ä häosta ä puusta ä venta hä föklaarinjin sku börjas.

Men tä an dä entteliigen kääm inn ä stelt si baak båoli mä in ståor tiidopääro²⁾ po in strämpsticko ä int als täo fram naon salmbåok, böra fältji skååd så öögona vila fall döm uur huvo. Ja mätta böri häkär ä skratt tä ja säät, fö makan ti gaaln-skaap ha ja int siitt. Tä fältji venta ti fo böri sjung in salmo kääm an i stelli inslimbrand mä in pääro ä böra föklaar hä ä va väädin sãm hengd po aksolin

¹⁾ Budkafveln. ²⁾ Tidigpotatis.

senn. Sâmbä tenkt stiig äpp ä ga heim ti baak, för ä sâä jo uut sâm an sku a vila jää narr o heila byyin. Men tâ an no böra uutlegg ä prädiik viilyftoan yvi ondä pääron ä sâä allvasam uut, mätta no fältji siti i still ä lyyss po an.

Nâo huld an no pâä visst in tiima ä vend ä v Reid ä trilla ondä pääron po strâmpstickon ä huld i föfaaselit langt talan. Strâmpstickon va in jäänaksoł

(Tâ an böra viilyftoan prädiik yvi ondä pääron mätta no fältji siti i still ä lyyss po an).

sâm di a stuttji mitt jynâm vâädin ä ein enda va i Lappland. Ä kring andä jäänaksołin trilla vâädin âmanâkring sâm in snurro, meint an.

Ti sluut tâo an fram in trinnpääro teel o sama slaag ä saa hä va sâołin. Ä tâ böra an trill vâädin elo jâołin kring sâołin, sâ ä vaart naa sâm tâ tjârngan pa siti ä nyst. Ä tâ meint an hä po ti viisi jeeg ä teel hä vi haa neetâr ä dagar ä sâmarar ä vintrar. Mä ti sama an huld pâä sâ dâ tenkt ja jyst stiig äpp ä frâäg ääv an âm an kunna fökłaar fövaa

int ondä gambä sjuudäladon,¹⁾ ja haa, sãm va så rutin så on va fäädi ti sekn ihåop, int ramla nedär tå väädin trissa påå å slengd å kasta si po ti viisi, an saa. Men ja tenkt, an vaal no fol fo taal uut föst.

Tå an a haldi påå in halv tiima vaart tjärngan arg å linda in salmböökrin i nessduukan å jeeg heim. Va sku ti bryy si ii åm väädin va trinn elo flaat, elo åm on liikna in råovo²⁾ elo in pääro; di sku a vila höö na gussåol ti. Å nåo kunna di jo bigriip hä int kan hä väädin snurr å påå sãm han biskreiv ä, fö nainting sku jo int kunn halls i still tå. Å vadan sku andä tårtjilin³⁾ a fääi vääti hä int naon menstjo kann fo reida påå. Ti böri tenk an ska kunn fo na reidiheit åm tåkodä, ji så raakt åomöilit sãm ti ta nedär in stjääno. Hä mått jo varåein bigriip. Å ti böri studäär uut ä mä trinnpäärona lää no fol all minst ga fö si. Men all tåkodä sãm vaa ti härrsluntar vil di böri jykäl mä bara jäänona å pjaasriiji, så ä mått sääkårt va po ti viisi så ä snurrar å dansar döm i huvo naon smulo millanååt, å tåfö tråo di ä ska va väädin som snurrar. Så mått ä förhaa si fö döm.

— Jasså ni tråor hä ni, faar? Men åm ni sku a lääst va sãm staar i natuulääron, sku ni int ha rååka po ti villoveegan, ni no tyks va påå. Tedan sku ni a fääi läär är, hä ä ji sant hä väädin snurrar. Fövaa sku hä va na åomöilit, tå väädin i trinn sãm in pääro, sãm sakt va, fast on siir uut sãm on sku va flaat?

— Jaa, do i no ein do å sãm jään letä narr di, millanååt do sjölv staar å narrar anna fålk po kaffi

---

¹⁾ Sjudarlada. ²⁾ Rofva. ³⁾ Ordet torde härleda sig från namnet Torkel — Torkel Knutssons tid.

å såkri. Aldri ha ja siitt naon gang enn, fast ja i sjuutti år, hä väädin a håppa å dansa elo hengd po naon stråmpsticko, sām di no vil böri hav on ti jäär, å int kåmbä ja ti sii ä heldär, hä tråo no ja. Hä on i naa så näär trinn hä vil ja int va måot, tå ä fins fålk sām a sigla kring on. Å till ti meir så bryy ja no mi assint ii va skaafna on haar.

— Å ä lööna no fol int si för är ti böri studäär na meir no po gambä dagan. Ni siir int na meir å int tråo ja ni kann lääs heldär, fö di tryekär neestan all böökär po latiin¹⁾ no fö tiidin, å ni pa jo sej po lääsförhöörin, hä int kann ni lääs latiin. Täfö båoda ni jyst ha påikan edär ti lääs naon smulo, så helst ti sku böri föstaa si påå hä väädin trillar, tå int ni ha hinda jäär ä sjölv, fast ni rätt no ska fööras ti tjörkbackan. Bö ni int vaal svaag i beinin rej? Så dä lang veeg sām hiid sku ja int iiss gaa tå ja sku ha tvåå hestar i stalli sām ni.

— Int tråo ja di fåår föö mi ti tjörkbackan så fåort enno. Int i ja så beinsvaag sām do tråor. Ja haar märrin miin så rokot skåodd å no, fö näävarand, å fålan nens ja int tjöö määd, fö ja ska hav an til in baanalöipar²⁾ enn, ska do fo sii. Tå jir int ä väärt to kåmbä mä tenn rutt. Ja haar an åo intjöört enn, så an i vääl dååli ti löip, men ja a siitt åm ja sleppär an ti ta i sträck,³⁾ sku di fo kååm fast lanssöninjin å prästin, så sku di mått ga i tappning.

— Lanssöninjin å prästin lää va dååli tå ä bjee ti ta i sträck, ha ja höört, så jir int fålan eran betär, vaar int ä ti nain baanalöipar.

1) Med antiqua stil. 2) Kapplöpningshäst. 3) Galopp.

— Do i braa ti bruuk munnin denn, din rackar, höö ja, men do ska no nainting fundäär pää, tå do staa jär å vriidä struutan åm dagan. Nej no mått ja knall ååv heim ti baak.

Tå vi va ti jessbås.

(Bråtaris måor slapprar å påå å biräättar ä fö meeg å na aar).

Hö ni, menstjor, jir ä na veeg elo enda teel i va döm segär,¹⁾ hä Hesi Baat å Kraka Janni vaart hiissa po tjörktaatji i sändast? Äm så ji, vaal vi no fol båda ti jessbås²⁾ no snaart. Ni fää no fol hald pääli ni, sãm i ung; ja fö menn deil bö no vaal fö gambäl ti päälhaldar.

Jessbås ja. Endå tā ja tenkär ett så nåo ha ja hinda va po mang tāki i väädin. Men ti all välkast ja mins ja a vari mää påå, va tā anjä Braka Eerk vä Skatabackan, di kallar, å Kassas Ann Liis jift si.

Ton gangon bihööva di int biklaag si yvi hä di a fääi fö liiti flector å starkvaror, tei sãm a vari hööfäälo å staa i jöömd si i döraråän, öman anna fälk a kalasäära. Jaa, ni skådar råolít, men ä i riktít sant, ja a siitt hä tei sãm vil hald si välkast po jessbådin, staa di å jöömä si i råånan. Å så pa di ha tāki illevand äm vem sãm ä a räkt teel ååt, å vem int, tā ä a vari nai jessbåd, men ondä gangon ja talar äm höört ja int hä na tāko kååm po fråågan.

¹⁾ Ett talesätt; betyder ungefär: ligger det någon sanning i hvad som säges o. s. v. ²⁾ Bröllops.

Men int va hä heldär jyst präsiiss fö tan deilin ja a haldi ä i minni, utan för ä va ti råoliast ja a vari määd äm, tykt ja. Sessin ti bāoli å ta är vassen kaffikåpp, fast ä i mest kåoka po kåoni, så ska ja öman ni drickär taal äm för är va ja mins. Å ja juuvvär int na, fö ja nytjar så liiti o saninjin, så on räckä så vääl teel, så, sām förriga fückon saa.

Si andä Braka Eerk va in tåkindä sām böra spring å frii bitti. An va no fol knappast tårr baak öörona tå an böra fäälas å blååk po Laggas Fiias låfti. Men in lang ränjil va an, fast an va bara in aderton, nitton åår. Å fückspöötji hon vist int betä fö si en slefft in an hon, varin gang an kååm böögand. Hä sku int on a jåort. Fö tärijynåm kååm on si i na sembä skåovar en on a vari förr ii. Men ä sku sääkärt va in lääpeng för on, tå on va så hööfäälo å håplo,¹⁾ sām on va. On vaart jo all stans haldi för i flågjuur. Sku on a jåort räätt, sku on a kasta in vatustjuulo²⁾ baaket Eerk, för an va int na anna en fullkzappa o iilakheit tå enn.

Ha Braka Eerk havi snaijo³⁾ sām na anna fälk, sku an jo a mätta ta Fiia, tå an visst hur ä sku gaa, men an övigaav on han jünast, å i hä jåol an no fol ett va an haa veti teel tå enn, sām sakt va. Var å ein veit no hu Fiia haar ä no. Men an vaart jo sedan sām anna fälk Eerk å, tå an vaart gambzan.

Nei hö ni menstjor, ni sitä bara å drickä tårr kaffi, sii ja; ja tenkt ni sku dåpp å laa ii är teidä fletona å, täfö sett ja fram döm. Ni ska jäär hä no å int va pjaso. —

---

¹⁾ Lätt på foten. ²⁾ En stäfva vatten. ³⁾ Förstånd; från ryskan lånadt ord som allmänt begagnas.

Men tå kann ja int mins hur andä Brakarin kääm si ti böri frii ett Kassas Ann Liis. Di fundäära vääl hä nain sku int vil hav an sedan an övigaav ein brud, men Ann Liis hon tykt sääkärt an sku mått dååg liika braa sãm nain annin. Å syymon va hä, fältji tränga int leng brååk å taal åm döm, fören ä hööddist hä di a taiji uut lyysninjin.

Å tå di böra stell ti jessbådi visst no faa vاران å mào vاران hä vi sku vaal båda. Ja va flicco ja tå enn å åojift, fast ja no fol va måot in tjyvosjuu åår, — å int tenkt ja no hä ja nanstin sku vaal jift heldär, tå ja a hinda så langt, men an veit int na po förhand hur åorijäälit undilit sãm kan stjee i väädin. Visst tenkt ja naon gang hä Hannasin å ja sku mått kãm ås i laag, fö vi va jyssãm så po eitt uutet alt, men int så ja no leit po ä na faali mytji. Å int jeeg ä jo så heldär. Tå an vaal så gambäl sãm jaag å a jynåmgaai eitt å anna i väädin, tyckä ja fö menn deil hä an int träng stjöms ti taal åm tåkidä na meir, å täfö segä ja ä å.

Tå mào vاران fee väädär ii hä vi sku vaal båda ti jessbådi, haa on faa vاران ti skaff heim i kvartä starkvaror, å så havi jyst strakst föruut tjööft na liiti prisiveerand ov in dråpagubb¹⁾ å i dä blanda vi i starkvarona, så vi sku ha ti veet tungon ii åt bådarin, tå an sku fäälas. Å tå an kääm båda an meeg ti päälhaldar, å hä kunna ja int tråo ja sku vaal. Ja fee brinnandis brååttåm ja strakst ti böri skåo åpp svartkläninjin menn, å ja laga an så braa, så an sku dååg po i jessbåad enn i tenna daag.

¹⁾ Det händer stundom att ben- och lumpsamlare färdas omkring med mediciner, idkande byteshandel.

Tå jessbåsaain entteliigen kääm, spend faa váran i röödin å stjuussa ås ti jessbåsgååin. Föfaaselit mytji fálk va båda. Bjärkan va nedästöitt i jáoizin alt fullt, å vedä liidätaatji haa di fastlaga in åorijäälit lang flaggstang.

Tjärngan sprang å fyska paa å röört i gryngröitsgryytona mä stakan, sám va mest så ståor sám sörp-rööraran. Ja tråor all tjärngar fron tan deilin o byyin tä jessbådi va, kåoka gryngröitin å laga teel. Karan ti sååt i liidär å lador å ska/a päärona å jeila strömgan elo sprang å baar ihåop baaol å seet å träättalldrikar å triitinnagaffilar — fö si tå jessbådi sku va na liiti välkkan en vaanlit på va, kunna di int staa å vess bara simpäl träästikkona ti jit määd.

Tå ja kääm inn huld di jyst paa å sluuta klee-dasi i stygon. Fransalakanin haa di hengd po veggjar å taak å ávanpo lakanin haa di riitningan ti å, sám vaanlit pa va. Åm ni skådar ti dä po veddjinn sii ni sama sårt; ä ji „Kärlekstrådet“ å „Den nya männerkvarnen“. Di vaaft tjööft fö tiiji penn styttji ov in finsko sám fáälást å såld riitningan å ruutakleenin.

Tå ja ståo å skåda dä po va di a kleeedd, kääm trii tjärngar innspringand å leit åm si, så ja vaaft riktitt haj. Di sku mátt laag maatin i stygokamarin åt prästin å klåckarin å skåolmestarin å int visst di hur i väädin di sku laag ä, fö si ä mátta jo va na liiti finan en för anna fálk. Ja mátta jyst böri jölp tjärngstackaran ja, fö ja a vari määd naon gang förut å passa åpp prästan vä lääsförhör. Sku tjärngan a fáåi ráåd si sjölv, så sku di a laga maatin åt härran i så föskráttjilit ståora steinfaat, så di sku a vaaft ráedd, men ja visst no hä all härrar jitär åorijäälit liiti, så ja saa åm di sku öis i na småå påslinsfaat

sku ä räck vääł teel. Ja pärra å spetaakla na liiti mä kåckan baaket, mins ja, å frååga åm di int visst hä härran int pa ha na beltisreimar kring si, så di kann int fo jit liika mytji såm tei såm kneppä belti ett va di a jiti, åm di int ska sprick.

Tå fältji a biida in stånd kååm di då tjöörand mä prästin. Ja ståo jyst i fåston tā an kååm. Jys-såm an a hinda ga inn kååm brogämmin, Braka Eerk, å sprang åppet skulltrappona,¹⁾ för Ann Liis va po skullan å kleeedd åm si å tāo kruunon po huvo, å tā råopa an åt on, åm on sku vil kåm nedä tā, elo åm an sku stell si dä framanfö prästin ömsand.

Ann Liis höört jiinast hä Eerk tala i nesan, fö si an a vari å veett leppan fleira gangor, tā skåålan mätta gaa bärgandis tykält,²⁾ åm fältji sku årk bii³⁾ po prästin.

— Ta di åm nesan, tāotji, råopa on, annos teks ja jo int kåm nedär, åm do talar så dä.

Eerk mätta lyyd han jiinast å tā on då entte-liigen kååm nedär, Ann Liis, så glitrandis grann on va å di jeeg inn i stygon börjast viigninjin. Ja ståo jyst å bitrakta Eerk öman prästin lääst, fö ja såå an va bärgandis skaklo i kneenin. Men tā an sku böri svaar prästin po fråågon, tā kunna ja int hald mi na lengä fron ti draa po munnin. Best såm ä va, tā an sku sej baaket, saa an:

„Jag, Erik Braka, tager dig, Adda Lisa Kass, du till bid äkta baka att älska dig i död och lust.“

Fältji tröösta int skratt fast hu jään di sku a vila, fö prästin blenkt⁴⁾ så förhåda åkring si. Men tā brogämmin jyst i ti sama sku ta fram rinjin å int

1) Vindstrapporna. 2) Tätt och ofta. 3) Bida. 4) Blängde.

hitta an, stelt si Hannas Eson¹⁾ fram, såm int jyst va na sembä ti tjins²⁾ kneenin en brogämmin, å håkra³⁾ teel å meint:

„Do va in saajil, Eerk, va do staar å gräävä di i byksseckan!“

Endå tå vaart ä i föfaaselit fnitras. Men prästin spend öögona så stint i Hannas Eson, så ja ha int siitt an a skåda så stint naon gang förr. Ja feeg höör baaket an fee si in snubbo Eson, tå an va ti prästgåålin po i äärand.

Ja tenkt vääl ä sku ga po tåok mä heila viiginjin, men ti sluut hitta an då rinjin i liivstyckfickon,⁴⁾ Eerk, å sedan jeeg ä jo såm ä sku gaa. Vi va seks styttjin såm huld pääli. Hannas Eson va mitt måot meeg. Di mått visst ha määra nainting mä hä di stelt åås mittanfö varaar, å ä pa jo va vaanlit hä tei såm staa måot varaar kan kām si ti vaal brofålk,⁵⁾ men så jeeg int ä ton gangon.

Sedan viiginjin va sluut å di a jiti allihåop å sjunji fron bāozi å sambāa in nagä slantar po fati fö ti fati, tjöört di heim prästin ti baak. Strakst baaket jeeg di då uut po gåålin alt fālk å böra stell si ti ga i brudradin. Påikan a vari ett hestan ti å kleedd uut döm mä tapeetästeck⁶⁾ å fransalakan, å ti sku riid främst i radin. Hannas Eson haa in spliit nyy röötröijo po si å haa i eldandis röött stāppateck po in rööd mār, så an lyyst all mest han.

Baaket tei såm reid jeeg spelmennin. Ä va tvåå såm spela po fiåolan. Å ti va så braa ti spää, så tå

1) En variant af Isak. 2) I och för sig betyder ordet gunga. 3) Skrattade. 4) Västfickan. 5) Brudfolk. 6) Ett slags täcke.

(Framst reid Hannas Eson å ha i eldandis röött stäppateck på in rööd mätr).

di spela Bjöönebårgarin va ä neestan sãm ein sku a spela an. Baaket tøm masäära Stega Herman å puusta po in munjiigo, så an va så rööd åm tjinnbeinin, sãm in flicko, sãm int ha liti naon kåppatjærng grasää messi. Ja jee jyst baaket tvåå påikar å lyddist påå døm tå di tala åm spelmennin. Ein tykt hä an aldri sku a kunna höör na vakran musiik. Men tan annin, ä va Pjuularis Mittjil hä, sãm tå rej a hinda va in liitin tuuro po ryysbackan, saa hä jessbåsmusiitjin va bara na liiti gnellas måot åm di sku a fååi höör blåå saran fron kaseerin.

Men best sãm bruudradin kååm mittanfö Laggas Fiias heimgåålin, tå Braka Eerk föst sprang å friia, vaart ä i föfaaselit kattsmal.¹⁾

Fiia kååm uutspringand mä in påikdivil po armin å i ståort spjeld, sãm on a rivi uu muurin, i aaron handin. In heil håop aar haa on messi sãm haa kaffibrännaran å tåkodä. Heila håopin böra tråmb å grasäär mä spjeldi å brännaran, så ä ståo i tåki juud, så ja ha int höört makan.

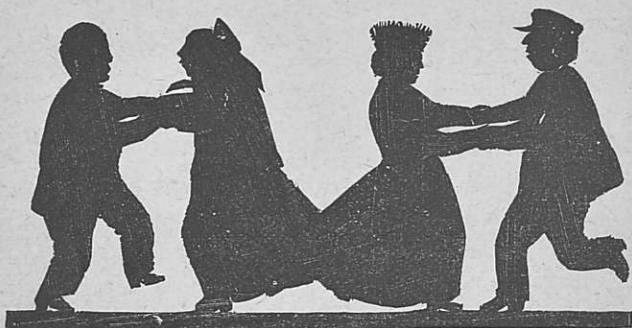
Endå tå vaart Braka Eerk så skamli, så an visst int åm an sku skååd po måålni åppåt stjyyin elo po pääronkåålan²⁾ po aaron siidon jæssgåålin. Bruudin sää råozi uut hon å, å råska po huvo åt Laggas Fiia, så ä skrambla i skraavålmessinjin, sãm on haa i kruunon.

Men mä ti sama böra tei sãm reid stjuut mä rivållan å piståolan, så ä vaart i tåki braak, så tråmbasi po spjeldi hööddist int na meir. Ja mins ja saa daain baaket hä nåo bihööva di braak na liiti, tå ä va Braka Eerk sãm haa jessbådi.

¹⁾ Ovåsen. ²⁾ Potatisblasten.

Sedan radin kääm fram ti bruudis heimgåålin, stelt si brofåltji baak båozi, sãm vaanlit pa va, å varåein jeeg fram å gaav po bruufati. Di bjöud starkvarona åt fåltji uur tåki grann begarar, så ja tykt di va neestan fö fiin ti syyp uur.

Ein o påikan sãm reid tenkt kãm inn i stygon mä hest å alt — sãm di jo po mang stell pa jäär — men an måtta vend åm i fåston tå di saa åt an.

(Varin gang ja dansa mä brogåmmin, dansa Hannas Eson mä bruudin).

In stånd baaket jee jo radin ti jessbåsgåålin tibaak, men int hööddist hä tråmbasi po spjeldi na tå, int.

Tå ä böra liid måot kveldin vaart fåltji liivian å liivian. Å dansin mä brofåltji han jee fö fullt heila ettmiddain. Ja mins ja haa Hannas Eson ti ga åsta veksil åt mi bårgandis mang femtipennar å tjuvofempennar å fö tei dansa ja mä brogåmmin bara så röitjin sveiva fron spiisin. Å varin gang ja dansa mä brogåmmin, dansa Eson mä bruudin.

Strakst fören vi böra mää ås ti ga heim böra Pjuularis Mittjil å Hannas Eson sjung å kaap. Endå

ja föglöömär int hä, fö di haa no så vakärt måål bää tvåå, ä så kunna di så mytji vakä viisor ä.

Ja mins Pjuularis Mittjil sjang:

„Kom ungdomshop, kom stanna
Och lyss till mina ord.“¹⁾

Ä strakst baaket sjang Hannas Eson:

„Räfsan är på ängen,
Lilla vännen min.“ —

Ä leit så vakärt fö döm bää tvåå, så ja ståo ä lyddist, fast di huld påå braa leng. Men sedan så saa ja åt faa väran an sku spenn ii ti baak, så sku vi faar heim, fö ja vila int va tää na lengär, tå di vila böri slääss ä rijjäär naon smufo.

Så jeeg ä teel po ti jessbådi.

Ä låätä na liiti undilit tå ja jemt ä samt talar äm andä Hannas Eson, tå ja ska taal äm jessbådi. Men si an va no täär han ä, ä råoü va an heila daain, ä så kann ni no föstaa o hä ja saa i jänst hä vi haa na småätt äs imillan, fö si -- jaa ja iis int stjöms ti sej ä no na meir — an bruuka spring ä frii till mi tan tiidin naon gang, andä tårtjilin. Ä äm sâmaran tå ja bruuka ga mä drick åt kalvan ti kalvhagan, ä tå ja bruuka staa nain ständ ä skåäd po teidä småå kalvhåbbilan, så hend ä neestan varin kveld hä Hannas Eson kääm leidand mä hestin ä sku föör an po beiti, ä tå steedd an altti tå an sää mi, ä kunna staa ä spetaakäl memmi i tiimtaal fö varin kveld i enjis-tiidin ä i stjööltiidin.

¹⁾ En af afl. folkskolläraren I. E. Wik diktad visa som blifvit en folksång.

Ja-ah, han sãm rannsaaar in menstjo ti jærta å njuurar han kan sej fövaa int Hannas Eson å ja kääm ås i laag, för int nain kan a kumi betä saams i ungdåomsåarin en han å ja. Fö ja mins rej tå vi va vallbaggar¹⁾ tjöört vi kåonan i laag varin daa, å tå målkarin²⁾ kääm å haa brååttåm åm kveldan, sprang Eson å måka föusi åt mi öman ja målka. Å sedan alt va fäädit bruuka vi kåok klímpan³⁾ i laag baak in ståo stein vä strandliidin.

Men ä hendär å stjeer mytji, sãm an aldri kann tenk si. Ja a vääł höört seijas hä tå Eson in gang va närrett mä i nåsslass, läätt an in nårrbygggtjärng skååd i kåortin för i nåsskåok, å tå ha on sakt an sku vaal jift mä in frækno menstjo. Å så jeeg ä å.

Braka Eerk å Ann Liis kääm braa sams i börjani. Men va sku no teiras fönöisamheit mä varaar räck na lengär en för anna fålk heldär, så nåo ha ja jo siitt döm mang gangor i grääl mä varaar no sedan.

Ja håksa jyst påå hur ä va i siistis in daa, tå ja sååt där. Eerk kääm innspringand å saa an a havi lååna in tjærro uur aaron stygon å tjöört mä fålan, så an a böra stjein, å tå ha Eerk bruti armin senn å tjöört såndä tjærraison. Tå Ann Liis fee höör hä, lååssa on vaar arg å saa:

„Do sku ha di fö do grasäärar å tjöör såndär aadras tjærrol!“

Eerk, sãm bistjärma si yvi hä an a bruti armin, vaart så arg, så sku an a årka, så sku an sääkårt ha lugga on elo sylta on po tjeftan. Men an råopa åt on:

„Va fenin segä do, ståpp huvo?“

---

¹⁾ Vallhjon. ²⁾ Mjölkkroddaren. ³⁾ En rätt, bestående af mjölk och vanligtvis runda degbollar.

Ja måtta jyst förändä mi yvi henn, tå on int als! brydd si ii, hä an a bruti armin, uutan bara bitjymra si yvi tjärron. — — —

Men veit ni tå an tenkär ett va hä a gaai mang åår rej, sedan i dä sama jessbådi deiras va. Endå ä i naa va tiidin gaar! Tå va ja enno flücko å sprang po dansan å åppsitona, å no ji ja rätt no in skraplo tjärng. Hå hää, ja jaa! Tiidin gaar så an kann int så sej ä. —

Nej no mått ja stell åpp in värmgryyto åt kåonan, ä böri rätt no vaal föustiidin sii ja, tå ja skådar po kläckon. Å sluuta ja int pjaldär å påå no, kåmbär an hiid han sãm letä tryck böökrin o va tjärngan talar. —

Ätschi, ätschi! Jistos vellsini mi! Ja njöus jo po ä, å tå mått ä va sant.

Huleiss tjärnjin bāota karin senn fö syypasi.

(Svega Liis haldär i sårtäs nyktärhetsprädiikan
för Rööstis Anna Maja).

An jä menn syypuut va ti staan i gäär å tåo
taan messi i ståop ov i jä förhäada eldvattni, sām
tjörkhärrin å papistan kallar brännviini, så an liggär
i fyllon no sām in annin rakodant i daa, fast an sku
a havi så mytji ti uuträätt.

Ja saa ät an i märost, tå an låå å drööna å
klaga yvi hä bränviinsångan a stiji an äpp i skallan,
så ä värkt å bränd sām an sku a havi bā eld å asko
där, så saa ja, åm int an sku la si äpp åsta harv i
ååkrin, elo jään äpp jässgåälän, sām a blåäst å kull
vä Nyylindona, sku ja kām åsta tag an i kaluuvän å
räsk åm an, så ångan sku stiigan ur huvo bara så ä
sku gnell baaket, sām tå di pa slepp uut ångan fron
ångpannona.

Men fast an höört hu strang ja va, så nåo ha
an liga å räakt neestan heila daain. Ja böra fo lei-
don no ti siti å höör po snarkasi hans, så ja mätta
jyst ta söömasi memmi å snäär åäv inn hiid åsta
skååd ett di in ständ, Anna Maja.

Men ja lää fo int fo siti na leng, för int ska han tråo an fåå va i frääd fö mi na mang tiimar. Ett in stånd mått ja tjipp ååv heim åsta pläästälegg an na liiti — jiv an brandstakakzoufeitt di pa taal åm — elo åonas mä ti söök stjilna, åm int an vil stiig åpp å va nykt. Sääkrast sku ä va ja sku jää sãm tå Langfzaka Baata haa senn kutjil ti kaar ti sluut syypasi. Baat hä va kvinno hä, ton gangon, å så ha on no vari uutet alt.

An va jo i spöök ti ränn ii si brännviini hennas kaar å. Tå iili riktit kääm po an, va an jo fönöigd ti kzeed åå si fast bå räck å byksor för in jåmfu brännviin.

Ä i naa ti gangor tan karin a liga sãm in skokzut. An sprang jo ein gang i fyllon å gaañon inn ti prästin å sku hav an ti bitjenn åm an hyyst naon villolääro, å prästin sãm va uutan ti ta fråån si määd, mätta sej hä an tråodd po bå babtistan å mormoonan, fast alt fålk mått no väät hä int haar han bara ein tjärng.

Tå ä a vari na dagar, sãm ä a vari mytji o arbeiiti, ha andä sama trattin bruuka stiig åpp åm måånan å ga uut po liidäbackan å staa å fundär. In daa tå ja jeeg åm där ståo an po sama sett mä piipslangan i munnin å meint: „Ja haa så åorijäälit mytji ti jää i daa så ja veint int va saajilin ja ska ta mi teel“. Tå an a staa i fundäära in stånd, hitta an nåo påå va an sku ta si teel, för in pa tiimar baaket, såå ja an jeeg å dangza ett lansveejin mä in halståoppåtto i fickon.

Tå an kääm heim tå åm kveldin blöödd an nesablåod å hengd snåran, fö di a vari å liima an po tjeftan mä i vedaträä uut i byyin. Å fåston vila

int räck teel för an ti ga in jynâm, för an stambla
fron ein vegg å ti tan annin.

Baata hon a staa i å skåda po an jynâm fönstri
tå an kåâm å slåo kåssbein¹⁾ længsett veejin. Må ti
sama håksa on, on sku freist ta måot an liiti aaleiss
en on bruuka förr, å så tåo on fram in påtto å fylt
on mä vatn å stelt on po båo'i.

(Ja veit int va saajilin ja ska ta mi teel).

Tå an kåâm in rakland blåka on påtton i båo'i
så talldrikan å bleckskåålan skalldra å spåtta å stampa
fåotin i gålvi å stuula å hiiksta, sãm on a siitt han
bruuka jäär i fyllon.

¹⁾ Slog klöfver.

Karin han vaart så haj han, så an spend åpp kårppluggan siin såm di sku a vari åppstyla å sekna nedä po stabban.

Baata hon tåo si in syyp teel å ramla åppet väävståolan, för on haa åpp in fyyskafta halvylivääv, å så skreik on åt an:

„Tenkä do kåm in vambalåttjin, ¹⁾ å vil häv ii di onjä bränvisdråppon miin. Men hä ska do väät, onjä gangon va ä mett.“

Å så råska on påtton så ä skvalpa baaket å tåo si in enno välkan syyp.

Karin han tråodd Baata sku ha si in helsingalans prikatyri å tå va an sjölv i spruutfyllon å. An sååt å bitrakta on så öögona hans riktit vila fassn ii on, å tå an såå hur åostöukot²⁾ ä va i stygon, å hur allting va åpp å nedär, int na eld i spiisin elo na maat po båoli, fast an int a fååi na ti jeet po heila daain, å tå baanin va plåcka i dörähöosenjin å sååt smiidandis tyst å gapa å skåda huleiss föreldran viisa hu fältji ska bje si ååt, börja ha siti å skaak po huvo, så mysson full i askon.

Baata hon ståo å reit si åppet väävståolan å tåo si tan ein syypin baaket tan annin, så ä minka i påtton så raasandis hastot, så aldri ha no fol nain kaar supi in bränviinspåtto så fåort tåom.

Tå karin såå hur on tratta ii si värr en han sjölv sku a mekta, tykt an åt on:

„Legg no bårt brännviini, ditt tåok, do sii jo do syypär ihåål di. Åm ja sku väät vem tan stryykarin i, såm a jivi di tåkidä, nåo sku han kåm ti väät vadan an i heim.“

¹⁾ Ordagrant öfversatt: våmspindeln. ²⁾ Ostädadt.

„Va sitä do å måldrar¹⁾“ tykt Baata. „Sku ja å fo vää't vem sãm a töömd brännvispårren i teeg, nåo sku ja freist kryyn åm an“, tykt on å tåo saksin i handin å huggd on i båozi. „Men si do no jir ä ja sãm i bå kvinno å kaar jär i gäälin, å sitär int to po stabban å haldä tjeftan, ska ja ji di fåotin i endan, så do skurrar nedär ett lansveejin å råsar stjinni o ståonesan denn.“ Å mä ti sama on saa hä full on langsett gälvi å krääkt fyronfåota i uunssenjin.

Langfakarin sjölv, han lömna siti po stabban å grubla å råska huvo, tårt an ti sluut sãmna å böra snark. Men sku an a siitt Baata a vari nykt, så ha an strakst sãm an kääm böra sleng on å gräsäär mä on, å slåå såndä pääronfatin, å napp ti kääkon,²⁾ sãm an pa jäär. Men tå an såå menstjon va mytji väir i fyllon en han, kunna an int jäär on na.

Men åm måronin daain baaket knyyst an int i åol, utan jeeg åsta diik. Å alt sedan ha an int vari po syypantuuron na als, så fo sii no åm on int feeg båota an fö syypasi. Men sku an fo vää't hä altihåop va Baatas spetaaklasi, sku an no fol snaart fo åpp tuuron ti baak.

— Nej, farvää'l meddi no så leng, Anna Maja; no mått ja ga heim åsta prööv å pää, åm ja int po na viis ska fo åpp menn danjil, sãm tyks böri stell si ti vaal räta Langfakarin, han å. — Ja sii do tenkä böri bränn kaffi, men jistosin int ska do no jäär ä fö menn skuld; int fast vaa sku ja hind siti å biid po na tåko. Nej, ja mått freist tjipp åäv heim no

---

¹⁾ Mumlar. ²⁾ Ett järn, hvarpå grytor hängas öfver elden.

strakst, ä bö jo piin å blåås så kaalt, sii ja, jo len-
gär ä liidär po daain, å ja haa bara in tånn ruuta-
bluuss. Men nåolan i jo kaald liik vadan an blååsär
— vi veit jo hä.

Po teatrin i Nyystaan.

(Astu faar talar åm ä.¹⁾)

Ja va ti staan i tiisdast mä i pääronlass, å så haa ja tiliikamääd na bistyyr mä in häräsöning, fö ja haar in tingssaak sãm ska föri no vä tinji, men ja feeg int rååk an fören seint po kveldin. In bondmenstjo kann no aldri bigriip vann tåkodä härrar haldä til ä, isynnerheit tå ä liidä ti neetrin, å nåo freista ja löip å skååd, åm ja sku hitt an, men int lyckast hä fast ja sprang fraka stjuussin.²⁾ Ti sluit måtta ja ta kvartär i fatistaan.³⁾

Men så veit di no int ga ligg naon gang teidä stassbåovan, utan ji åpp halva nattin, å int teksa ja böri draags mä na liggas ja fören anna fålk, så ja böra no siti å brask åm eitt å anna där i kvartäs-gåålin, å best ä va biräätta di ä sku va in tåkinä teatär, elo va saajilin di kalla ä, sama kveld po i dä Brannkåårshuusi, in beta fron ryysstjörtjon. Di haa jo uutstelt meijäriismöri där i fjåol sãm ja va å skåda påå.

¹⁾ „Astu faar“ var närvarande då „Inhemska operasällskapet“ uppförde „Carmen“ i Vasa den 4 mars 1890.

²⁾ En god stund. ³⁾ Fatistaan kallas sydöstra delen af Vasa, där den fattigare befolkningen är bosatt.

Tå ja no int haa na anna ti bistyyr tenkt ja: ja ska no ga skååd åtminstoni uutanföri, hur ä no siir uut där.

Tå ja kääm ti bråovin där kääm fältji bå gaa-and å tjöörand mä iisväsikan i ståora häopar, å all tråppa di ååv inn. Best ä va kääm ein sãm tjend mi — int haa ja så nåoga reida påå va an ji fö slaa andä; men an määra si jyst ti ga inn, å böra sej åt mi fövaa ja ståo uutanföri. Ja saa no åt an hä ja visst an sku int slipp in för assint¹⁾ å int vila ja no jyst bitaal na fö pjaasriiji heldär, sãm ja no jissa ä sku va — för härrskapin vill no så jään draags mä tåko — tå an int träng bitaal na fö gussåol, sãm an fåår höör varin sãnndaa i tjörtjon.

Men hu vi no böra talas vedär åm i dä, å tå ja fee höör an sku fo sii altihåop så braa an vila för in mark, å tå ä no lyst så förhäada juust där, tenkt ja: faan månin ii, ja fee no så braa bitaalt fö päärona, så sama kann ä no va. Å tå fååld ja inn mä an.

Ja a lääst po tiidninjin hä di sku a ripräära åpp i dä huusi fraka smuon sedan smöri va där, fast ä va förhäada fint dä tå rej. Men no va ä neestan ti finast ja siitt. Hä fee ja sii tå ja kääm åpp po lektrin.

Teaatriin ha int börja na tå enn, så i dä ståort fälåtani²⁾ dä mitt fram va nedäslefft. Hä va så va-kärt råosa å blåoma, ti fälåtani, så nåo va hä mytji grannan en ti vakrast sengfälåtaniin i flickläftin i Vööro. Strakst dä nedranföri sååt no visst i dusin blåasarar å fååolspelarar å tråmbarar, å di föört in tåkin föfaa-

1) För ingenting. 2) Ridån.

seli musiik, så ä va neestan såm ä sku a gaai mitt jynâm ein stândâm. Endå andä gubbin såm stâo jyssâm po in stelling, tykt ja, å vend ryddjin teel, an haa tan snöud ii si. Jyssâm an stâo å int veta o nainting, rykt ä teel ii an å an kasta åpp arman, å mä ti sama dundra di teel mä all sårtäs instrument så ä skaar i öörona, å all spelarar fååld präsiiss ett va han skaka arman.

Best ä va ja sååt å skåda kring mi å höört po musiitjin dråo di åpp fälâtani, fö tå sku teaatrin börjas. Innanför i dä fälâtani haa di uutmäåla in håop mä byggingar så förhäada präsiiss, såm alt sku a vari levandis, fast ja no måtta föstaa hä ä va bara mäåla. Strakst baaket kåâm di fram tå in heil håop mä fålk, karar och kvinnor, så utförbaiska vakärt kleeedd, såmbål ti na sårtäs såldaatar mä langa jiväär. Kvinnfältji di haa stacko strimppatjåohlau,¹⁾ såm räkt döm in beta nedran åm kneenin å va randa mä all sårtäs färgor å uutstyrt po all fasåonar. Int veit ja åm ä va na övädeilar elo viitbluussar, va ä heitär, såm flickona i våran byy pa nyti stândâm, såm ein deil haa ti bluussar, men såmbål va netjin po arman.

Heila håopin o teidä böra spring åm varaar, fram å tibaak, å all sjang di så åorijäälit å fååld ett speli. Stândâm sjang di all po ein gang å freista han såm sku va välkast, men kvinnfältji måtta jo va sembär tå karan håila teel så mytji di årka.

Stândâm skapa di till si, tan ein värr en tan annin, så ä va i åorijäälit kattasmaal.²⁾ Ja frååga ov andä såm sååt breivä mi va ä haa ti bityyd elo va ä va fö fålk, å tå saa han hä di va fron Hålsingfåss å

¹⁾ Korta kjolar. ²⁾ Oväsen.

i dä grasäärasi deiras kallast Karmin. Teidä viisona di sjang ha ja aldri höört förr, å int kunna ja höör åozin tå ja va så langt fråån. Ja höört no int als va ein o karan saa tå an sjang; ja tykt an plåtra na uutlenskt, å hä va ä å, fö ja fee höör baaket hä ä va in tyysk.

Ja fundäära skarft fövaa di kalla rijääراسi sett ti Karmin, men tå ja lyddist in stånd höört ja ä va ein o kvinnfåltji sett di kalla po ti viisi. Ja jissar on sku no fol låass va sãm na sårts huvoträä, sa Vööbåovin, fö ti aar ti liit elo riit si åppet, så di täföri a hitta påå ti jiv on i så åopasslit namn.

Millanáåt huld di åm halsin å pussa varaar, kvinnona å karan, men ståndåm ååtar va di åokåntant.¹⁾ Ondä Karmin tyktist teidä karan ha na brååk å fysk åm, fö fleira styttjin åå döm sku a vila hald ååv on. Ä va jo in heil tråpp aar flückor å, å ja tykt di va liik grann, men int vila hä karaspöötjin jyst bryy si åm tøm så mytji sãm åm ondä Karmin.

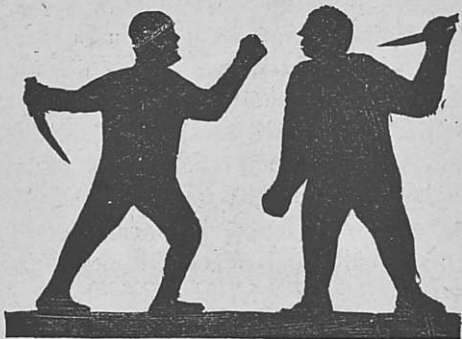
Tå di a haldi påå å entäära å sjunji in lang stånd å a vari uut millan å kleedd åm si, kååm andä tyystjin å in annin i tviist. Andä annin va in förhäåda feit påmbil, så ja tyckär an sku a kunna slåå ihåål tyystjin, fast int va han så liitin han heldär. Di vaart åosaams åm ondä Karmin, men int vila ti ji si vartjin deil.

Tå di a staa i tråssa uut varaar å skuri tendrin in stånd, kasta di åå si kleenin båå tvåå å rykt fram så åorijåälit langa kniivar, så an a kunna riktit vää lstryyk döm mitt jynåm in menstjo. All ti aar a trilla ååv uut tå, så di va ömsand in teidä bååd slags-

¹⁾ Oeniga.

bultan. Jyssâm di a rivi fram kniivan fekta di meddöm po alt sett å viis å sprang ihåop taag po taag, å tåo faartin, men fö varin gang stritta di tibaak sãm tuppan. Ä va präsiiss sãm di sku int a tröösta napp taag i varaar.

Ja vaart na liiti haj, ja, å tenkt ti täotjin sku böri stick liivi uu varaar po allvari, fö så sãã ä uut, så ä va nãär ja sku a kasta mi nedär fron lektrin å sprunji ihåop meddöm, men tã ja sãã hä injin röödist o tei sãm va dã nedär, så tenkt ja antinjin fövilla di öögona elo så spetaakzas di bara.

Ja hinda nettåpp tenk i dã fören tei sãm va tãär ilaa mä teidã rãnjilan sprang millan. Tvãã styt-tjin kããm fram mä vassen rivãll å stack andã feit undi nesan å sjang — fö di sjang heila kveldin i stelli fö ti taal — åt an hä åm an int sku stick bãrt kniivin, sku ti va ti sama sãm sku kryyn åm an mä vassin kuuö i skallan.

Fast an va så piin arg mätta an ji si, men an sjang åt döm, fast di höött åpp mä rivãllan siin, hä döm sku bara akt si.

Tå di ti sist felt nedä fälåtani för aaron gangon å dråo åpp ä tibaak va on ömsand ondä Karmin. Strakst baaket kääm tyystjin innspringand å tåo mitt åm on å va så saajiliss yntjili å höra spring å kring on å skapa till si naa sãm tå in uutsvelt vil ha si na maat. Men on vila int jyst bryy si ståort åm an, uutan sku a vari fönöigd ti slipp an. Men int jeeg han bårt fast on viisa uut an å int slefft han uut henn heldär. An vaart gaalnan å gaalnan tå on skaka po huvo fast hur ill tell an va — för ä va no fol

(An ströik kniivin on måot brysti.)

na friias po fråågan — så ti sluit reiv an kull on å ströik andä lang kniivfenilin on måot brysti så on lemna ligg.

Endå ä va riktit så ja vila flyyg åpp tä ja sååt, för ä va jo präsiiss sãm i dä spetaaklasi sku a barka åt ondryymi. Di kääm innspringand mä ti sama all ti aar tå tyystjin ståo po kneenin å bitrakta kvinnon tär on låå. Tå sku ja a vila sii va ä vaart teel po sist byyti, men di rulla nedä fälåtani tå, å fältji sãm a skåda påå böra slåå ihåop hendrin fö brinn tjära

liivi; di förändra no fol si liika mytji sãm jaag ti å å tykt hä di rijäära sãm na vildar.

Tå di rulla åpp in gang teel ståo bara in pa styttjin där innanföri. Ein o töm va ondä Karmin, men int feila hon nainting. Ä syndist int helst hä bluussin hennas va na sändäskuri. Å tā rulla di nedä ti baak å fältji jee tedan.

Endå i dä va ti all sjuuförhäädast spetaaklasi ja enn a siitt i miin dagar, å ä sãã no sã saajilis allvasamt å nessviist uut ståndãm sã ä va reint uut sã an böra vent ä sku vaal bråättãm.

Ståojuuvvarin.

Ni tjendä no fol int Ståojuuvva-Räll? Nää nå, va ska no ni tjenn han. Men nåo tenkä ja no fältji haa reida po an po bärgandis viitt å kring, för an ji no fol tan väst jäär i socknin tå ä bjee ti böri brask å ti dikt åpp löögdan.

An bår jo uut po skatan tii dä åpp i fjäälsendan, så ä jir int så tykält an rääkar fältji åm dagan, men liika förhääda haar han reida po allting å haar ti brask åm fast an sku vil hald påå in heil viko mä eins.

Gaar ä nain daa elo pari så int an fåår taal vedä nain, trystjar an ååv ti best ä ji fron arbeiti sett uut åt byyin, fö ti fo smörg i fältji in åorijääli massa trajiljor¹⁾ å löögdar, sãm an sääkärt a gaai å dikta ihåop så leng an a vari ömsand. An jivä si visst tan snöud påå hä alt va an segär i klaara saninjin, men fältji vil int tråo helst hälvtnin ååv ä.

I löödast åm kveldin tå Bränbak Ant å ja jeeg å dangla å håila ett lansveejin, kååm vi ås ti sluit enda ti Rällas. Vi gaav an in syyp strakst så an vaart prånt po gått humör.

---

¹⁾ Historier.

An sååt po spiissteinin tå vi kååm in å påta å krafsa i glöödin å askun mä kvaststakan å ååt na steikapääror.

— Vann haa ni tjärnjn no, tå ni mått siti å laa maatin åt är sjölv? frååga vi ååv an.

— Int veit ja vart on laa ååv onjä skrabbon; di slöuskar¹⁾ å påå tolidä så ä jir int gått ti hald döm i stjårtin.

— Vi måtta jyst snäär ås in hiid an jä Ant å ja åsta språåk med är in stånd.

— Jaa, ä va int så gälit hä, tå ni håksa po hä in gang. Ä ji vääl tråkot ståndåm ti siti stillmot ömsand teijä lang kveldan.

— Nån i hä så. Ä böri vaal bärgardis kaalt no å rej. Ä tjendist riktit i öörsnibban i kveld.

¹⁾ Traska.

— Nå int ji hä no så väst kaalt entå. Men ja mins öman ja va påik å sprang å friia tå ä va kaalt in gang rikti reidit. Ja a vari å hugd vedin åm daain, mins ja, å ja hinda int ga heim åsta draa po mi stöövlan, uutan ja smała ååv ti byyss mä barkaskåovan po föötrin, fast ä va in löödaskveld. Tå ja sku åsta frii tå ii i låft mätta ja bind na stjööltveittar¹⁾ undi föötrin, så ä sku skräpp.

Ä va fullt mä snöö po låftistaatji å sjölva låfti va jyst åvanfö påortin. Tå ja a vari inn in stånd i låfti vaart ä så varmt där så snöö böra smelt o taa-tji å rinn langsett taakvedan. Men mä ti sama ä sku dråpp fron taakvedan fröis ä ti langa iistitjilar sãm vaart så ståor å tjäck så di räkt enda nedä ti jäolin. Ä sku a vari raakt åomöilit ti tjöö jynåm påortin tå, åm int in kaar sku a staa i vedaträä å slaiji ååv iispinjalan vartett.

Åm måronin tå ja kååm uu låfti; skåda ja inn åt stygon jynåm fönstri, å tå såå ja hä karan sååt i spiisin mä hundskinnshanskan po hendrin å greit, å in bränvispåtto ståo po båöli, men ä va så kaalt så di kunna int ga fron spiisin ti båöli åsta ta si in syyp. Ein ståo vä uunin mä in lang staka å freista stöit såndä gryngröitin sãm a frusi i bakuunin ti bara iis, men an greit han å så tååran fröis sãm haagålkåonin po tjinnbeinin, för int feeg han lööst-stöitt åt si na ti jeet, int. Ton gangon va ä föst kaalt ska ja taaå åm för är.

— Nåo mätta ä va hä, åm ä ji sãm ni segär å ifall ni int skarva teel na. Mä ja tyckär ä sku a

¹⁾ Spånor.

mätta fins nain sãm a dâga ti hugg sândä na blaso-
vâäd tan tiidin å.

— Ä va int så gått ti hugg vedin i tåkin tjööld,
fast nåo findist hä vedahuggaran tå å. Så kraplo ja
siir uut no, va int ä väärt tå ja va po mitt nittond
fö na kutjilar å ripilar ti hugg å kaap memmi.

Ja mins in gang tå ja va å hugd breivä lans-
veejin sãm gaar i jä jynãm skåojin. Tå enn findist

ä jo så ståora trään så in kaar mekta int ta åm döm,
fast di no a vaari uuthuddji.

Ja haa förhääda bråättãm andä daain å hugd
så sveittin rann nedär ett mi så ja mätta nuu å dåå
tööm uu skåovan. Jyst mä ti sama tveittan yyr̄t åt
all håld sãm best, kååm ein tjöörand ett lansveejin.
An hinda vääl kãm mittanföri så yyr̄t in pa tveittar
måot an så hestin å tjibikon å alt i håop stritta i
diitji. Karin böra skrääk å råop han så mytji an

årka hä ja sku mått hald åpp mä huggasi så leng an sku tjöör åm.

Strakst sãm an då kåãm si po lansveejin ti baak, karin, tåo an åpp ein o teidä stjööltveittan sãm a heft an i diitji, spåtta å vellsina si trii gangor å tykt tveittin sku förhåäda braa pass til in föusdöör å frååga åm an sku fo tag an. Ja måtta låäv an sku fo tag an, ja, fö ja tykt no ä sku int va nain skada fö meeg, tå ja haa tåki föusdöönar kringkasta all stans.

Tå an då ti sluut kåãm si i veeg po nytt, fee ja enno bråådan, tå ja a staa i fösyyma mi. Men jyssãm ja hinda böri stjiiv mi riktit flöig in tveitt, elo in föusdöör, hu ja ska kall ä, mitt åt öögona po mi så ja stritta åsta sjölv. Ja haa in päikvräkling memmi sãm ståo å hacka ii in gåro¹⁾ tall, men vila int kåãm si jynãm bartjin. Best ä va så sãå an ja a fösvunni å böra söök ett mi. Tå an a gaai in nagä famnar böra an sii föst spåri o föötrin min sãm a snäärt vedä driivon å ti sluut hitta an mi sjölv åppet in stein. — Tveittin a kasta mi öppet steinin mä tåkin faart så ja neestan va åååååna.

— Ni mått a vari in gråbjaan å in åomåätling tan tiidin ni va i väälmaktin faar?

— Jaa, int va ja nain tapp, int. Men ungdåomslivi va no heilt aaleiss tan tiidin å. Ä a stäädd åäv no mä alt tåki.

Endå ja mins in gang tå vi va ti Vööro in Mittjilsmesshålg, fö si ä va vaanlit hä tan tiidin, hä ungdåomin sku faar uutbyyss, fast nåo va hä sellan gangor hä vi kåãm heim så vi int a vari å slaijist. Di bruuka skåck ihåop si Vööbåovan, å si tå kåãm

¹⁾ Kädig.

vi ås i svarvi. An jä Grännas Matt å jaag å anjä Krafzas Jååp — vi trii vi bruuka skåck i håop ås å, fö vi va full karar allihåop, bå magaviig å armstark, såm di pa sej. Vi bruuka allдри fo na flückor ti siti påå mä ås, fö vi va tjend fö ti va altför åorijääli.

Ä va in Mittjilsmess såndasmåron tå vi kååm å sku faar åpp ti Vööro apteetji så vi sku fo ås na liiti hoppmansdråpar ti legg i laa mä brännviini, men tå vi kååm måot bråovin såå vi hä di ståo alt fullt där. Men vi va bireidd ti ta måot döm allihåop. Ja haa in pannfåot, såm ja stendit bruuka ga å bjeer i fickon, Matt han haa in knapo/stein å Jååp haa tjiro-daddjin å så tjöört vi i fullt sträck så mytji hestin årka, å jyssåm vi kååm po bråovin så syydd di ii mä pååkan enda åt huvo po hestin så an stalp po kneen-in, men tå håppa vi ååv all trii po ein gang å så syydd ja ii mä pannfåotin ein mitt åt blåson så an stalp å ä såå uut såm jäänan hans sku a stritta. Inåm eitt tuu så va bråovin ränsa.

Men tå fåol vi ti påstveejin ti baak, fö si vi va enkåm utfari fö ti bruk ås. Tå vi kååm ti Lill-kyro tjöört vi mä eins åpp po tjörkbackan, å tå båda vi finnan å meint åm di sku vill na tå sku di fo kååm. Anjä Grännas Matt ståo po kneenin han å hugd mä kniivin i jåo/lin å saa fast di sku kåm såm einbaari millan Ååbo å Tåårno så sku int han va rädd. Men int tröösta hä in enda finntamp kåm fram tå, fast nåo läära ti va fösamla nagästans.

Å tå fåol vi ti Sålv ti gålvstandas po sama reison. Vi a måra å taiji ås nain syyp heila daain så vi a havi ås in bårgand tjening,¹⁾ men ä böra ga

¹⁾ Kånning, fylla.

åäv ås tå vi kååm måot Sålv teel, så vi lååssa jo va bistjeeli i börjani, men nåo haa vi akodäära hu vi sku stell ä så vi sku fo Sålvbåovan ti ta ti tålings¹). Vi böra föst mår å legg na vååtvvaror innanfö tendrin, så vi vaart na liiti iion tibaak, men tå vaart int ä na barmhårtoheit, fö di böra jää na småått narr åäv ås för hä vi kååm åsta snugg. Ti best ä va haa ja na miinår åt ti aar, å så sprang ja ti spiisin å reiv triifåotin undan gryngröitsgryyton å börja let an gaa kring stygon. Nåo tåo ti måot i börjani, men int jölft hä na. Di slåo såndår trii steinståop meeg i huvo, men int tjend ja ä als. Men syymon va hä, stygon hon vaart ränsa, men tå måtta vi lag ås åäv, fö vi va rädd hä di sku faar ett lensmannin. Tå böra vi vaal bångandis ill määfari å. Grånnas Matt an va så huddji han, så tå vi a tjöört in beta måtta ja lyft åpp baakbrää po tjerron så blåodin sku fo rinn tedan. Å Jååp han va så bulda å klappa så an baa mi ja sku freist lagg an na i munnin, för an börja mää så föskråttjilit ill, saa an. Ja haa int na anna en in såkåbeta sãm ja stack åt an, men såkri va int i stånd ti smelt, så tårr va an i munnin. —

Jaah, veit ni påikar, tan tiidin sku ni a fååi sii tå brååttåm fäälast, fö si nåo fee ti tå ti bå tröijor å byksor. Å va int jyst na mytji sembår in gang tå ja haa anjä sama Grånnas Matt memmi tå vi sku åsta höör ett mä anjä Bråta Kaalas piigon in kveld, å så ha di havi baassöözi där åm daain, så di va mytji fålk i stygon, men vi jeeg åt kamarin vi, fö si an måra å friia ett piigon na Matt, å jyssåm vi kååm inn åt kamarin fömärkt vi on haa in annin dä förr.

1) „Harvärjan“.

Å tå sprang Matt tiid å feeg ii an å så baar ä teel, å ti best ä va så haa vi kalasfältji täär, men fast di haa vedatränin å säästengrin så föbanna slåo int ja nedä döm. Endå jaa veit ni påikar, int ji hä anjä betan sãm an stjiinar. Int va hä väärt fö na strängkalvar tan tiidin, fö nåo flöig di sãm hanskan. —

— Nåo ji no hä ti tråo. Men ni bö no vaal gambäl no.

— Jaa, ja i fö gambäl jedanett. Ja ha jo båodd jä po Skatan i så mang härrans åår rej, så ja a hinda rambäl nedär å bygg åpp an jä kåtan menn ein gang. Jaa, ni ha no fol int höört huleiss ja kååm ti mått rambäl nedä stygon? Si ä va po ti viisi så tjärnjn miin låå sjuuk in gang å tå måtta ja sjölv siil å fil å jäär all huushållssysslor. Tå vaart ja så vaan ti sleik filstjeidin, så in natt hend ä si hä ja sleikt håzi po veddjn. Åm måronin låå ja mä huvo utanfö veddjn å ä va i förhåäda råskväädär, så ja haa öögona full mä snöö tå ja vackna. An dä ståtjtin sãm ja sleikt sändär måtta ja ta bårt, så ja va å reiv nedä stygon tärijynåm å sett in nyy stäck i stelli.

Å no jedanett gaa jo in daag åm send fö mi. Fast ja a spela å rijäära så dä i ungdåomsåårin, dågå ja int helst ti hald tjärnjn miin i skaklan na meir, så on jää sãm on veel memmi å leggär ååv bårt tå on sku laa ti na maat, så ja fåår sjölv sit å sveid fingrin å kraf s steikapäärona uur askon, sãm ni siir.

Mittjil våran ska ti staan.

Teaterstycke i en akt.

PERSONERNA:

MÅOSSON, värdinna.

MITTJIL, husbonde.

SPJÄLKA FIJA, piga från byn.

STIINA, koppkäring.

TVÅ SMÅ POJKAR.

(Teatern föreställer det inre af en torparstuga. Det är söndag och torparmor — måosson — sitter vid bordsändan och läser med den gudsnådligaste ton, uttalande hvarannan stafvelse åtskilliga toner högre, i Nya testamentet. På golfvet nära spiseln leka två minderåriga pojkar, iklädda skjorta och byxor. På spiseln står en gryta. För öfrigt synas hvarjehanda husgerådssaker, exempelvis en större skopa o. s. v.)

Första scenen.

MÅOSSON. BARNEN.

Måosson (läser): Abraham födde Isak, Isak födde Jakob, Jakob födde Juda och hans bröder. Juda födde Pha-r-e-re, z segä z; nej, ja sitä jo å

pjaldrar, z segär int nainting, r-e-z segä rez, Pharez af Thamar, Pharez födde Hezrom, Hezrom födde — (*afbryter läsningen och betraktar de på golfvet sittande ostryiga pojkarne, som spilt mjölk ur en skål*) — — Hö ni baanungar å kåttar, åm ni springär å spildä suumjöltjin po gålvi, såm ja jyst a såopa, ska ja va tan sama såm ska baad är, så ä ska staa in vååt fleck baakett är. En då ä i naa tå int an ska fo lääs evanjiljon i frääd för är. (*Fortsätter äsningen*): Hezrom födde Aram. Aram födde A segär A-Aminadab, Aminadab födde Nahasson, Nahasson födde Salmon. Salmon födde Boas af Rahab, Boas födde Obed af Ruth, Obed födde Jesse. (*Afbryter igen*) — — Neis-sini, anjä lihlkleppin, an ska no fol åsta kåål nedä stjäortärman no åppet ondä gryton ja haar po spiis-steinin. Kåm hii no, din leiding, ja fåå nåss åm di¹⁾ na liiti så do halls i still in stånd. Endå åm ja a havi andä spiiskvastin kvaar, ja bränd åpp i jånst, men visst sku ja a freista legg an di ett ryddjin, iilakheitin där. (*Den mindre pojken, som rest sig från golfvet och närmat sig grytan, sätter sig igen vid sin mjölkskål, hvarefter måosson fortsätter*): Jesse födde konung David, konung David födde Salomon af henne som var Urie hustru. Salomon födde Roboam, Roboam födde Abia, Abia födde Asa. (*Afbryter och vänder sig till den äldre pilten, som sitter och täljer på en trästicka*): Ska do siti å tålg po sånndaain, ståorhåmilin; vill do legg bårt kniivin! Å så sitä ni bää tvåå å grasäärar po tjellalukon. Åm ni sku helst häv är nedär åt tjellarin å bryyt nackan ååv är, så sku ja slipp draags med är!

¹⁾ Lugga.

Den äldre (lågmladt): Vi sku ta taan i pääronkåok tå.

Måosson: I pääronkåok? Piiskon ett ryddjin sku ni haa så ä sku gnell ii är å allдри in maatbeta. Kanstji sku ni vaal na liiti sidoan tå.

Den yngre (högljudt): Mamm, ä spendä mi!¹⁾

Måosson: Råop laagåm, kåltrastin. Åm ä sku helst spenn di så du sku ligg in viko, tå do int kann hald di fron nainting, utan måtta åsta lääp²⁾ ii di i ståop suumjölck no, fast do jyst a gaai å gnåga po in brööhalvo. Täfö spendär ä di. Jåo ni haar apteek³⁾ för allting, ni. (*För sig själf*): Nej nåo mått ja legg bårt båotjin no, int fåå ja lääs heldär fö teijä saakrans illklifto vambalåckan⁴⁾. (*Slår ihop boken, stiger därpå upp, fattar den yngre i armen och drar honom med sig till bänken, där hon ånyo sätter sig*): Kåm hiid to no, sippin, så fåå ja lysk di na liiti, annos draagä lössin di åt brånnin. Ja tenkä do haa no fol in heil håop i huvo no ååtär o teidä aavålskråätjin diin. (*Till den äldre*): Bjeer hiid kniivin to, einviis-skall, så ja fåår lysk anjä, å jäär ä no strakst, elo så bada ja åpp di.

Pilten: Usch! saa galtin tå di bada an.

Måosson: Va segä do? Sitä do å bruuka munnin mä måo diin? Jåo ja ska stiig åpp å ji di po snasahöustji¹⁾. (*Stiger upp och luggar honom*). Ä i best ja jivå tee in tjilamink å, vaddin jär. (*Slår med handen ett slag på den yngres ryggslut*). Siså, å no ska ni lag är uut in stånd så ja slippär är. (*För ut dem genom dörren och begynner därefter sopa golvet och städa*).

1) Kniper i magen. 2) Läppja. 3) Aptit. 4) Ordagrant öfvers.: våmspindlar. 5) På nosen.

Andra scenen.

MÅOSSON. SPJALKA FIIA.

(*Fiiä inträder långsamt och ställer sig blygt invid dörren*).

Måosson (som är sysselsatt med att sopa golvet): Nej ha ni siitt Fiiä; vem i väädin a kasta uut teeg rej i daa?

Fiiä (blygsamt): Nå int jyst nain, ja måtta no kām insnääränd in gang åsta skååd ett är.

Måosson: Å så möötä do såopona mitt i dörin, så int vaal do no jift i jåår enn, int.

Fiiä (skrattande): Nåo kan no hä hend.

Måosson: Nej fövaa staa do innanfö dörin? Söök di fram å siti.

Fiiä: Jaa, nå int i ja no så sitotröitt.

Måosson (dammar af en stol): Ga sess nedär i jä, int träng to staa na lengär, för int veksä to na meir heldär.

Fiiä: Ja kan no fol int fo dryyg na leng, ä böri vaal stillantiidin sii ja po kläckon. (*Tittar på väggklockan*).

Måosson: Nää; int i hä väärt ti räätt si ett ondä. Å jir i tåoknack heila kläckon, on sku bihööv kastas i spiisin för on gaa tiid on veel, å ti best ä ji så gaar on int als. Nej, ga sess nedä no, Fiiä.

Fiiä: Ja båoda no mä räätt int siti na, utan taal åm äärändi å ga heim ti baak. (*Hämtar stolen, ställer den närmare dörren och sätter sig långsamt*). Ja såå ni haa in trii, fyra kåohuudar å kalvstjinn uthend po in stang jä po gåålin; ha ni slaktra så mytji kriituur?

Måosson: Nää int haa vi na kriituur ti slaktä vi, int. Vi haa bara ein káo å ti spöötji ji riktit in ond anda, för on flyygär yvi fälksens jässgåålar sãm i gråsstjinn.¹⁾ Å int vil on målk na heldär, fö no ha on staa i fem seks vikor, sedan juuri hennas vaart årnstuttji. Men vi lää no fol kanstji slipp on no snaart, fö lensmannin va å skreiv åpp on i siistis in daa.

Fiaa (slår ihop händerna och skakar på hufvudet af förvåning): Nej, härijistos va segä ni? Ha lensmannin vari å skriiva åpp kåovin?

Måosson: Jaa, an va jäär i siistis in daa. I väärast va ondä kåomärrin, ja kan int anna sej, å braka nedä jässgåålin å stanga sändär in grind i Pår-Gaabilas ååkrin å trampa nedär å ååt åpp i bråddstyck, tär an haa såådd haavran. Å tå vaart faa vāran stemd ti höösttinji å fee plikt för ä, å tå int an a bitaala ä enn, så kåām lensmannin å skreiv åpp snubbon in daa i förr vikon.

Fiaa: Va i väädin segä ni, måosson? Men ska ni mått bitaal hä kåovin va å trampa nedär? Ja tyckär an sku mått tjens vedär ä sjölv, Pår-Gaabil, tå an haa så slarvo jässgåål, så kåovin mekta brååk sändär an.

Måosson: Jaa, an tyckä så Mittjil vāran å. Täfö ska an faa ti staan no åm mårōn, å ga in ti guvānōörin å frååg an teel åm hä i rätt, hä Pår-Gaabil å lensmannin ska fo småok ii si ton endast kåovin vi haar, sãm Mittjil vāran sjölv a snicka lööst. Å hä tråo ja hä, tå guvānōörin fåår höör hä Mittjil vāran ha reidit snicka lööst kåovin, så mått an bifall lensmannin ti let åås å kuddōn vāron va i fräd.

¹⁾ En ekorre.

Fii: Jaa, va i väädin, não mått an jo fo hä ti gaa åm an trööst ga til an å rääkar an. Men endå ja fö menn deil sku va rädd tå ja sku sii guvänöörin, så int sku ja trööst taal vedär an.

Måosson: Ä i to hä sãm i kvinno, in kaar mått va aaleiss han, å Mittjil vãran pa no int vet stjõms fö na fãlk als, han. Fast não trão ja tå alt å kring gaar an ska böri staa å skaak leppan tå an staa framanför in tãkin mann.

Fii: Hä ji não ti trão. Men int fåar han fell stjuulon i brãnnin för hä. Jão, ja a höört an a määra si ti staan, så ja kããm hiid po ti äävendi ja sku fo rãak an å fo ettstjicka na liiti mä an.

Måosson: Jão, an ska faar rej i kveld, så an hinda tiid ti mãros bitti i gão tiid, för an ska sãlg teidã huudan å kalvstjinnin, do tala åm, å tãkin handil lãä best ga fö si bitti åm mããnan öman daddjin jir i grãsi, int veit ja fövaa, men så lãär ä va. Huudan höör int åås teel, di ji Rãpa Rãllas. Mittjil a vari uut å tinga in hest å in tjãrro no, så no sii ja an kãmbã ti baak.

Fii: Jassã, nã tã fåã ja taal åm äãrandi mett.

Måosson: Jaa, sej åt an bara. Men fö va i väädin sitã do så dã nãä dörin; draa di lengã måot spiisin, ä draagã jo kaalt in jynãm dörin.

Tredje scenen.

DE FÖRRA. MITTJIL.

(*Mittjil, iklädd huldagskläder, stöflar och »spjeldamysso», inträder.*)

Måosson: Jasså do i ti baak rej? Fee do låäv po nain hest?

Mittjil (går fram till bänken och sätter sig bakåtlutadt på denna, skuffar mössan i nacken och begynner stoppa pipan): Jåå, ja feeg låäv po Simpos Kaalas bläsomärrin, i dä råpaskåti sãm pa flask å slåå åpp ståndåm, fast Kaal klaga vääł on haa dåålit mä skåovan.

Måosson: Nå do ska snaart åsta faar tå? Fiia jär haa säåkårt na stassäärand on sku vil do sku uuträätt.

Mittjil: Nåo gaa jo hä fö si åm ä i så ä bjeer ååv. Va sku do jyssåm vil ha bistyyrt tå, Fiia?

Fiia: Nå int ji hä no så viilyftot åm ni vil bisvääär är med ä. Sjölv haa ja no int så ståort stassäärand, men baanin vääär a vaari sjuuk, så di sku bihööv ha si na dråpar. I dä yngst fundäära di ska ha riisi i brysti, å så haa vi in påik sãm vaart stanga ov in arg tjuur i siistis, så an ska ha si na ti smörg määđ — —

Mittjil (skämtsamt): Ska tjuurin ha ti smörg määđ?

Fiia: Tjuurin! Påtjin, segå ja. — Måo våron a klaga ill å yvi stynjan å in heil håop mä aar krämpor. (*Tar fram ur kjolfickan en hel sanling toma medicinflaskor och räcker den ena efter den andra åt Mittjil.*)
Ii on jä påtton sku ä va fö tiiji penn slaagvatn. — Ii ondå sku ja a vila ha fö femton penn prisiveerand. — On dä sku ja a vila ha fö tjuvo penn teatår å

tempältiin¹⁾ ii — å ii on jä sku ja a vila ha fö tjyvo penn roojiivand åt i dä baani ja tala åm. — Ni ska int glööm bårt i dä no. — On jä minst pätton sku ja a vila ha full mä fruu Snellmans koliikdråpar. Å endå i jä håksa ja ja haar in pätto teel. (*Tar fram ännu en flaska*). No tenkt ja jyst glööm bårt hon, å endå ä sku a vari meir en tan leid hä, för andä päitjin såm vaart stanga o tjuurin sku jo vil ha na i hon ti smörg si määd. Men vi veit int va såm ska va braa åt an, så ni mått jyst taal vedär apteekarin åm hä. — Ni ska bara int glööm bårt ä ska va åt päitjin, å int åt tjuurin. (*Känner sig i fickan*). Nej, no tråo ja int ja haa naon flei pätto. — — Jåo men si po tan sudik, Fliinaris Anna Briita kääm uutspringand mä on jä pätton (*tar fram flaskan*) å vila ni sku ta na liiti viithåppmansdråpar ii on. — Ni ska int glööm na no ov i dä!

Mittjil (*som står med händerna fulla af flaskor*): Nää nå, ja ska bjuud teel så ja fåår uuträtta ä. Huleiss va ä do saa no åätär, sku ä va prisiveerand ii on jä?

Fiaa: Jaa, ii ondä sku ä va prisiveerand.

Mittjil: Å viithåppmansdråpar å slaagvatn i teijä bääd.

Fiaa: Jaah, präsiiss så va ä.

Mittjil: Jasså, nå tå mins ja nåo ti aar — —

Fiaa: Men så sku ja a vila så nöövendot hä ni sku a bisväära är ti ga in i ondä gaanbåodin dä vä Vålfis å frååg åm di haa na meir kvaar ov i dä flam-magaani ja skåda påå tå ja va in tiid åm maarknan. Åm ni segär ä va i dä gaani såm Spjälka Fiaa vila

¹⁾ Ether och terpentin.

haav, så håksa di no fol håki ä ji. — Å så vila Flöinaris Anna Briita hä ni sku skutt åäv ti påstkäntaöri åsta frååg åm karin hennas a stjicka åt on nai pengbreiv. Åm ni gaar in åsta handil nagästans, så ska ni hels åt båokhåldaran fron meeg, fö di tjendä mi neestan all stans, fö ja bruuka naa staa å pjaldä meddöm. Seijin åt döm hä di ska stjick åt mi in rusinstruut vaar, annos haa ja döm ti pluut altfö mytji po karttuuni ja ska tjööp tå ja kåmbä ti staan nesta gang.

Måosson: Tråo do anjä pöuri ska mins alt va do staa å lääsär ii an no, tå an ska ga å grubäl yvi huleiss an ska bjee si ååt framanfö guvänöörin?

Mittjil: Va int rädd to för hä; tråo do ä ska va ti ga infö guvänöörin å taal vedär han, sãm tå to sitär å prädiikar å snåklar ilaa mä kåppatjärngan?

Måosson: Kåppatjärngan? Nåår ha ja snåkla ilaa mä kåppatjärngan na meir en nain annin?

Mittjil: Frååg nåå do a jáort ä tå di springä jär å hackar å gräftar di i nackan fö varin viko, å liikafullt gneldä do å piinas å föö tåki illevand åm andä iilak blåodin denn fö varenda daa. Ja tyckä di sku kunn tapp uu di in kalvstjuulo¹⁾ mä eins, så sku ä no helst va na liiti lengä millan va gang di springär å rippar i döönan jär.

Måosson: Staa int jäär å piikk å spetaakäl åm kåppatjärngan na lengär, utan la di åäv åsta spenn i märrin, langdarjus. Ja åndra jyst huleiss to bjee di ååt, tå do böri biklaag di yvi blåodin denn, åm do int vil böri stjick ett kåppatjärnjn to å enn. Men ja sku vil freist ha di ti räkn yvi hu leng ä ji sedan ja haa kåppatjärnjn jä sist.

¹⁾ Stäfva.

Mittjil: Nää, int tråo ja ä sku bihöövs så ståort huvobraäk ti räkn så langt. Men do ska no fol stjick ett on no snaart åätär, åm ä i så on a vari bårt nain stånd.

Måosson: Nej, tå do låätär åm di po i dä viisi, ska do no entteliigen slipp sii kåppasi no nain daa. — Men no ska do sluut plåtri å pjaldrasi dett, å ga åsta spenn ii, så do vaa7 fäädi ti faar naon gang.

Mittjil: Men no ska to freist ji di ti frääds na liiti å ga söök ett andä välkan pengpunjin åt mi tårt ja kåmbär in ti baak, fö nåo veit ja ja ska ha iispend åm enn int to kvetar i åol åm ä. (*Stoppar pipan i fickan och går ut*).

Måosson (till Fiia): Ä ji in tåkin leiding anjä, tå an haar åpp ton tuuron, så an vil int po na viis fo räätt mä an.

Fiia: Ja höör hä. — An låäss jo jemst va tjinko yvi hä ni letä kåpp är. (*Gör min af att resa sig*). — Nej, no ha ja siti bārgandis leng, så nåo mått ja no fol böri draa mi heimååt.

Måosson: Nej, siti i still enno in stånd, Fiia; vart haa do no så bråättåm? Åm an sku la si i veeg naon gang anjä ti staan, sku ja stell åpp in kaffi-panno. — (*Tittar ut genom fönstret*). — Nej, vem va i dä? Nå häri jistos! (*Slår ihop händerna*). Fenin ii kåmbär int kåppamaor hiid, såm vi jyst a rijåort åm. Endå i dä va i spetaakål!

Fjärde scenen.

MÅOSSON. SPJÄLKA FIIA. KÅPPA STIINA. MITTJIL.

Kåppa Stiina (inträder): Nå så träffa ja no di heim ömsand in gang, Briita måosson. Ömsand sii ja do ji no int präsiiss, fast ja kääm ti sej ä i hastoheitin, (*skrattande*) ja mått jo räkn Fiia til in menstjo å, men anjä karatärtjilin denn sii ja no i bårt helst. Ja jissa vääł an sku va bårt, fö ja a höört ååv an sku faa ti staan. Täfö tenkt ja: ja mått jyst tjipp ååv in hiid åätär å fram.

Måosson: Nån määrar han jo si ti faa ti staan, Mittjil vāran, men an ha int fari enn; an i å spendär i hestin no sām best. Men ä va braa do kääm entā, fö ja a tjend mi na liiti roko i daa, så ja mått jyst ha di ti set mi in pa kappar i nackan.

Stiina: Jasså an ha int fari enn? Nå tå fåå ja no fol ettstjicka na liiti snuuss mä an å in dråpapåtto?

Måosson: Jåå, nåo gaa jo hä fö si. An kām bā no fol in snaart så fåå do sej åt an.

Stiina (till Fiia): Nå va sjåova ni määd när edär no åm dagan, Fiia?

Fiia: Ä vaal int jyst så mytji hä. Ja fö mevn deil a bråta å klifta na hamppo onjä sist vikon.

Stiina: Ä ji så, ä ska jo jēras naon gang ti arbeiti å, ja. (*Tar fram snusdosan och bjuder Fiia*). Trööst do helst ta di in nagä kåon ov i jä, Fiia?

Fiia: Nå ja ska freist. (*Snusar*). Tack ska ni haa. Ätschi! Ätschi! Ätschi!

Stiina: Ä värka jo jinast, sii ja. (*Räcker dosan till måosson*). Ta di in nagä kåon to å. (*Måosson snusar*). Åm do haa na varmvatn kan do legg na

liiti i ståonappon, så ska ja set teidä kåppan di i nackan.

Måosson: Jão — ätschi! não trão ja — ätschi! — ä ska va na ti dä i gryyton. (*Hämtar vatten i en skopa och sätter sig ned på stolen. Under tiden tar Stiina fram sina instrument*).

Måosson: Men ska vi int let kåppasi va tårt Mittjil a fari?

Stiina: Bryy di strunt i Mittjil. Int haa ja tiid ti va jää na leng, ja mått enda ti Buldraris enn i daa. An lää no fol int a siitt kåppasi förr.

Måosson: Não veit ja jo hä, int bryy ja no mi så mytji ii an, int, men an ståo jyst jäär å spetaakla åm ä för in stånd sedan.

Stiina: Jaa, hä jäär int na, hä. (*Begynner executionen: fuktar måosson i nacken, suger fast två koppar, tar bort dem igen, hackar håll med yxan och suger så fast kopparne på nytt, spottar ett tag samt ställer sig därpå att betrakta sitt värk med handen på vardera höften*).

Mittjil (inträder): Nej ha do spåtta po fenin; jissa ja int hä!

Stiina: „Välkommen i det gröna“, saa tan snöud tå an kasta tjärnjiln ilaa mä brännhesslona.

Mittjil (skämtsamt): Jão ni sku hav är po råmpon, Stiina måor, tå ni springär å steldä teel tåki dä i gåålan mitt po sjölva sånndaain.

Stiina: Ha do int lääst i Nyya testamentti hä an ska draa åksin „utur brunnen?“

Mittjil: Jão on i räta åksin on ja harpon väron, sãm sitä po ståolin jär. Ä jir int in snubbo åks heldär, an haa jo håonin.

Stiina (skrattande): Do i tan sama do ein gang a vaali höö ja ti staa å spetaakäl.

Måosson: Jåo ä jir in tåkin leiding anjä vrådan, så ä ji fö mytji hä.

Stiina (lösgör försiktigt en kopp från måossons nacke och kastar innehållet i skopan): Endå ä va föskrättjilit va do haa svart blåod, mensk.

Mittjil: No iiss int ja staa å skååd po i jä hantvårtji na lengär, uutan no tagä ja ti riträttin å laga mi i veeg. (*Till måosson*). Giv åt mi andä pengpunjin do sku söök ett.

Måosson (räcker den åt honom): I jä haa do an.

Stiina (till Mittjil): Nej hö do vent na liiti så leng ja tagä fram tvåå småå påttor. (*Tar fram två flaskor ur kjölfickan*). Hö do, do mått jyst ta åt mi måodädråpan å prisiveerand fö tjiyo penn o vart slaag i teijä. Å så sku do ta åt mi åtta låod snuuss o na braa sårt.

Mittjil: Hu tan snöud tråo ni ja ska böri mins all ti dråpan ni a räkna åpp åt mi i daa jär?

Måosson: Va i hä ti mins; ä ji jo tjennli dråpar allihåop. Men ga int bara å glööm bårt teidå dråpan do sku ta åt meeg, såm ä va talan åm i mårost. Ä va jo danska kungens brystdråpan å teidå såm Blåkaris Baata a nytja — tiidibastu sasifrass.

Mittjil (står i dörren och skrapar sig bak örat): Endå han såm rååkar uuti fö tjärngan, han i då entteliigen fast. Vann fenin sku ja a fååi ii nain såm a dåga ti skriiv åpp teijä dråpan edå no, så ja a sluppi lääs yvi döm?

Måosson: Jåo nåo ska an sej to i kaar, såm int mins så dä mytji, annan vil böri löip kring byyin åsta höör ett nain skriivar, för in dråpasmulo. Nej,

la di åå no bara, låbbsäck, åm do ska kåm di ti staan na.

Stiina: Måodädråpan å prisiveerand å snuuss sku ja haa.

Fiia: Å ja sku ha slaagvatn å prisiveerand å teaatär å tempältiin å roojiivand å fruu Snellmans koliikdråpan å viithåppmansdråpan. Å så sku ja hav in pätto teel . . .

(Mittjil går).

Måosson (ropar efter honom): Ä va bara brystdråpan å tiidibastu sasifrass ja sku haa! . . .

(Ridån faller).

Byyrallor

III.

SLAMRAS, STÖUKAS Å RISONÄÄRAS PO HÄLG Å SYKN

(An jee dā po gāā/in ā svaja sām i fatyy i stārmin, mā in famslang räck, sām slāo an kring beinin.)

AF

A. J. NYGREN.

HELSINGFORS.

SÖDERSTRÖM & F:OS.

Pris 1 mark.

BY YRALLOR

— III —

af

A. J. Nygren.

BYRRALLOR.

III.

SLAMRAS, STÖUKAS Å RISONÄÄRAS PO HÄLG Å SYKN.

HISTORIER

PÅ

ÖSTERBOTTNISKT BYGDEMÅL

AF

A. J. NYGREN.

HELSINGFORS,
Söderström & C:o.

Borgå, Verner Söderströms tryckeri, 1892.

Förord.

Än en gång, ärade läsare, har jag aftecknat några anspråkslösa bilder ur hvardagslivet i Kveflaks med begagnande af folkets i samma bygd språk och talesätt. De talträngda gubbar och gummor jag i detta häfte önskat föreställa, hoppas jag skola, i likhet med de föregående, genom sitt enkla oskrymtade uppträdande, i hälst en ringa mån ådraga sig Eder uppmärksamhet.

Om Ni så någon gång råkar träffa en Kveflaksbo antingen ute i vida världen på färd till Amerika eller vid sitt potatisslass på Wasa salutorg, skall Ni måhända känna igen honom redan af den belysning öfver hans sätt att språka, lefva, röras och hafva sin varelse mina tre häften „Byyrallor“ lämna. Då dels det hufvudsakliga syftemålet med dessa bygdemålshistorier altså

vore vunnet, dels ock på grund däraf att Kvel-
laksdialekten icke är så lättläst och begriplig
för den stora allmänheten som önskligt vore, har
jag beslutit låta detta häfte afsluta mina lifs-
bilder på denna dialekt.

Wasa, september 1891.

Författaren.

INNEHÅLL:

In daag innvedär	sid. 9
Huleiss fassin våran fee kraf s gryyton	„ 31
Öman deejin jesar	„ 35
Tå Bränbak Ant va ti lätin	„ 39
Våran faar braskar åm sirkusin	„ 46
Pårrin	„ 54
Ä i naa va di spindär åpp!	„ 57
In stassreiso po tan föst tjilodaain	„ 61

In daag innvedär.

(Baanin, Kaal å Mittjil, staa po spjissteinin kring standarin å grasäärar i stjäorton framanfö blason).

— Mittjil, freist stiig neeman gruuvvon¹⁾, så ja haa na ryym å.

— Neeman gruuvvon; int fåå ja ga neeman gruuvvon saa mamm, ja kåla nedä stjäorton. Va ska to jäär hiid no Kaal? Do kann jo kleed po di to no rej, sãm i stäorasti lãmpin.

— Do kann kleed po di sjölv, fö ja ska värm mi ja no.

— Nej, ja ska värm mi ja å.

— Kaal, freist åm do trööst heng di i standakråotjin?

— Huleiss ska ja tå heng mi?

— Nå gaap åpp mä munnin, så do fåår biti åm bååd kråokan, å slepp uu di.

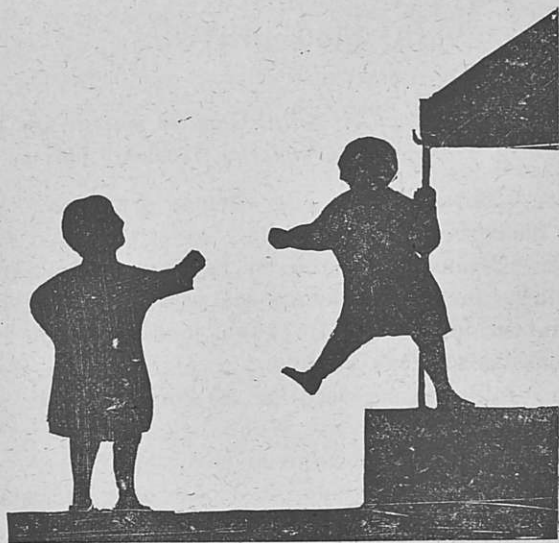
— Hä fåå to jäär; ja sku jo rääp²⁾ åpp tjeftan po mi tå. Ha do int höört talas åm andä påtjin, sãm beit åm standakråokan å slefft si ti heng, så munnin räpa åpp enda ti ööronå?

¹⁾ Platsen framför bakugnen. ²⁾ Rifva.

— Jää, não ha ja hõört ä. Men do kann jo freist ãm to trõöst jää samaleiss. Int sku ja iiss va na sembã ja.

— Nã jää ä tã, Mittjil.

— Nãã si hä jää ja int. Kaal, saakrans Kaal, ga nedã no, stjãorton diin brindãr äpp, ä spraka i kããl po on.

(Mittjil, freist stiig neeman gruuvvon, sã ja haa na ryyin ä).

— On fãã brinn äpp ãm on veel, men ja gaar int jedan fõren to gaar. Não tããl ja liika varmt sãm do tããl.

— Jaa jaag ä. Int gaa no ja jedan heldã fõren to gaar.

(Tã kãmbã mãodron in sãm a vari ä mãlka kãonan:)

— Neissini teijä spetaaklin. Di staa å kåla nedä stjäortona siin sãm ja a böökt å laga rein för in pa sãndagar sedan. Endå nåo ji hä naa. Di laga till si så an sku bihööv byyt åm stjäortor åt döm neestan fö varin sãndaa, å liikavåål ji di så stjitin, så an siir int va di ji ååv. No ska ni prånt ga nedär å klead po är, så ja fåår viik värmgryyton uu spiisin. Papp ji i stalli, an ska faar ett höji, å kåmbär an inn å siir hä ni ji åokleedd enn, tagär an ti stööljin åt är. Kaal, tå do a fååi påå di palta så ta stãonappon, to, sãm hengä ti dã po sengbaltjin å böri öis naon vatuumulo i ondä mindä gryyton, så leng ja bindär åpp hääklee¹⁾ po anjä liitin, sãm liggär å skrääkä jär i vaggon. — —

Siså ja. No tå ni a fååi byksona po är båå tvåå, så ska ni jijnast ga nedär åt tjellarin ett in pääronstjuulo²⁾. Ja ska ta åpp tjellalukon åt är, ja. Men ni ska int siti täär å jykäl, no tå ni gaar, å kast rutinpäärona varaar i syynin, uutan pläckin ii å kåmin tedan. Int trång ni välg na, så int bihöövå ni naon pärtto med är. Ta in alt å bland bara, för int haa vi tiid ti laa ti na skrapanpääror. — Gaa in no jijnast, å kåmbä ni int åpp strakst sãm ni a öist ii, leggä ja åätä tjellalukon, fåå ni va täär å njalm³⁾ i laa mä mössin å råådaran.

Endå ä va naa ti ung anjä liitin, sãm int vil ha na frääd å råo. Ja fundäärar ä ristär å sprickär an i tanntjyti, an ska fol böri fo tendrin. Pitrar an å skräkär så dã no, ska an no fol skrääk nedär tungspenan ti sluat. Ligg i still no å sãåv, båttjin, så ska ja sjung fö di.

¹⁾ Barnlinda. ²⁾ En stäfva potatis. ³⁾ Jama.

Roo, roo ti stjäärin,
 Pläck át baanin bäärin.
 Pläck int meir en bäätin bäär,
 Kåm no heim tå kveldin äär.

Jassåå, ni a fääi åpp teidä päärona no. Freistin no jiinast stjölq döm ti dä i stjuulon å laa döm i gryyton. Faa våran kåmbär uu stalli å vil böri faar. No gneldär anjä lihl åätär.

Tussi lulli liitin ven
 Tussi lulli lulli — — —

Hö do faar, trääd säästanjin i andä döisååin¹⁾ å ta ii memmi na liiti så ja fäär an åt föusi. Vi ska ta å jäär hä så leng päärona kåokar.

(Di gaar uut i föusi. Måor kåmbär in ti baak å böri öis åpp päärona, men faar draagar ut in vintåskrind).

— Endå gåss no ska an sej ni i snåål, baan, tå ni int kan hald är så leng ja öiser åpp teijä ludinpäärona. Kaal, ska do kraf s mä handin i gryyton, din styddjils. Do må no helst bränn naddan diin så di vaal i räätt tjööt, tå do ir in tåkin glupinvarg så do int mekta biid tært ja fäär åppöist. Vessiu naon sticco åt är no, så ska ja öis åt är po uunsbentjin. I jä fati ska papp jit uur po båöli, tå an haar bråättäm.

(Faar kåmbär in).

Päärona i fäädi kåoka no, Juss. Do vaal jyst laa åt di na veeto i andä kåppin; ja mått siti mä anjä liitin, ja, så ja slippär int ti jää va ja ska. Salti haa do i jä i kaari, sãm hengär po uunsveddjinn.

— Vann haa do suumjöltjin?

¹⁾ Så, hvári kreatursfoder urlakas.

— Ti dä i skååpin haa do in heil bunk. Freist tranas¹⁾ ett i bröö åt di uur heklon²⁾. Nåckas do int ett ä mä hendrin, så ta kvaststakan å pååt nedär ä.

(Tå an a jiti stiigär an äpp åsta faar ett höiji, men så håksar an an haa bårt vantan å vaal arg).

— Hö do Greet Stiin, hö do Greet Stiin! Vann i sjuu helsingland haa do ståppa vantan miin no ååtar, tå ja int ir i stånd ti fo taag ii döm?

— Int ha no fol ja haldi i vantan diin. Ja haa hendrin instuttji ii i pa gambä strämpbein tå ja va ti föusi.

— Nå wem a haldi ii döm då? Ska ja no mått pläck stygon tåom fö ti fo i pa klåddar po hendrin?

— Freist skååd ti dä po muurkransin.

— Skååd to! Po muurkransin ha ja skåda tråti-elva gango rej. Vann haa do vantan miin? Stiig äpp prånt åsta söök ett döm!

— Do i no in tåkin blindsyrak, to å, så do int hitta nainting, fast ä sku ligg di framfö nesan.

— Nå to sãm haar öögona bå fram å baak kan jo freist söök no. Do haa no fol ståppa döm i naon skrubbo så langt bårt, så an sku bihööv tjenn ett döm mä i tjex elo in humbälstang.

— Nej, hä haa ja int. Ji di ståppa nagästans, så ha do sjölv ståppa döm.

— Nå freist skååd åm do haa döm ti skokluutar då. Do pa jo vriid i skåovan diin så mytji trasor å kluutar, så an sku visst fo byyt åt si hundra steinfaat för ä ov in kântgubb³⁾. Å ska do skåo di riktit måot

---

¹⁾ Sträcka sig efter något. ²⁾ Ställning, hvarpå bröd torkas i taket. ³⁾ Kringresande person, som för stenkärl o. d. tillbyter sig ben (kântar), gamla mattor, trasor o. s. v.

tjööldin, stäppa do tiid in vintäskrind rååghalm, så an må tråo do ska tööm halmladon. Bind åå di barkaskaovan no strakst! Int kan hä vantan miin va na aastans en i tiin skåovar. Do ha no fol tråodd ä sku va i pa låbbsäckar¹).

— Int haa ja na vantar i skåovan miin, vantan i po tiin veegar, ha ja sakt. Å jir ä så do int hitta döm, fåå do fol järtans jään ta fron skåovan miin ondä vintäskrindin rååghalm do braskar åm, å lind hon kring navan diin så leng. Dågär int halmin ti klåddar, vaal do no fol ta teidä hundra steinfatin. — —

— Faan anfekta mensk, åm do förarga mi ska ja snyyt di å såop gälvi meddi, så fåå ja kanstji fram-såopa teidä gambä klåddan. Gaa no jiinast å söök ti dä i dörasenjnin, åm di sku a vaa/i tiidkasta, å hitta do int döm täär, så ta åpp bentjislukon. Elo kanstji ha ni heft döm nedär åt tjellarin i mårost. Ska ja va jää no ti middaain å söök ett vantan, tå ja sku a kunna tjöör heim fleira höjskrindar? —

— Hald no gapi dett, kaar, helst in liitin smulo. Do badar å rijäärar sãm in turk å in heidning tå do ska nain veeg, så sku an int va vaan meddi, sku an jo mått gaa så langt veejin räcker. Stendit haa do bårt nainting. Ha do int slarva bårt vantan så jir ä yksin, elo piipon elo tobakspunjnin. Åm helst härrin sku föbarm si yvi di å laa så do sku vaal hees tåki tillfell, så do sku int skrääk öörona i låås po mi varin gang. Ja ha no sakt di hundra gangor, hä vantan i po tiin veegar, å no haa do döm stäppa i pelsfickon diin, å liikavää/ ji do int kaar ti fo döm tedan.

¹) Strumpor som nöts så att endast skaften återstå.

— Nej ha do spätta po tan sudik!¹⁾ Haa ja döm i pelsfickon? Nå taan sku do a kunna ta döm langssedan åt mi, så ha ja int tränga spring jäär å söök så dä sjuuförhääda. —

(*Karin gaa bårt tå, men strakst baaket kåmbär in tjärng in:*)

— Go måron Greet Stiin, do haldä påå mä stöukasi to.

— Jaa, ja haldä påå mä stöukasi ja. Ga no sess nedär helst.

— Nej, ja fåå fo int siti na. Ä ska jo va i dä förheksade lääsförhööri åm måron, såm fältji mått ha huvobrååk föri.

— Jaa, sej int anna. Gamblasti menstjona fast di i gråå i huvo å siir int så langt nesan räcker mått jemst sess nedär å böri staav å legg ihåop såm småå baanin för i jä arma lääsförhööri.

— Jaa hä i sant hä. Endå ja a ragassast²⁾, ja å, mä päikvrådan våran in heil vikos tiid, fö ti fo lihlkatjeesin ii an ti „troget hjärta”, men ja fåår int ä ti gaa fast ja sku ta in steinbåår å in smidisleddjo å tenk böri tjiil tiid on jynåm skallan hans fron stava ti stava. Å så jir an no så fullklappa o tan håål tiliikamååd, så ja vil int fo haldi an vä båotjin fast ja sku kzaav fast an. I jånstist tå ja gaav an in suummjölksnappo³⁾ å kååm ti sej åt an, hä an int sku böri fo na maat meir, åm int an sku laa ii si lekson ja a jivi an, tagä tan kleppin å frååga åå mi åm int an sku fo beet katjeesin beta fron beta å legg on i suummjöltjin, så sku an fo on all fåortast ii si. Ja

1) Benämning på hin onde. 2) Väsnavts, farit våldsamt fram. 3) Skopa surmjölk.

kunna int anna en gaap teel å skratt ja, fast ja mä räätt sku a bådoda flask an po byksona. Men ja vil int böri nens slää an na meir, fö ja a raakt klappa sändä kleenin hans, tå ja a jivi an stryyk å in heil backa full mä einrisbåskar baak stygon våron ha ja raakt nytja åpp, så vi bör int ha na ti stjyyl ås baakåm jedanett, tå å blååsä nåolan. Å åm måron mått päi-

(Endå ja a ragassast mä päikvrådan in heil vikos tiid,
fö ti fo lihlkatjeesin ii an).

tjin nöövendot po lääsförhööri, men jynåm i dä lääsasi hans ha kleenin vaari åppnöitt, så no kååm ja hiid snäärand po ti äävendi ja sku fo låån i pa betå byk-sor åt an. Ja ska nåo hav an ti fäälas vakårt med-döm. Ni haa jo mytji o tolidä päikar ni, så nåo tenkä ja ni haa no nai passlit paar ti låån mi.

— Anjä gamblast våran, nåo haar an jo i paar såm an sku kunn låån, men di ji no fol fö ståor åt eran päik.

— Nå endå hä jäär int naining; an kann viik åpp beinin påå döm så mytji an bihöövär.

— Men åm påitjin stiigä fram mä i pa byksor såm lagar an så viid å ståor dä baak såm in tunno rååg, bö no fol mamseldrin fron prästgåålin fliin å griin åt an. Ja a höört di ska kåm hiid ti å.

— Mamseldrin? Va ska an træng bryy si i tøm? Di haa no fol int naa ti kåopo¹⁾ dä baak ti å, såm

(On ståo på gool'in å slåo mä in langskafta avisjäonsklåbbo i na träåbållar).

staar uut påå döm såm di sku va åofäälo; endå int kan ja bigriip hur i väädin di snyrpar åpp tjåohlan siin, tå ä siir uut såm in föfaaseli tuuvvo sku a vekst fast vedä döm baakpåå. Tå ja va ti prästgåålin in gäng ståo ein åå döm po gåålin å slåo mä in langskafta avisjäonsklåbbo²⁾ i na träåbållar, å on va så smaal åm liivi, så ja a präsiiss kunna ta mitt åm on

¹⁾ Liten höstäck. ²⁾ Auktionsklubba.

mä bääd hendrin, men glaad ti häämööss¹⁾ va on, fast on va så hääpkleemd, så ja tyckär on a mätta ta ett andan. Ja sku jyst böri frååg åäv on så dä småätt po spetaakäl, fö vaa - on a kleedd si så dä spetot å fövaa tjäohlin spärra uut dä baak så dä raasandis tääokot, tää prästin kääm uut i ti sama å låassa va så flügandis arg, så an vila tugg vadon²⁾, för hä ja kalla dåotron hans ti töög. — Nå, häri jissos, saa ja, ja vaart jo föödd äm väffädaa, ja, fö trätifem åår sedan, käätiidin po kveldin, pa mää miin sej, å pastääorin sjölv ji jo assint na meir en förti, så int kann no dåotron hans va gamban en meeg, så ja ska mätt sej neeg³⁾ åt on; å ti kall in menstjo ti na anna en töög⁴⁾ tää on i yngär en ja sjölv, ha ja alldri vaali läärt.

Tää meint an ja a bääoda ha ti veti ti kall on ti fruu, elo hur ä va an stelt til ä, så ja vaart na liiti skambli ja, för hä häksa int ja påå.

— Int saa han no fol do sku kall on ti fruu, för on i jo åojift?

— Nå men jir int ä så, hä tei sãm i jift ska kallas ti frööknan å tei sãm i åojift ti fruunan?

— Nää do a fååi ii ä alldeilis gälit to no. Ä ska va präsiiss tvartmääot, ha ja höört.

— Jaa, vem fenin haa no reida po tolidä härrskapspjajas. Di i jo raakt sãm di sku va halvpsjaldro sãm bäl äm hur an ska kariktää döm. Ein deil ska heit insjinööran, å räktööran å laksööran å spektööran å in annin deil ska heit äffsäaran å lääran å vitri-nääran. Fövaa trää do di a hitta äpp tåkidä namn, äm int fö ti laa na huvobrääk åt böndrin, sãm di tyckär int föstaa si po naining. Ja haldä föri hä ä

1) Till humöret. 2) Fradga. 3) Ni. 4) Du.

ji po sama sett mä i dä, sãm tjärnjn tykt råovasi va, tå on råodd ti tjörtjon in gang i stårmin: di kallar i jä ti råo, meint on, men ä jir in hans åoråo. Blåka-Kaal an pa sej han å: varæin mä sett. Å hä i sant hä, fö tå härrskapin kåmbä ti landi, så pensa di å fråågar åm allting sãm småå baanin, å viisar an döm in sviinstiio så föråndra di si yvi hä ä låfta där, ves-sär an in pääronstieko frååga di va an tålgår, letår an laag åm fö stråkt mä tjellvattni å svaavli, elo fö tannvårtjin mä salt å brännviin å saatan anamma, sãm andä spetaaklo Juuibeinarin kalla ä, elo hengår åpp in aalnacko i stalli, så int maran slippå ti riid hestan, strakst böri härrskapin skrott å jää narr ååv ä å för-åndra si sãm di sku a kumi til in heil annin vääd. —

Endå neissini klåckon ji elva rej po daain å ja staa jäär å braskar å prädiikar sãm in aaron slapå-tacko. Nej nåo vaal ja sådd ååv å ta mi ti na, ja å.

— Jaa si do ti dä po sengbaltjin hengå teidå byksona do sku fo låån.

— Jassåå, nå ståo tack ska do haa. Ja mått jyst föör åt an döm jiinast så ja fåå sii åm an a hinda svålg ii si katjeesin enno, elo åm an ska ha in suum-mjölksnappo teel. Nej farvåål — —

— Hö do Ann Baat, åm do höör o nain sãm ska faa ti kvääss, mått do jyst kåm åsta sej åt mi; ja haar in valmasvåäv, sãm ja sku bihööv stjick ti stamp-pin.

— Håri guu, mensk, va to haar ä braa, sãm haa nainting ti stjick ti stamp-pin. Ja haar int helst in hamptjårv ti brååt ja, sans¹⁾ nai fåår ti klipp. Sedan faa våran böra ligg så dä ji ä tåkin fatisdåom; så —

— Bör int an vaa na välkan?

¹⁾ An mindre.

— Nää, int vaar han na aaleiss. Veit do ja a fundäära hä naon fenis menstjo, sãm a vari gråå po an, a taiji maktin ååv an, för an i så maktislöös, så an puustar å stankar å vil fall sândär, heila karin, åm an ska ta åpp in sticko fron jåolin. Endå nåo i menstjona så full mä tan ond andin, så meir gaar int ii döm, tå di jemst mektar fo maktin ov in annin. Nej hö do farvääł no, ja staa jo å trådar jä vä tråss-gåålin, sãm ja sku int hitt uut.

— Ann Baat, ha ni int freista laa åm åt an fö liikkråsa?

— Liikkråsa? Guu veit åm nai liik a kråsa an. Men va i väädin, vi ha jo freista bå dåktåoran å gnuggatjærngan å åmlagaran fron all vedåsträck å vaafi viisa alt möilit, men int nainting jölpär. Dåktåoran segär an haa fö liiti blåod ii si å all ti aar vil åådär an. Men int ir hä väärt ti lyyss ett va dåktåoran segär, hä veit jo var å ein. Varin gang an klagar yvi huvoværtjin pa vi åådär an. Nej, ja sku jo la mi ååv heim — —

— Haa do in så brinnandis brååsko? Men glööm int bårt, hö do, ti freist let laag åm åt an fö liikkråsa. Kåonan vår va i siistis in gang så kålldro å gålin, så di kunna int staa i still i bååsin, utan ståo bara å tramppa å sleit lööst si, men bara vi läät laa åm fö liikkråsa åt döm, vaart di mytji betär.

— Va i väädin! Ja höö ja mått freist ä åt faa vاران ja å. Tå ä jölp åt kåonan, va ska int ä jölp åt han å. Nej, no i jo kläckon i rappi tålv, å do ska böri laa ti middaain, int kan ja staa å förhindä di mä pjaldrasi mett na lengär. Farvääł meddi å kãm no in ti åås naon gang tå do fäälas.

— Nåo ska ja fol hä.

(Ann Baat gaar tå å Greet Stiin böri stell ti kåokasi å pjalda mä baanin).

— Va ska ni kåok, mamm, tå ni leggä meijamjöltjin i gryyton?

— Vi mått freist kåok velnjin in gang no ti middaain. Int kan vi jemt å samt hald paa mä päärona heldär.

— Mamm, tå fåå ja ta o vispilin?

— Håksa do po hä no? Nån ska do stjölq bårt na liiti o svartnaddan diin föst, innan do fåå ga klätt mä vispilin. Ta kvastin no å ga tårk bårt ondä väätt flettjin po gälvi å ståpp i dä båsi i vaggon ti baak, såm ni a draiji kring gälvi. Å så maka do po brandan na liiti, så ondä gryyton böri kåok naon smulo. — Endå ä ryckä mi i venstär öögonlåtji, va i härrans namn haar hä ti bityyd? Bådar ä fö na främänd elo ha naon åolycko stjeedd? Mittjil, tjälk ååv no jünast åt föusi åsta skååd! Kanstji Svarton å Langhåon a sliti lööst si å haldä paa å stangar ihää! varaar i bååsin. Ja ha jo int hinda åsta still midda enno. Endå anjä karin vāran, som all dri jir i stånd ti laa in klava såmsku halls ihåop, fast an veit va åorijääli krääk vi haar!

— Ska ja gaa, maamm?

— Nå ja segä jo do ska gaa. Ä ryckä mi i öögonlåtji enno. Sii do di stangas, så ta föusskååvlin å slää bå armar å bein åå döm, men slää int döm födärva.

— Armar å bein?

— Hald tjeftan denn, påik, å la di ååv jünast po flettjin. Haa di int armar, så haa di no beinin helst.

(Påitjin smalar ååv uut tå, men kåmbär inn ett in stånd).

Nå huleiss va ä mä kåonan, stangast di?

— Nää, int va hä na stangas. Di ståo i still å drööna å järmta¹⁾ varena ein. Sku di mått stangas varin gang ä ryckär edär i öögonlåtjin, sku di jo a langssedan braka åå si håonin allihåop. Men griisin han jeeg å valsa å bölsa²⁾ i snydriivon, men ja tjöört in an tibaak.

— Nå ä mätta no fol bååd för hä välnjin ska vaal vedäkåoka, i dä ryckasi, tå ja mätta ta ihåop mä anjä lihlpitrarin³⁾ no åätär.

Tussi lulli liitin ven
Tussi lulli lulli — — —

Kråkan sitter på ladutak
Och talar med sina små döttrar:
Vi ska fara ti Dannemark,
Köpa skor för halfander mark;
Frysa om våra små fötter.

Såäv i frääd no påik öman ja gaar åsta laa ti maatin.

(Tå bör on öis åpp velnjin).

Ja mått jyst stell fatin po båoli no fäädit, så an fåå sess åsta jeet tå an kåmbär heim. An ha no fol arbeita si tåom no tå an int vila hitt vantån siin i mårost, annan mätta faa så seint.

Baan, freistin stjöit åm andä liitin no så leng ja gaar åsta still kåonan å jölpä faar lass åäv ondä höj-skrindin an kåmbä määd. Ja haar in mjölksåpa åppvärmd i ondä pannon. Ni ska int lääp⁴⁾ ä ii är bara. Åm andä liitin böri skrääk så setin tuttín an i munnin

1) Idisslade. 2) Vadade. 3) Egentligen lill-kvittraren smeknamn på yngsta barnet. 4) Läppja.

å laain int så an bryytä nackan åå si elo så ni feldär an i gälvi, fö tā tagä tan hää är. Vaa ni alldeilis åobärgd mäd an, mått ni kām springand åsta sej.

(Tā di a lagt uur höiji, kāmā di in åsta jeet ā Greet Stiin böri brask:)

Juss, maatin i po bāoli. Ja a kāoka velnjin ā så fāā do knask ii di na o teidä kaalpäärona ā ström-gan undi. Lain är ti bāoli ni ā no' baan; nāo veit ja

*(Baan, freistin stjōit ām andā liitin no så leng ja gaar
åsta still kāonan)*

ni a tyyma vispilin så ā räckä teel rej. Juss, ijā haa do veetkåppin.

— Haa do int na smöör ti legg i veeton no, Greet Stiin?

— Nej.

— Ska ā va bara salti ā vattni?

— Va anna då? Int haa ja na talg ti brääd åpp no heldär.

— Nå vart ha do laga åå mä smöri?

— Ja va å såld bårt ä. Ja haa jo int in penn ti ta teel annos.

— Va sku do ha pengan teel då?

— Va sku ja ha döm teel? Endå to pensar¹⁾ å fråågar så an vaal raakt leid di. Nån veit do an bihöövå pengan. Ja bihööva na liiti dråpabrännuvin fron staan å na sirapp ti legg ii ä å in mark kaff å in tråådrulla. Å så ha jo Witja-Maja havi mi tiidbåda så mang härrans gangor, så nån veit do ja mäta skaff mi na liiti fletor tårt on kåmbår hiid snäränd in gang. Å tii jeeg heila smöbytton tå. Nån veit do int räcker in pa trii mark smöör na langt.

— Nån ha do jäort teidä afäädrin då?

— Nå i gåår, veit ja.

Do tjööft in mark kaff, segå do?

— Jaa, nå ja tjööft hä.

— Nå fövaa kåoka do bara po sumpin i mårost tå?

— Endå do i reint uut i spöököora, kaar! Tråo do in mark kaff räcka no ti kåok påå i åårataa?

— Do a druttji åpp ä rej, höö ja?

— Ja int ji hä na ååtär ååv ä.

— Do drickår åpp in mark åm daain?

— Å sku int va nööd tå, åm an sku fo drick så mytji an veel. Men tå int an fåå sii kaffi po heila vikon ståndåm, nån veit do an vil no drick na liiti tå an haar.

— Do ir int rädd do ska sprick såndår elo fövannlas ti kaffisump heila menstjon?

— Do sku hengas i aalröitjin, kaar!

— Do sku drånkas i kaffisump, kvinno!

¹⁾ Är ifrig.

— Jåo ä ji vakärt do sitär å ta/ar, kaar! Do lää baanin ti böri härm baakett di, så di vaal så ståor i munnin, ti å, så di liikna di så fåort di kan sej mamm å papp. Freist no åm do kan va tyst! — — Mittjil, ska do siti å bein strömngan å ta mjölkan å råmnin uu döm? Int ska ni böri veni är ti haisk¹⁾ maatin, fö tå ska ni fo sii ni fåå böri draa po sveltremmin enn i väädin. Skåådin hu papp jääar! An jitä bå råmnin å huvo å stjärtin å altihåop han, men int sitär han å beinar.

— Int trööst ja jit fiskbeinin, mamm, di fassna mi i halsin.

— Nå så let döm fassn tå, åm do int fåår nedäsvaal döm, men int ska do siti å jykäl å bein hä såm int i na ti bein. Siti i still mä föötrin tå do jitär elo så fåå do di in sitåpp. Kan do int hald di åo bulldra å blåka så leng do ji vä båozi, ska ja sleng di i fåston. Kaal, do ha no föl jiti to no rej, såm a småort ii di heila velngsfati å skrapa ä så hullit²⁾ så in katto sku int a sleikt ä na betär. Märkväädit, tå int kaalpäärona jeeg i teeg, tå do såå velngsfati.

— Jaa, mamm, on va så braa ti jit määd onjä lakäära stjeidin, så ja tyekä ja sku årk jeet neestan tvåå faat.

— Endå ä a vaari in tåkin prämbil anjä ti jeet, så an i raakt värr en argasti karin. I mårost tå an a jiti päärona ha an lemna baakett si in tåkin skalhåop, så ä såå uut såm in gräftagubb fron Vööro sku a siti där. — Knepp ihåop hendrin no å lääa: Guu vari tack å lååv fö maat, ji mi mei maat tå ja vaal hungro, å så gaa do åsta spjälk sändä nai vedaträä

1) Vårdslösa. 2) Noga.

ti kveldin. Nainting ska ni no uuträätt fö va ni jitär, men ä ji mä edär sãm åo/stedi lyydär: han sãm arbeitar så an fryysär, an jitä så an sveittas.

— Do plåtra no å påå to å å brååka tungon diin så do båoda raakt sveittas.

— Va segä do, Juss? Kanstji to haar int munnin po skaft naon gang?

— Ätminstoni vill ja no hald an så gätt ja kan så leng ja jitär, men to fnurrar å påå sãm in skått-tjärro så do vil int helst fo nedäsvaald tuggona.

— La di uut no så ja slippär höör piikkasi dett.

— Nää ä i jyst hä ja int jäär.

— Nå ska do int faar ett in höjskrind teel?

— Nej, ä fåå va höjtjööراسi no så leng.

— I vatukaar ska do no fol a heimtjöört helst.

— Jaa, sedan i kveld. No ska ja lapp skåovan miin. Do fåå sess åsta snåo na snöör åt mi to.

— Fo sii nåå do tenkä ta hiid skomakarın, så ja fåå ripräära¹⁾ na skobraagd å.

— Nå åm int förr så tå do sluuta tjööp dråpa-brännviini å sirappin.

— Int ska do no tråo ja i no så nöödo heldär. Tå ja vaal riktıt bafaota, ska ja fol freist sööm åt mi i pa skåovar sjölv. Ä ji int så tykält ja kåmbä mi ti tjörtjon, så ja reidä fo mi uutan tjengor. Men int gaa ja po läåsförhööri åm mårın mä barkaskåovan.

— Do jä no int tii na heldär; nåo veit han o gamalt, prästin, hä do alldri vaal in spiik aaleiss åm hu do sko ga po läåsförhöörin.

— Nå vaa to då?

— Ja bihöövär int vaal ja, men to bihöövä to.

¹⁾ Reparerade, lagade.

Do sku no helst båod fo ii di plugga „att man skall hålla tand för tunga”, å int slapär å påå jemt å samt.

— „Man skall icke binda munnen till på oxen som tröskar”. Ä staar i gussåol hä, Juss. Ha do lääst å bigrunda hä na, tå do tyckä di va så laag-klåok? An ska int tyst nedä munnin po nain, staar ä uttryttjilit.

— Ji do in åks to sãm trystjar, Greet Stiin? Kan do sej do a trystja na i hööst? Do a enkãm siti in å stjöitt anjä lihl heila tiidin vi trystja, å tå haar an räätoheit ti tyst nedä munnin påå di naon gang, åm an ska fölg gussåol. Kãm int å slåå mee po fin-grin tå ä bjee ti rannsaak „skrifterna”. Endå nåo gaa do neestan fö langt, tå do böri ta skriftin ti vitn påå hä do a trystja, fast do int a haldi i slagovaali¹⁾ ein enda daa. Åm do helst sku a spunni å vääv d i dä halvylly do a tala åm, sku ä no va in saak, men do ha int vääv d elo spunni nainting uutåm andä valmasbetan. Do tycka do ji sãm „liljorna på marken, de väfva icke, ej håller spinna”. Men si do hä i åoräätt, för int vaal to kleedd mä hä, å int nain annan heldär. Si do ja tagä mi fast i gussåol vann sãm helst ja, men to fåå vääl siti å tegas.²⁾

— Endå kaar do sitä raakt å talar sãm andä vedädööparin, sãm huld föklaaninjin jär i såndast, å ha do int lyyddist po han, int ha do havi naon vässo uu gussåol ti draa fram. Men si do vedädööparin jir in fałsk präfeet, å in tåkin sku int ja iiss siti å härm. Sku int andä juus luddjin heng di yvi öörona å nackan denn va så lang, sku ja raakt tråo do sku va babtistin sjölv, fö do sitär å spindär åpp löögdan å

1) Slagskäftet. 2) Vara obeslutsam.

villoläärona jyssâm han, ska ja taal âm fö di, tâ do segä ja int a spunni na. Vem a spunni teidä härvona sâmhengä po kamaveddjîn âm int jaag. Freist sej hä? Ä väävin ska ja stell äpp i inkâmand viko. Men âm ja böri räkn äpp va to haar äojäort sâmh do a tegast määd daag uut ä daag in vaal ä na liiti vii-lyftoan. Do a taal âm do ska ha drivi na mâsa po kamaveddjîn ä laga mullbänk där, men int fåå do jäort ä, fast ä i så kaalt så vattni fryysä där. Riivedin ha do int böra hugg enno heldär. In betä stang sku do jo laa ät brännshintjîn ä, så int an faldä nedä slaag po slaag. I aftost va ä äojäort så int astu piigon sku a falli ä halka nedär ät brännin, tâ on sku freist skääd âm ä a kumi na vattn där enn, ä så beklast ä för on¹⁾ na liiti jynâm andä hintjîn.

— Ä sku a vari passlit ät on âm on a rakla tiid tâ ä sku a vari na vattn där, så ha on fååi stjölög ää si; ä ji jo in liitin stjitsuggo heila menstjon.

— Sej int hä!

— Nå visst i on hä. Men do ji no dyyliik to ä. Ä till ti meir så tyckä ja ä ska int tjeen ti na ti böri arbeit mä andä brännin sälang int ä i na vattn där. Men in saak sâmh nöövendot sku bihööv jâras, sâmh föträffelit sku pass ät tee, Greet Stiin, sku va ti draa uut jööninjîn uur andä fåärtjettan, för ä a sankast dä så mytji, så fåärin böri staa raakt äpp undi taatji. Tâ ä böri ryck di i öögonlätji in annin daa, sâmh ja höört päitjîn saa ä a jäort fö di i daa, ska do int häks påå hä kåonan stangas, utan häks po andä tjettan in smulo.

— Tjettan? Träo do ja slippä så mytji fron anjä

¹⁾ Hon snafvade.

lihl hungrovarjin. An böri ligg å skrääk no åätär. Endå ä vaal föört i tåki juud jär i stygon, tå do jemt å samt tjinna¹⁾ måot räätyiison, så anjä iilak stackarin int haa na frääd i vaggon. Ligg int å spärr å bryyt di no spelårrin; freist såäv in smulo å va tyst så ska ja sjung fö di in gaag teel:

Tussi lull,
 Kok grytan väl full,
 Där komma tre hungriga mågar:
 Den ena är halt,
 Den andra är blind,
 Den tredje så trasig
 Han törs ej gå in;
 Han står i farstun och gråter.

Juss, haa do int lappa andä skåovin enn, så do fåår la di åäv ett vatukaari.

— Jåo, ja a lappa an no.

— Ä bö jo vaal reina kveldin å föustiidin, sii ja. Ä i best ti böri stell ti na värmas. Vann haldä teidä påikstyddjilsan til ä?

— Do höö no fol juudi åå döm. Di haldä påå å springä bjöön po gåålin å a späтта å krakast åppet stallsdörin, så on i lungvååt.

— Mä ti sama do gaar, ska do sej åt döm hä di ska la si åäv åsta bjeer in na vääd.

— Å tå di a laga hä fråån si ska do ha döm ti ta ti Möllsbaotjin,²⁾ så di int fåår in heil häop mä snubbor åm måron po lääsförhööri. Ja mått a skrapa o hakon miin na liiti, ja å, åm ja ska teks viis mi fö prästan åm måron. Do vaal jyst stell åpp

¹⁾ Strider, disputerar. ²⁾ Möllers katekes.

na raakvatn sedan i kveld. Freist no stöuk å laa o stygon ti väst rástji å dambi, ifall antinjin prästin elo årgnistin sku háks kám in hiid, fast vi int haa na ti bjuud páå. Sku do int a stjömđ bårt i dá dråpa-bränviini mä sirappin denn, ha an kunna bjuud döm in tååro o há, men va i väädin do a röört ihåop ä ti na klåttrii to no.

— Åhá, va do pjaldrar! Náo veit do há bá prästin å årgnistin, sám i vaan mä tåkodä betär, tyc-kär ä i fömeir en reina brännviini, tå ja a lagt tiid in sirapssmuło.

— Siti int å brask va do int föstaar! Int vill di ha klåttriji dett ti, ha ja sakt. Int ji há väärt do steldä fram ååv ä na, fö tå dööpä ja di med ä. Náo i há best do stjicka Kaal ett in mark kaff, så vi haar há helst, men drickä do åpp ä ti måros bitti ska ja ta di i kaluuvvin. Nej, no ska ja gaa; jäär há ja a sakt no å tärmi vääł.

Huleiss fassin vâran fee krafs gryyton.

Ja hâksa jyst påå hæ di kâoka no fol gröitin där heim no sârn best. Ä böri liid ti tan tiidin, tå faa vâran pa kârn heim fron gräftlanti å kast si nedä po langbentjin å jeisp å sträck si så ä pa braak i knåokona å vent po gröitin, sârn mâo vâron pa staa å stamp ihâop mä femtinnakräkton framanfö blason.

Ä så hâksa ja så vääł tå piigona pa kâârn jyst anjä tiidin uu föusi, tå di pa siti heila daain å brååt å klift¹⁾ hampon, tårt di skakar åå si hampstjevi å kâmbâr in åsta sambäl si kring gröitfati framanfö vassen veetkâpp mä såpan elo suummjöltjin ii, å in stâo stjeid i navan.

Ä ja äärhindra mi enno så vääł huleiss faa vâran pa spräng ii si gröitin, så an pa mått slepp ett säljabeltti,²⁾ för an haa i säljabelt, sârn an byytt åt si fron Vööro siidon teel. Ä så pa an siti å höut ryddjin så leng blason spraka sârn best å bränn småå hâål po liivstyckbaakstyttji, å så entteliigen kraaväl si i uunsenjin å böri draa timbästâckan.

¹⁾ Hampa bearbetas först med „bråto“ och sedan med „klifto“. ²⁾ Bälte af mässingssöljor; slika bälten bäras allmänt i Vörå.

Men i fjäol åm juul hend ä si na liiti råolit tå mào våron kåoka gröitin.

Si ä va po ti viisi så anjä Rännaris Mittjil, sãm no a fari ti Amirika, va dräng när åås å fassin va heim han å åm daain. Hur ä va så böra Mittjil å fassin taał åm gryytkrafsasi tå mào våron ståo vä spiisin å stamppa mä kräklon siin.

Tå di a siti å braska in stånd, böra di munhuddjis åm vem sãm sku va i tuur ti krafs gryyton tan kveldin, å bää tvåå sku di nöövendot a vila jäär ä.

Tå gröitin entteliigen va kåoka, sprang di jiinast ett vassin stjeid å stelt si fäädit vä spiisin bää tvåå ti böri krafs.

Mä sama mào våron sää hä di va så ill teel åm krafsasi, höött on åpp åt döm mä kräklon å saa di sku fo låäv ti ji si ti frääds, för han sãm hon sku känddäär ti ga krafs, han sku krafs.

Jyst mä ti sama böra ä klöijas on po ryddjin. Åm ä då va nainting sãm spassäära on innanfö kleenin å ventta råskväädri, elo åm ä klöijast annos bara kan ja int sej, men hä veit ja no, hä int bruuka vi ha na säädeilis ståora tråppar o tolidä inkvartäära när åås. Måor hon freista visst gniid si åppet standarin så håårt on tååla, men å vila klöijas entå. Tå meint on åt fassin å Mittjil, hä han sãm sku vil krafs on i ryddjin na liiti, så ä sku sluat klöijas, han sku fo krafs gryyton å.

Jyssãm di höört i dä, så sprang di on i nackan bää tvåå, sãm tvåå gälin frassar, men fassin hinda na liiti förr, han, så an reiv teel on undi bluussin, men an håksa int hä an haa fö lang naaglar, så tå an spåra teel så räpa an sändär övädeilin hennas å tåo

na liiti o ryggstjinni mää, så mao våron böra skrääk å låat åm si, såm on sku a haft maran.

„Sakrans gubbtårtjil”, skreik on åt fassin, „åm ja sku kåok femton gröitgryytor åm daain, sku int ni fo kraf s eitt enda taag, fö ni sku fo skraap håli po gryytbåttnin mä klöunan¹⁾ edär åm an sku va hu

(Fassin an håkra teel, han, så mytji an årka å tåo åpp tubussin uu gryyton å böra kraf s).

tjäck. Ga åsta kraf s to no Mittjil”, saa on, „för anjä annin leidinjin han fåår int jää na flei kaap i kveld.”

Mittjil stjynda si jünast ti gryyton, men an hinda int helst tvåå gangor set nedä stjeidin, innan gubbin flaska teel å kasta in ståo tubuss, såm an a gaai määd i munnin, mitt i gryyton.

Endå Mittjil han böra griin så förhääda ill såm

¹⁾ Klorna.

an sku a fååi lãmpãljon innanfö tendrin i stelli fö sirappin, å sprang bårt fron gryyton.

Fassin an håkra teel, han, så mytji an årka å tão åpp tubussin uu gryyton å böra krafs. Men an va så full mä skratt, så an kunna int svãlg gröitin, uutan ä jeeg trii gangor i åorät hals för an, så vi måtta va å bult an i ryddjin mä i tãomt pãärontrååg, för annos sku an no fol a stãrkna.

Jão po ti viisi kããm si fassin ti fo krafs gryyton. An bruuka altti va illspikulãära andã gubbin, så int ji hä vãärt hä nain jivã si i laa mä an po tãkodã, fö nåo kan han jãär ein tãki spetaakãl, så. Men Mittjil han saa hä tan föst tubusein an sku sii fassin legg frãån si nagãstans, sku an jiinast kast i spiisin, fö si fassin i så an vil ta eldin åm an mistar in tubuss. Ja åndra jyst åm an kããm si ti jãär ä na fören an fåol bårt, ja ha int håksa ti frãåg o fassin. Åm mãron ska ja jãär ä.

Öman deejin jesar.

(Na liiti brask o Tannlöös äm va sãm hööss fron staan).

— Go afton, fãlk! Sess på grãfton, svarar ja mi sjölv, tã int nain annin svarar ä.

— Go afton, go afton; sleik o sleivin, pa di å sej. Sess nedä, faar.

— Tack för hä! Ja måtta raakt stick mi inn hiid no po in stånd, fö tjärnjn miin badar å spelar kring i deegträåg där heim, så ja vaart åorykand mä on. Påitjin vãran a gaai ett in mjölseck å deejin jesar, å int kãmbär an mä mjöli naon gang tibaak.

— Nå öman deejin jesar kann ni biräätt na fron staan.

— Ni vil höör va sãm hendär å stjeer i staan? Jão täär fåår an jo alltti sii eitt å anna, äm an i så leng dä sãm jaag ha vari no, tã ja a vari timbãkaar po andä jäänveejin. Siir an int na anna tã an kãmbä tiid knãovand, så visst fåår an sii nain åofäälo krytjil staa po nain gãål må in tãkondä speldãoso, di kallari ti påsatiivi, breivä si å veiv å draa å stamp taktin så ä skramblar i trääbeini. Jão, jão, så ir ä.

— Pa di int viis ilifantan å kameelan å pilikaan, sãm ä staar äm i gussåol, å all sãrtäs menstjor, sãm i svart sãm stjitmyss, ha ja höört seijas?

-- Na tåko ha int ja siitt. Men ha nain o edår siitt stasseldsleckaran? Ä i na sårtåås fålk hä å, såm haldä til ä i staan.

Ä hend si i såndast åm måronin hä ja kååm mi i svang mä in skomakapåik, såm i heim fron våran sokn, men gaa po läåron i stan. An a vaari så smitta o hä an a hantååra herrskapsskåovan, så an sku freist viis mi va kaar an sku va tå an jeeg å stjiiva si i laa mä in raad piigor å snöit si taag po taag ii in röö-råosa nessduk, tå femton skræddarar såm veegd i pund hengd vedår in brånnsvippo å int mekta tyng nedä si för hä in stjeggoo båck ståo i hintjin i annin endan.

Huleiss ja jeeg å jeeg baakett döm kååm vi ås mitt po tårji. Tåå va in heil håop fålk såm eksååra i viit busoraånar å ha messingsbisilaiji myssor, o bara jäänplååtin mä spjeldin bå fram å baak.

Vi jir i dä fö kriigsfålk? tenkt ja, såm sii så dä stado uut, fö såmbål va så feit å fröigdo, såm di sku a jiti bara flåstji i all sin dagar. Tenkä teidä böri stårm å ta inn Vålfis gåålin? frååga ja skomakapåitjin.

Nåå, ä ji jo eldsleckaran, såm haldä påå å läå si sleck eldin, saa an. Ä mä ti sama tåo an fram i röött band å knefft ä kring mysson siin, å saa, an va in eldsleckar han å. Ä så snöit an si om nesan in gang teel i teidä femton skræddaran å steig fram i laa mä tei såm eksååra.

Ja ståo braa leng å skåda påå döm. Ståndåm tjåila di å sprang å ståndåm trava di po eitt stell. Men va i dä sku ha ti jåå mä eldsleckasi, hä kunna ja int bigriip mi påå. Fö tå an ska sleck eldin så ska an jo staa å brååk mä spruutor å vatubyttor å int spring å håpp å dans såm an sku va alldeilis vill-råådin åm an ska staa po höögår elo vänstää beini.

Jemst andä båokhåldarin ja bruuka handil mää så mytji va täär i laa meddöm å. Tå an kääm neeman mi så an fee tjenslin påå mi frååga an huleiss ä ståo teel.

— Jåo, tack, saa ja, ä slakra jo ååv. Men va jir i jä fö helsingalans eldsleckningseksiis? saa ja.

— Jåo, tåkojå ska an läå si åm an ska böri kunn sleck eldin i staan, saa han.

— Tåkodå jykler ni määd tå ni i lido, saa ja, för int vaal ni in spiik förståndoan jynåm i jä. Int pa vi sleck eldin så dä när åås, int. Å int pa vi legg jäänplååtin å messinjin po huvo heldår, åm en nain taakveda sku kåm ramland å skråpp ås i skallan. Nej, ga in slåå boll heldran en ti jää så dä, meint ja po spetaakål.

— Vent in stånd ska ni fo sii tå vi spruutar, meint an.

Å så ventta ja å tenkt ja sko fo sii di sku ta fram ondå ångspruuton di a skaffa si, för hon sku a vari råoli ti sii, fö tå di præova on föst gangon spruuta di vattni nedå fron sjöön enda åpp ti tjörtjon, fö di haa i määron di sku freist spruut tjörtjon full mä vatn, så di sku fo sii hu mytji on sku draa. — Tåkodå sku jo int naa aar en stassbåovan kunn hitt påå, fö di ji jo så åogudakto ti, så di sku no fol fast spruut kull all tjörtjor å böönhuus åm int poliisan sku fins teel.

Men naon ångspruuto fee ja int sii. I stelli tåo di fram na tåkodå sembå spruutor å reist åpp in stega i väädri uutan ti stylvt an åppett nainting, för an va inråatta så an ståo fö si sjölv, å så böra di spruut åppåt stjyyin. Må ti sama kääm piigon våron å Ann-Liis våron, fö di sku stjuuss heim mi yvi sånndaain, å tå eldsleckaran fee si va röörando å vakå förkål di haa

böra di strään å spruut påå döm, så di sku a vaari alldeilis åobärgand. Di slapp då entteliigen ti slut undan å ja fååld meddöm tedan.

Nej, ja mått fol ga heim ti baak åsta skååd ett tjärnjn miin å deejin, för an jesar å jesar så an ha no fol jesa yvi no å påitjin kåmbär int ti baak. Ti sist åöli on saa tå ja jee bort va: Endå ä i na mä teijä syltsäckan å vambalåckan!

No ha påitjin gaai i skåolan i fleira härrans åår, å entå ha int an lärt si så mytji så an veit ti kåm heim naon gang mä mjöli, fast on a lagt jestin i deejin. Å vil on böri rijäär mä an naon gang, lääsär an jemt å stendit åpp in vässo sãm an a läärt si i naon plåtåbåok:

Jag lefver bland de glade
 Tar dagen hvar jag kan
 Och hoppar på en spade
 Och är en skröplig man
 Men ändå jag dricka och klunka kan.

Å så skvatrar an teel å skrattar åt spetaaklasi sett. Nej, farvåäl mä är så leng. —

Tå Bränbak Ant va ti låtin.

(An talar åm å sjölv).

Endå ä tjens naa ti undilit tå an ska ti låtin. Ä i neestan värr en tå an ska po lääsförhööri å int kan „Tio Guds bud” och „Hvad är det?” uutanteel. Hä fee ja tjens vedär tå ja va po syyn i tiisdast i förr vikon å fne sekstond numbron.

Si ja tenkt sãm sãm i siistis in daa hä ja sku ta uut bityyg ti staan å draa mä stassbåovan så kunna ja all helst fo mi in risärvnombro, men assiut fee ja hä liikavää/ fast vi dråo meir en förti styttjin.

Ja a alldri förr tjena kroonan ein enda daa, hä mått ja sej. Men onjä gangon fee ja jää/ ä enda fron kläckon niiji po måronin ti fem po kveldin. Ä sku a vää/ vaari tråkot fö mee, sãm int jyst i vaan ti staa å heng arman o kåss heila daain, men ä va jyssåm na liiti trääv/it ti skååd pää huleiss teidä stasspåikan baa si ååt. Int fee an sii präsiis hä di jeeg å slengd si mä bränvispåttona i fickon å blöödd i syynin o hä di a taiji kragataag mä poliisan, sãm ä pa va vaanlit mä påikan fron bondlandi. Men naon öölpåtto måra di visst å svaald ii si. Ä va in lang å smaal skræddar där som a druttji tvåå påttor, å han va så förheksade disporaat åå si han, så di haa råo/it åt an allihåop.

An jee dä po gäälin å svaja som i fatyy i stârmin mä in famslang råck, sãm slåo an kring beinin å så haa an in mysso sãm in liitin filbunk po huvo å i aldeilis viitt liivstyeck.

An saa an a kumi fron Pittäsberg å baa si ååt sãm an sku a vari kâmindantin för all tei sãm sku ti lätin, så di böra kall an ti „feltmarsja/tjin”.

(An jee dä po gäälin å svaja sãm i fatyy i stârmin, mä in famslang råck, sãm slåo an kring beinin).

Tå vi a staaï dä måot middaain vaalt vi inråopa. Skræddarin svaija ååv han strakst å sett fram bringon sãm in hingstfåla å stelt si breivå båoli tä kriegshärran sååt, jyssãm an sku a meina: ijå haa ja döm åprada no tei sãm ska ti lätin.

Tå tuuron kääm så di sku råop åpp han, böra

an sta å prädiik fö döm åm namnin siin, för an ha tvåå namn, å va raasandis arg fö di int a strutji uut eitt. Tå an då saa di sku fo värkstell i dä uutstryykasi tå strakst, flina di å bäcka å va så höövli måot an sãm an sku a vari in rikti „feltmarsjalk”.

Vi måra å haa na liiti lustot åt i dä tårt di råopa åpp ein sãm a vari jyssãm siidolöipar åt andä lang. Tå di a sakt namni hans frååga di:

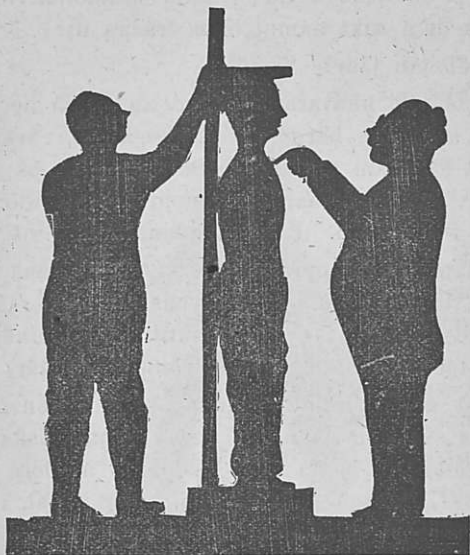
— Ji han jäär?

— Jåå, fö näävarand, meint an å såå höögdreiji uut, fast an va in bärgandis stacko kutjil. Svare hans leit raakt ååv sãm an sku a meint: no jyst på ståndin ji ja jäär, men så snaart ja slippär utanfö dörin, fåå ni ta mi i rämppon. Fast så meina an jo int heldär.

Sedan all va åppråopa jee vi uut ti baak å biida in stånd tårt vi sku inn å syynas. Å va braa hä vi feeg in liitin tid po ås, så vi riktit kunna fundäär ett in gang teel huleiss ä va mä krämppona vår.

Best ä va böra di råop in ås för aaron gangon. Hur ä va så kååm ja mi in jyst i sama sellskaap sãm andä skræddarin, så tå vi a kledde ååv ås böra ja draa handkaaväl å fingäkråok mä an. Men tå an nappa i langfingri mett tjend an strakst, hä ä va na liiti värr ti räät uut enn ti lyft ti tyngst prässjääni an a hant-täära. Tå ti aar såå hä fingri mett va sãm ä sku a haft messingsbislaag, böra ti draa memmi å, så ja kååm ti ta ii, så ä tjendist langsett heila armin. Må ti sama braka skræddarin ååv i ryymi tä di sku tag an i narmare bitraktand, men an va int lang stånd där, fören an kååm uut ti baak å saa hä dåktåorin meint an sku ga fö si, fast ton aaron öölpåtton an baar inväärtis va fö mytji.

Strakst baaket häita di åt meeg. Å tå ja steig fram stelt di mi äppet in lang stang fö ti fo sii hu mang tjilomeetä ja va — fö di bigaagna anjä tjilomeetäräkninjin. Int mäta ja va så stacko heldär, fö di saa ja sku reint uut dååg i gaadi. Men så frååga dåktåorin, säm tjend mi po knåokona å lyyddist jymåm

(Di stelt mi äppet in lang stang fö ti fo sii hu mang tjilomeetä ja va).

na särtäs fingäbårar å kåpphåon hu braa blåodin rann ii mi, åm ja feila na. Å tå ja håksa påå hä ja dråo fingäkråok mä skræddarin, saa ja hä ja a stråkt in sino å laa teel hä jårta mett pa böri klapp så vedävåådit tå ja pa slepp na skååt fron haagålbysson, så åm ja sku böri stjuut mä ryyssjivåårin sku ä säåkart rambål

nedär i stöövålskafti, men dåktåorin svara jinast hä ryysbackan va betär en bekåljon för alt sinosträckas å jårtklappas å så kasa di uut mi.

Ja vaart så arg tå ja int slapp frii, så tå ja kleeed mi va ja fäädi ti riiv ååv hengslona å skraap mi mä askon i huvo, såm andä studentin i vاران byy saa hä juudapræstan pa jäär i bara iiskon förr i väädin.

Men tå påikan po gåå/in fee höör va dåktåorin a sakt åm mi, böra di trint å dans po eitt bein å skreik: Bränbak Ant dägär!

Tå ä a vari in stånd sku ä bjee teel mä sjölva lätttraagasi. Föst gaa di aafgångsbityyg åt in heil håop vråklingar å krytjilar, såm int sku va karar ti försvaar pääronlandin, åm na främänd fålk sku kåm åsta ryck åpp kåålan ii döm, å så steig vi aar, såm va no na ti faras määd, åmanåkring glaaskåppin å böra ta numbrona åt ås. Skræddarin han ståo natuu-litviis å huld kåntrållin han all främst tårt tuuron kååm så han sku viik åpp stjåortärman å ruus nedä navan senn i teidä fenis papästållona.

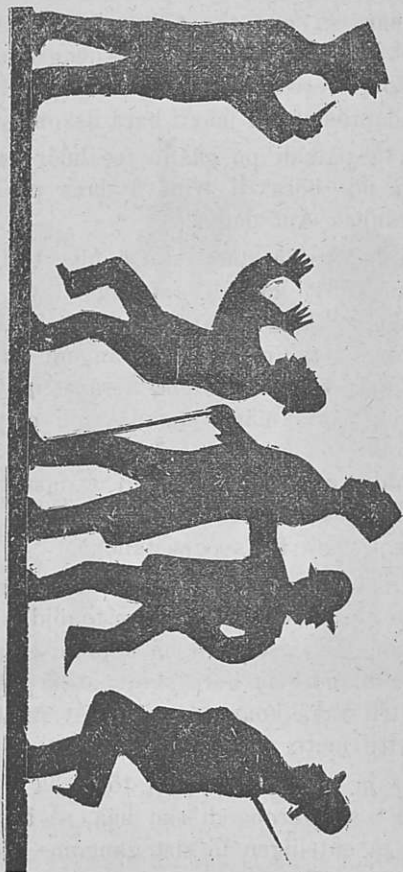
Men föst saa an teel hä an vila ti gaadi. Å sku di vil slepp an ti hestgaadi, va an fönöjd mä hä prånt. Tå svara ein o kriigshærran hä ä fandist int nai hestgaad jär i Finland. Ja böra skratt åt hä ja så åobarmhærtot, så trii vakä knappar raakt ååv stritta handläss fron liivstyttji mett.

Öman ja no sambå åpp tøm, ha ti aar hinda napp åt si ti numbrona di sku haa, så ä baa då ååv uut för ås tå enteliigen fö sist gangon.

Sedan ji ä no int jyst na viidari ti brask åm, en tå ja seint po kveldin jeeg å brysta mi på gatona, såå ja best ä va tå poliisan kååm slarvand me ein

såm ha numbron i mysson. Å ton mysson va bär-
gandis liik ondä filbunkamysson såm han dä felthärrin

(Di böra trint å dans po eitt bein å skreik: Bränbak Ant dägär!).

mä andä famslang rättjin haa, men åm ä va han sjölv
kann ja int så sääkärt sej.

Å tå ja vend öögona maot teidä gränan sãm di
a plantäära kring tjörtjon, sãå ja in härrpåk, sãm a
vari ti låtin, ståo å raagla å reit ryddjin åppet gränan
öman an sku ta fram glasöögona å set döm po nesan
fö ti freist skååd åm an sku tjenn mi. —

Så va ä ti va ti låtin mä stasspåk, ja.

Våran faar braskar åm sirkusin.

Endå i siistis in daa sku ja a önska ja a havi samla ihåop all byyssens tjärngar i Nyystaan. Fö tjärngan bruuka jo naa lååt åm si, tå di pa sii teijä vjaar påikar grasäär å kast tjærjuulin yvi huvo, elo draa handkaaväl så ä brakar å bäägnar döm i ryddjin, elo lyft ståolan po raak arm å tåkodä.

Men sku ja såm sakt a havi döm i staan tå di haa andä sirkusin där, tå sku di då entteliigen a fääi na ti staa å åijas å bistjärm si yvi. För hä va neestan värr ti sii, en tå di pa fäälas mä stjitmyss ii in bränvispåtto, å hav an ti dans åpp å nedär.

Ja huld jyst til ä i staan teidä dagan, fö ja brääbislåo in byggning där, så ja kääm ti fo sii ä in pa trii kveldar.

Ä va po in gato ti dä in beta nedran åm ryyss-tjörtjon, tä di haa ihåopsleiiji o bräänin i bärgandis ståort huus. Ä ii i dä huusi rijäära di å fekta å reid å veik si å sleit si bå menstjor å krääk, så ja kann int po na väädines sett å viis bigriip, huleiss di kunna fo leman å ledan siin ti siti ihåop å int sleit sändä si.

Di a huddji i häälo elo in acku i veddjın, tär an fee stick in nesan å frääg ett biljettan tå an kääm å vila in.

Å karin, såm såld biljettan, sku freist böri viis mi vann inganjin va fö tåko fålk såm jaag, men int vila ja föstaa an, fast ja pa mår å bigriip mi po bå svensk å finsk. An tala så åovölut¹⁾, heila karin, såm int an sku a åmgaaist mä så mytji fålk an a jaort.

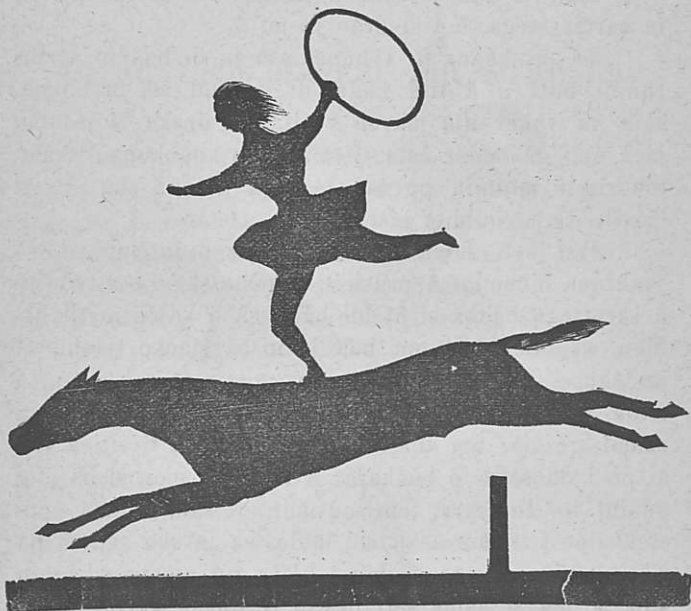
Men tå såå ja tåkodä sembä fålk kröip åpp ett in sårtäs stega, å tiid dråo ja mi å.

Tå ja kååm in i huusi såå ja di haa in sårtäs rundil mitt ii å tiid kååm di leidand mä in hingst, såm va vakär uta jääven å alt. Ja önska tä ja ståo ja a fååi ga nedär åsta tjenn an po knåokona å skååd tendrin i munnin po an, men ja jissa ä sku int va lååvlit, så ja huldist bistjeelit tä ja ståo.

Jyst i ti sama kååm in frööken intrippand, så saakrans bihendot å präsiiss, å kasta si po hestryddjin å skratta å båcka si åt all håld, så ä va fö mytji hä. Men va tan sudik on haa jo in så stacko tjåohl, så an sku a vari fö liitin åt i två vikos gamalt baan, å ondä va jo entå fullveksin menstjo. Ja böra staa å skååd po on, åm int on sku stjöms na ti siti å viis si po i dä setti fö bå karar å kvinnor, men si hä jaol on int. — In fyra, fem musikantar, såm di haa åppstekla po in ståor lava elo hyllo, va ja ska sej, fö na rikti lektär va int ä, böra blåås po messingshåonin siin, å mä ti sama sett hestin ti spring åkring där i rundilin mä in jääkla faart, men flickon hon sååt po ryddjin hon, såm on sku a vari fastsurra. Å ti best ä va reist on åpp si å böra staa kappraak po hestryddjin å håppa å dansa å ståo po eitt bein å skånka riktit såm i villjuur. Ä va in helsingalans flicko ondä ti kunn hals po hestryddjin, å ja ståo å föråndra mi

¹⁾ Vårdslöst.

så ä va nåådin bort — fö ja veit no så vääl åm ja naon gang a stjicka piigona vâår åsta riid bårt hestan å mä ti sama kasa påå döm na liiti, så innan ja a veta åoli ååv ha piigona kunna ligg i diitji elo heng fast vedä nain jässgosetaavär, fäädi ti bryyt nackan åå si.

(On håppa å dansa å ståo po eitt bein å skånka riktit sãm i villjuur).

Tå fliccon a eksäära å ridi så leng on tykt, håppa on ååv å sprang uut, men fältji böra smett å flask ihåop hendrin, så on mätta kåm in tibaak fleira gangor åsta skååd va ä sku va åm.

Jyssãm di a hinda leid uut hestin å fliccon, fö di leidd hon å, kååm tvåå karar inspässäärand mä

vassen fiåol i handin. Di va kleeedd i na sårtäs ullkleen
sâm speta påå å fååld ett kräppin å så haa di na tåfsar
fram i huvo sâam va jyssâm di sku a vari o blåånan.

Teidä tvåå di böra fårg å påå å speel, å mä ti
sama di fiisla å råka mä stråkan, håppa di åvanpo

(Mä ti sama di fiisla å råka mä stråkan, håppa di åvanpo varaar,
dansa å stuuåa huvobäck.)

varaar, dansa å stuuåa huvobäck, så ja tråodd no al-
deilis hä di sku kråås fiåolan siin i småå betar, sâam
tå måo våron pa maal kaffi i ondä nyvan kväänin vi
fee no ti juul, men knååken ii hä haa int ti döm heil
båå tvåå tå di ti slut håväära ååv uut ti baak.

Tå i dä a vari börja in liitin *flickskvetto* håpp po hestryddjin å va så braa ti kånstäär, fast fålan lunka påå, så on gaav assint ett mä ondä föst.

In stånd baaket kååm in aaron liitin *flicko* in springand å böra krääk å haal si åppet i reip i taatji,

(Tå börja in liitin *flickskvetto* håpp po hestryddjin.)

tårt on fee taag ii in tjepp, sãm hengd i tvåå reipstämpar fron kråppååsin. Po andä tjeppin böra *flickon* jää viigheitrin sãm in markatto, så fåltji raakt lemna staa å heng hakon. Endå on svengd si å veik si sjuudubålt po alt sett, å hengd åpp si i nackan å

i tåånan, å trilla åmanåkring po tjeppin, såm tå i tjärrjuul trillar kring aksolin, så ä va raakt värr en såm tå in kattuglo flikstar å slengä si kring in riis-kasa mä grååsparvar.

Strakst baaket hä flickon a gaai bårt, kääm in råoli fenil in, såm håkra å skratta å jåol miinär å haa po si i pa byksor, såm va så viid i beinin såm halvtunsseckan. I dä va in illmaari kanaali fåågäl. An va bå mååla å kåla i syynin å jee po hendär å föötär å haa fö si all sårtäs jykälrii såm åpphittas kan, så fältji mätta bara pruust å skratt åt an. Endå an håppa åpp å trilla åmanåkring i väädri, å slåo ti aar po tjeftan, å håppa yvi in lang raad o karar å kvinnor, å fee tjilaminkar så ä flaska baaket, å entäära så ä va kasnytt hä. Å in hund haa an ti jäär kånstär å va hest åt si, å han va mytji illkliftoan en prästis ullhundin. Men tå an ti sist böra riid po in griis å eksäär mä han, pruusta di teel alli håop.

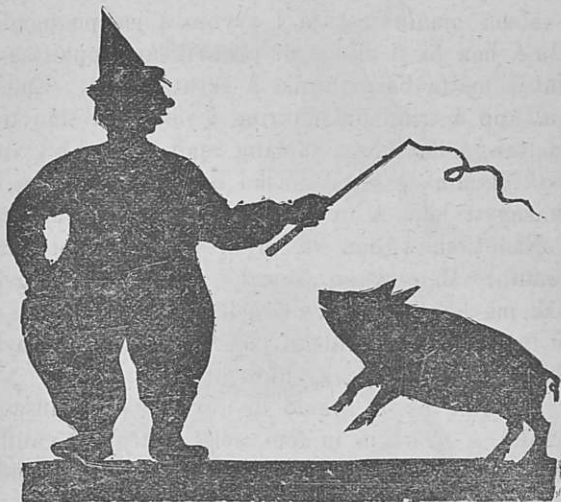
Po i dä viisi huld an påå andä råoli påsabyks å sprang in å uut heila kveldin.

Ti best ä va breidd di uut i vakärt råosa teck po jåolin, å tå kääm in fem, seks styttjin in, allihåop kleedd i teidä spetokleenin ja tåla åm. Endå teidä ti va int na sembä ti trill si å viik si en flickon, såm hengd i tjeppin. Di kunna raakt stapäl åpp si åvanpo varaar, så ä vaart såm in levandis tjörkstapol, å in liitin påikkrällar, såm va så lang såm stöövålskafti mett, han trissa di mää såm i gaannystan.

Tå di a freista viik si po alt sett, tan ein ett tan annin, så sambäl såå uut såm di sku a vari uutan le-dar, böra di ti sluat allihåop po ein gang knööl si å vriid si såm årmar å öölor. Å ä i föbaiska sant, alt va ja segär.

Baaket i dennan huld di äpp in stånd, å tå passa ja påå å jeeg po i stell tä di jyssåm a balka ååv fö ti sälg söötsaakrin å starkvarona. Å tää va ja å stack fram femti penn å fee mi in tyyding elo snyyting, va tan leid di kalla ä.

Ja hinda nettäpp stjöl g ii mi i dä, fören di böra pingäl ii in kläcko å tå sprang ja po plassin menn tibaak.

(Tå kääm in ráoli fenil in, sãm hákra å skratta å jáol miinär.)

Tå kääm di inntäägand heila pagaasi å va uutkleedd allihåop. Men tå kunna di int taal na, annan di picka å peika åt varaar å veifta å slengd arman. Å så va ä in heil håop såldaatar, sãm böra eksäär mitt i altihåop. In grååhåårar, sãm haa in lang ráck å fö stacko byksor, kääm riidand po in stáo viit hest, men hu di enttäara å baa si ååt, vinka hest å kaar å altihåop. Å tå mätta såldaatan legg hestin po in flaka

å bjeer uut an. Men ja fääld int ett så nåoga va di haa si föri, tå di int tala na; men ja lyyddist så braa po va musikantan spela, tå di saåt po ondä hyllon ja tala åm, så ja böra kunn taldär ä baaket. Ja tykt ä leit så föskrättjilit vakärt, så ja sku no fol mins ä enno.

Tra la la la la . . . .

Så dä naa leit ä, men si ja haar feil po määli ja, fast nåo haa ja i dä jihööri di pa taal åm . . . .

Men i undilit pagaas va ä, i dä sirkusfältji.

Di jåol in heil håop aar tempor å, men ja kan no int så nåoga kãm ihååg ä, å int hinda ja no taal åm alt no heldär. Men ja mins no di haa hestan fleira gangor ti håpp å dans ett speli, så di tripla sãm tå griisan gaa ti bäriskåogs — å guu veit alt va di ragassast mää.

Nåo låätär hä no tå ja talar åm ä, sãm di sku a måtta fövill öögona, elo narr fältji mä trääpengan, sãm di pa sej, men tå an såå ä så nåo va hä så natuulit sãm naining kan va. Å allihåop, bå menstjor å krääk, va levandis, hä i ja alldeilis sääkä på, hä.

Párrin.

Ja a no in lang tiid tegast så erbarmelit ti staan, tå ja int a vari tiid kanstji po tiiji åår, å ä ha jo förendra si dä mä byggningan å altting, så an tjendär int ååtä si na meir heldär.

Hu ja no kääm mi tiid i täosdast så kääm ja. Huvosaatjin va no ti fölg bårt na Amirikabåovar, sãm sku stiig po Kaal wån Linne.

Bryddjon va full mä menstjor, hon, sãm fystja å påå fråån å teel å all tyktist di ha na ti bistryr. Men in tjärng fron landi, sãm fååld bårt karin senn, hon tykt ja haa ti väst bistryri. Karin va så vedäkåoka, så an vist int uut å in po si als. An a fol taiji si nain klunk uur in bränvispår¹⁾, sãm an jeeg å baar i handin, annos ha an int vari in tåkin blindanbäck an va.

An jeeg föst po bryddjon sãm an sku a havi kringganjin²⁾ å tjärnjin måtta jemt å samt hav åpp öögona mä an, så an int sku vingäl ååv fråån on.

— Härman, Härman vann i do no ååtär, va löipä do määd? skreik on å va så brinnandis ill teel åm an, så härrskapin fnitra å skratta.

---

¹⁾ Bränvinskutting. ²⁾ Egentligen kringgången; kreatur sägas ofta ha „kringganjin“.

Varin gang on feeg taag ii an, prädiika on för an, huleiss on a stelt ä.

— Si do Härman, ii i dä störr ryymi i kappsettjin ha ja lagt vadaskleenin, ii i dä mindär sänn-daskleenin. Nedrast in i kappsettjin i barmfickon po sändasrättjin ha ja stäppa andä stäor pengpunjin. Gu nåadi di Härman, äm do vinglar å påå så do slarvar ästa heila kappsettjin å pengan å kleenin å altihäop —

Härman han bara stäo å skratta, säm int saatjin sku a angaai an. Men tjärnjn börja påå tibaak, hon:

— Härman, ditt usla spetaakäl, föstaa do int va ja segär ät di? Ja a sakt vann do haar andä stäor pengpunjin rej, å käm ihääg ä no. Andä mindä punjin haa ja stäppa ät di i strämpbeini å taskun, tä do haar slantan, haa do i höögä bykssettjin i laa mä piipon å eldsticklädon. Mins do ä no, Härman?

Men Härman an trilla påå säm int an sku als a lyyddist ett va tjärnjn prädiika. Ti sluut kääm an si po bäätin, för an sku jyst böri gaa tä. Tjärnjn trängd si fram neemast framstamnin, tär Härman stäo po dettji, å fee sii hä an int haa bränvispärin i handin.

— Vann haa do pärin, Härman? skreik on. Pärin, pärin!

Men tä int Härman svara nainting, nysta tjärnjn ääv in beta å skreik:

— Pärin, pärin; Härman vinglarin a slarva bärt pärin!

Tä on a bisinna si in smulo, stampa on fäotin i bryddjon å saa: Nej, nåo sii ja ja mått tiid ihäop mä tan styddjilsin in gang teel, å så hivla on ääv å sku ga po bäätin, men poliisan måota on å sku int slepp tiid on.

— Nå jistosin, ja mått jo tiid ihäop mä an, föstaa ni; an ha jo slarva bärt pärin. Ja kämbä jijnast te-

dan tibaak; sleppin mi fram bara, saa tjärnjn å sku åpp i gald¹⁾ träng si fram millan poliisan.

Men tå di skuffa taan on liik hur on braska å præstäära²⁾, börja on knyyt navan åt Härman å väivistäär³⁾ så on vila raakt jit åpp si sjölv.

Entteliigen böra bååtin gaa å tå håksa Härman vann an a lagt pårin.

— Pårin i ti dä undi stjuuli, råopa an. Spring ett an fåort å kast hiid an!

— Hä jää ja int, saa tjärnjn; fåå do pårin meddi, så sii ja do slarva bårt di sjölv.

Å tå lämna on staa in stånd mä pårin i handin å skåda huleiss Härman sku bjee si ååt tå ångbååtin böra gaa.

Men bååtin jee föst in beta mä baakstamnin föri å tå an sku vend tå uut po vattni, såå ä uut sãm an sku a määra si ti kãm ti baak ti bryddjon.

— Nej, va i jista vääd ha di no glöömd, saa tjärnjn, tå di kãmbä ti baak. Ska no Härman spe-taakli ha döm ti kãm åsta ta pårin åå mi? Nej, ha an no siitt po tan snöud!

In sjan⁴⁾ sãm va po ångbååtin, böra mä ti sama veift mä in nessduuk.

— Neissini, di veiftar åt mi hä ja ska biid så di fåår pårin. — — Men ä kãmbär int ti vaal na hä, saa tjärnjn hastot å bistemt å fliksta ååv alt va on hinda åppet gaton in åt staan. Ja ska viis döm ja, styddjilsan, meint on tå ä baar ååv, hä ä jir int så ti ta pårin heldär.

¹⁾ Enträget, oeftergifligt. ²⁾ Protesterade. ³⁾ Rasa, gestikulera. ⁴⁾ Sjöman.

Ä i naa va di spindär äpp!

(Måo våron, såm int jyst bruuka va ti staan na, talar äm tå on fö na åår sedan va in po i handilsmanskåntåor där.)

— Tå ja a staa i risonäära mä handilsmannin in stånd in po kåntåori å uuträätta ti kåmisjåonan ja haa, å huld påå å måra ii mi in beta ov in lakristang, skrapla ä teel best ä va ii in sårtäs liitin jykål-skååp, såm va fastskruuvva vedä veddjinn. I hastoheitin kunna ja int håks va i dä sku ha ti bityyd, för ä gaav juudi fråån si värr en in kåostjello, men så tenkt ja: ä ji fo naon sårtäs mössfello, såm pinglar å segä teel, tå klåojuurin fassnar, fö teidä mössspetaaklin pa jo jään hald si i handilsbåodan, å all stans tår ä ji pappäari po veggnan pa di löip å påå å skraap å pitår såm tan ildrik.¹⁾

Haa ni mytji o mössin jär? frååga ja, men ja hinda int fo na svaar, innan handilsmannin sprang tiid å nappa ii in tratt, såm va fastbundi vedä skååpin, å sett an ti ööra å råopa:

— Hålåo!

Ä så böra an staa täär å taal vedä veddjinn, såm an sku a tåla vedår in menstjo.

¹⁾ Benämning på hin onde.

— Jir ä Noodlund i Kristiina?¹⁾ frååga an.

Åm an feeg na svaar kunna ja int höör, fö skååpin hon kveta int i åol, men liikavåål jåol an sãm on sku a knyyst na, för handilsmannin saa:

— Taal na liiti håålan, ä sjååsar så föbaiska i onjä matårjon. Hååå! Huleiss staa å teel meddi?

Int tå heldår höört ja hä ä åoma na i skååpin o na juud, men handlarin han saa:

— Tack ska do haa för hä! Hö do Noodlund, ha i då breivi å andå veksilin kumi fram sãm ja stjicka?

Tå jåol an sãm ä sku a kumi ti svari, hä breivi a kumi fram, för an saa jijnast:

— Nå hä va braa! Jaha! jaha!

Ja visst int va ja sku tenk åm i då ja. I börjani tråodd ja handilsmannin sku vil jää na spetaakål åå mi, fö di i full mä tåokri toåidå handlarar, åm di enn fleir sku va, men tå an skåda så allvasamt in i skååpin, böra ja halvvekst²⁾ tråo an sku feil na, så ja böra skååd åkring mi vann utganjin va, fö vart i våådin sku in såndåstråkt tjårng sãm ja a kumi nain veeg åm in tåkindå paltbagar, sãm handlarin, a böra jää å si na. Men jyssåm ja fee taag i döranytjilin sluuta an talasi, sett bårt trattin, å tåo po in liitin veiv så ä skrambla teel å jeeg tedan. Tå an fe sii ja såå na liiti haj uut, dråo an po munnin å frååga åm ja a siitt naon gang förr tå di a tala ti Kristiina.

Nej, endå hä ha ja all dri siitt, saa ja, å frååga huleiss i all våådines tiidår juudi kunna ga så langt.

— Å gaa vart sãm helst jynåm tråådan, saa an. Di haa tåkojå tilifåonar rätt no all stans i våådin.

¹⁾ Kristinestad. ²⁾ Nära nog, till hälften, halfvägs.

— Guu föbarmi si va menstjona spindär äpp! Endå ja höö ja träng int ga ti påstkåntåori tå helst, fast ja määra mi. Kanstji handilsmannin vil ta å legg i jä breivi in i skååpin ti dä, å råop i trattin ä ska ti Amirika, saa ja. Ä ji bara in nagä rader ti Janni vاران, så int tyngär hä po tråådin na als. Ja ska fol bitaal na liiti för ä fast, åm int handilsmannin vil jäär ä i stelli fö ti ji na rusinkåon po handilin.

— Int gaar hä ti stjick breivin, di i bara ti taal ii teijä skååpan, saa an.

— Jassåå, ja ståo å inbilla mi ä sku ga ti stjick breivin, tå handilsmannin tala åm i breiv ti Kristiina. Nå kanstji ja fåår helst brask mäd an in nagär åol, Janni vاران, åm ja fåå ga taal i skååpin. Jir ä na stjilna vartååt an vendä trattin; sääkårt ska an no fol vendas tii måot Amirika teel?

— Nej hö ni måor, saa handilsmannin, ni föstaar int är po i dä als; tråådin jir int uutreipa ti Amirika. Ä gaar int fö si ti taal vedä Janni eran, saa an. Vi kan bara taal all lengst ti Kristiina.

— Nå men endå hä va jo naa, saa ja. Tå di ein gang a börja, ska di fol mä tiidin liikavääål reip uut an, jissa ja, så langt di slippär. Åm handilsmannin vil stjick bååd åt mi tå ä vaal fäädit, sku ä va naa ti råolit, så ja fåår freist laag Janni vاران in gang bå flaat å skambli, tå an fåår höör hä jaag, in gambä tjärng, a hitta påå ti böri råop åt an jynåm tråådan, fast an saa an sku faar så langt bårt, så såol å mååna sku ga ansööls¹⁾ po stjyyin.

Voi, voi, va fältji spindär äpp! Endå ä i naa! No tala di jynåm tråådan, å skådar jynåm tjiikaran,

1) Gå en aldeles motsatt bana än den vanliga, „räätsööls“.

å faar å kring mä ånga, å flyggär åpp i vädri å laga fönstärutona så ståor såm ladudöonan, å riidä så fåort in hest sträckär po tvåå juul, såm int an a träodd ondmannin sku kunn jäär förr i vädin heldär. Jo lengär an läävär, desto meir fåår an lää si, sa kvinnon, såm såå ton aaron bjeer eldkålin i navan, tå on a lagt kaald askun undi. Men ä ji såm ä staar i skriftin, hä „på de yttersta tiderna” ska til å mi falsk präfeetan böri jäär „tecken och under”. Å no ha ti tiidrin kumi. Tå fältji a grubla å grubla å spunni åpp all sårtäs kånstär, så di böri kunn laa grååsteinan ti sötsubröö¹⁾, tå släär jungeldin nedär å fötäär alt levandis, hä i sant hä.

---

¹⁾ Ett slags sötsur limpa.

In stassreiso po tan föst tjilodaain.

Si ä ji po ti viisi, så ja pa varin löödaa rakäl ti staan mä in pääronseck å in pa suummjölkskånkör å in smöbytto å vääl nain laka. Å hä kääm ja ti jää i löödast å.

Ja tao memmi andä gambä trääkappan, såm ja i så mang härrans åår ha määtt ii päärona määd åt bå piigor å mamseldär, höög å lååg, men tå ja kääm po tárji saa di ä va tan föst tjilodaain, å poliisan jeeg å snuussa å nasa i lassin ett tjilomeetran, liitástickona å tåkodä gaałnskaap, såm di tenkä böri kåldä bårt fältji määd.

Å härrskapsfältji böra kääm, ein ett tan annin, å frååga åå mi va in mark liitä kåstar å va priis ja haa po lakatjilona.

— Hellviti har int na liitrar å tjilor ti säli, svara ja. Men vil ni ha in kanno suummjölks, elo in mark smöör, ska ni fåå ett gambä priisi.

Knafft ha ja hinda häv uu mi teidä åolin, så kääm poliisan å saa ja sku bara kast andä gambä trääkappan antinjin åt helsingland elo tiid pepakaonin vekser, annos sku di tåfs åm mi.

Nå va ska ja mää't teijä päärona mää'd, saa ja; int kan ja no fol nyti famsstakan, int, veit ja?

Ga po jäänbåodin å tjööp å't di tjilona, saa di.

Nej, fören ja hä jäär, förr tjöö ja heim päärona tibaak. Nåo haa vi räta tjilona där heim, sãm kan jit päärona. Jitar int stassbåovan i höögmaodi sett ta maot döm, tå ja leggä döm i kappan, så kann di fast gnaag ii si all ti tjilor di haar i jäänbåodin, måra ja uu mi.

Sälg ni hu ni veel, saa di, men sii in teel så ni int sälgär kapptaa's å kanntaa's å marktaa's, fö tå ska ni plikt.

Må ti sama kääm in tjärng å frååga:

Va kåstar meetrin o suummjöltjin?

Ja svara int nainting, fö poliisan ståo breivär.

Höö ni ill, kaar, råopa tjärnjn, va kåstar in meetä suummjöl'k?

Tå vend si poliisan til i anna lass å ja svara å't tjärnjn:

Ja sälgär int na meetrar, mensk, men vill ni bi-taa' trätifem penn fö trii ståop, så draain åå med ä.

Jaa nå, slåå hiid ä, viska tjärnjn, så ska ja ta ä.

Sedan kääm in härr å frååga:

Va tagä ni fö lakan?

Jaa, svara ja, ä ji int så gått ti sej; åm ja ska sälg döm ett liitran elo meetrar, så vaal di dyr, fö tå mått ja ett in liitasticko po jäänbåodin, men vil an ta heila knippon, så vaal di biili.

Tå böra härrin skratt å saa hä knippona höört int ti nyviktrin å huld å påå å spetaak'la memmi tårt ja tenkt ja sku mått jiv an mä lakan in pa liitrar kring öörona, så di sku a vaali in tjilo lengär — fö lang va di föruut.

Ondä tjärnjiin sãm tåo summjölkskannon kååm jyst i ti sama löipand ti baak å håksa on sku a bihööva lakan å, å så slengd ja åt on heila knippon.

Tå böra ja staa å klåå mi i huvo va ja sku ta mi teel mä smöri, för alt fålk tala bara åm tjilona, men ti sluut viska ja åt in fruu, hä on sku fo spått mi mitt i blåson åm int bytton veegd halv fjäälv mark, fö tjärnjiin miin veegd on där heim, så åm on sku vil tag on sãm on va, sku on fo on ti åtoti penn martjin. Å så leiss slapp ja on, fö ja såå så arg uut, så fruuin va tvungen ti tråo va ja saa.

Päärona va int e väärt ti tenk jää na viidari handil määd, annan ja jeeg in ii in båd fö ti tjööp åpp na stjickningar.

— Fåår an tjööp kaffi å sækri na meir? frååga ja bækholdarin.

— Hååja, saa an.

— Va kåsta martjin, frååga ja.

— Int sãlgä vi na marktaals meir, saa an, men ni kan fo in tjilo.

— Jasså ni haar tjilona jää å, saa ja, ä va no faan tå int an ska fo in reidi mark kaff na meir heldär, annan an ska mått ha si tjilona åm an veel elo int. No ska an int spetaakäl mä in vesk mensk, utan veeg åpp åt mi in halv mark kaff. Di a stjicka ett memmi, så int ska ja tjööp åt mi stjöl. Nåo föstaa ni, hä int kan ja kåm heim mä tjilona, tå ja ska hav in halv mark.

Hur an ståo å tjinna memmi, fee an mi ti ta ett na sårts tjilovikt ti sluut å tå sku e bjee ti böri bitaal.

— Dågä teijä gambä pengan na meir? frååga ja.

— Jåo, ti dågä ti, saa an.

— Endå ä va meir ändär hä. Men e räcka no fol int leng, hä; rätt no in daa ska e no fol va na sårtäs tjilomeetäpengar, ti narr böndrin määd, men ta faan ja tå kåmbär ti handil kaffi na meir, kåm ihååg hä, saa ja å smała ååv uut.

Ja vaart så reint raasandis arg po ondä stassreison, tå ja int kunna sälg pääronseckan miin för i dä sama meetrasi å liitrasi di haa si föri, så ja tåo mi in rama fyllo, så ä rijåol mi i skallan tå ja kååm heim, sãm di sku a haldi pää å slaiji mi mä bara tjiloviktan i huvo.

Å ja jivä mi jemt jääven på, hä tjärnjin fåå freist faa tiid nesta gang, int ska di spetaakäl mä mee na mang gangor innan ja fåå leidon.

Utgifna på förlagsaktiebolaget Söderström & C:os förlag.

Hos alla bokhandlare säljas följande värdefulla böcker:

<i>Allardt</i> , Lärobok i Geografi för folkskolan	Pris	—: 85
<i>Bergholm</i> , Svensk rättskrifningslära	„	—: 55
„ Svenska rättskrifningsöfningar	„	—: 35
<i>Kallio</i> , Finsk elementarbok, del I	„	1: 75
„ d:o d:o „ II	„	2: 75
<i>Lyra</i> , Luthers Lilla Katekes	„	—: 25
<i>Lagerblad</i> , Förberedande Geografi	„	1: 50
„ Lärobok i Geografi	„	2: 80
<i>Lindström</i> , Svensk Grammatik i enlighet med Professor Freudenthals rättskrifningslära	„	1: 60
„ Svensk Grammatik i enlighet med svenska akademins rättskrifning	„	1: 60
Luthers Lilla Katekes	„	—: 40
<i>Lönnberg</i> , Läsebok för Barn	„	—: 85
„ Ny A-B-C-Bok	„	—: 25
<i>Nordmann</i> , Fosterländska Sånger	„	—: 60
<i>Palander</i> , Ryska språkets grunder	„	2: 75
<i>Ramsay</i> , Lärobok i Aritmetik	„	1: 85
„ d:o d:o för Folkskolan	„	1: 25
„ d:o d:o för Småskolan	„	—: 85
<i>Stenbäck</i> , Rättskrifningsöfningar	„	—: 35
„ Trestämmiga Sånger I	„	1: 75
„ d:o d:o II	„	1: 75
Svensk Psalmbok med 110 psalmer för folkskolor	„	—: 35
<i>Aina</i> , Liten bönebok för små barn	„	—: 50
<i>Atopæus</i> , Guds rikets historia I Gamla Testamentets tid	„	4: —
„ d:o d:o II Nya Testamentets morgontid	„	4: —
„ Om Apostelen Pauli lif och verksamhet	„	—: 40
„ Den Heliga läran	„	1: 50
<i>Bergroth</i> , Nykterhetsarbetet	„	—: 50
„ Finska kyrkans historia, 5 häften å	„	—: 85
<i>Drummond</i> , Frid vare med Eder	„	—: 35
„ Det största i världen	„	—: 35
„ Ett förändradt lif	„	—: 35
<i>Hyvärinen</i> , Handbok för Söndagsskolor	„	—: 60
<i>Rosendahl</i> , Är Finlands sorg efter Guds sinne	„	1: 25
<i>Rosenqvist</i> , Om och ur Bibeln	„	2: 75
„ Utläggning öfver Johannes evangel.	„	7: —
„ I Katkesfrågan	„	—: 75

Väktarerop, en årgång predikningar	Pris	9: —
d:o d:o d:o i praktband	„	10: —
Aho, Patron Hellman	„	2: 50
„ Folkklif	„	2: 75
„ Spånor	„	3: 50
Ahrenberg, Finsk Julrevy, till nedsatt pris	„	1: 25
Allardt, Nya Byberättelser	„	2: 80
Behm, Under Rasten	„	1: 75
Bilderbok, Till barnens fröjd 33 vackra bilder	„	1: 50
d:o Barnens vänner	„	—: 60
d:o Ainas och Valters bilderbok	„	—: 60
d:o Tuppen berättar	„	—: 60
Danielson, Finlands förening med ryska riket	„	3: 60
„ Finlands inre självständighet	„	2: 25
Daudet, Vackra Nivernesiskan	„	1: 25
Fosterländskt Födelsedagsalbum	„	2: —
Freudenthal, Landtdagen	„	—: 35
Golovin, Finlands nutid och forntid	„	3: 60
Hertzberg, Knekt och Bonde	„	3: 25
„ Nordenskiölds resor	„	2: 75
Höggholmen, Illustrerad handbok	„	—: 50
Krohn, En finsk krigares lefnadsöden	„	—: 85
Lindholm, Sibbo jagten	„	2: 75
Moster Ulla, Den lifegna	„	1: 50
„ Berättelser för barn	„	1: 75
Nygren, Byyrallor I Humoristiska historier	„	1: —
„ d:o II Karabrask å Tjärngslapras	„	1: —
„ d:o III Slamras, stöukas å riso- näaras po hälg å sykn	„	1: —
Nyström, Belöningsplanscher	„	—: 60
Nordmann, Lilla folkhögskolebiblioteket I	„	—: 60
„ d:o d:o II	„	—: 40
„ d:o d:o III	„	—: 60
Päivärinta, Bilder ur lifvet II	„	2: —
„ d:o d:o III	„	4: 50
„ d:o d:o IV	„	2: 50
Ramsay, På sommarfärd i kanot	„	1: 75
„ På sommarvandring	„	1: 75
Reijonen, Noveller	„	2: 50
Reuter, Finlands natur, folk och kultur	„	2: 75
„ d:o d:o inbundet i praktband	„	3: 50
Snellman, Meterbok för hvar man	„	—: 75
Sucksdorff, Helsans vård	„	1: 50
Thomasson, Gubben Strid	„	—: 65
Topelius, Lilla sagoboken, häftad	„	—: 35
„ d:o d:o inbund.	„	—: 55

Sr. skönl. l.

Nygren

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1204

B563 - 565

